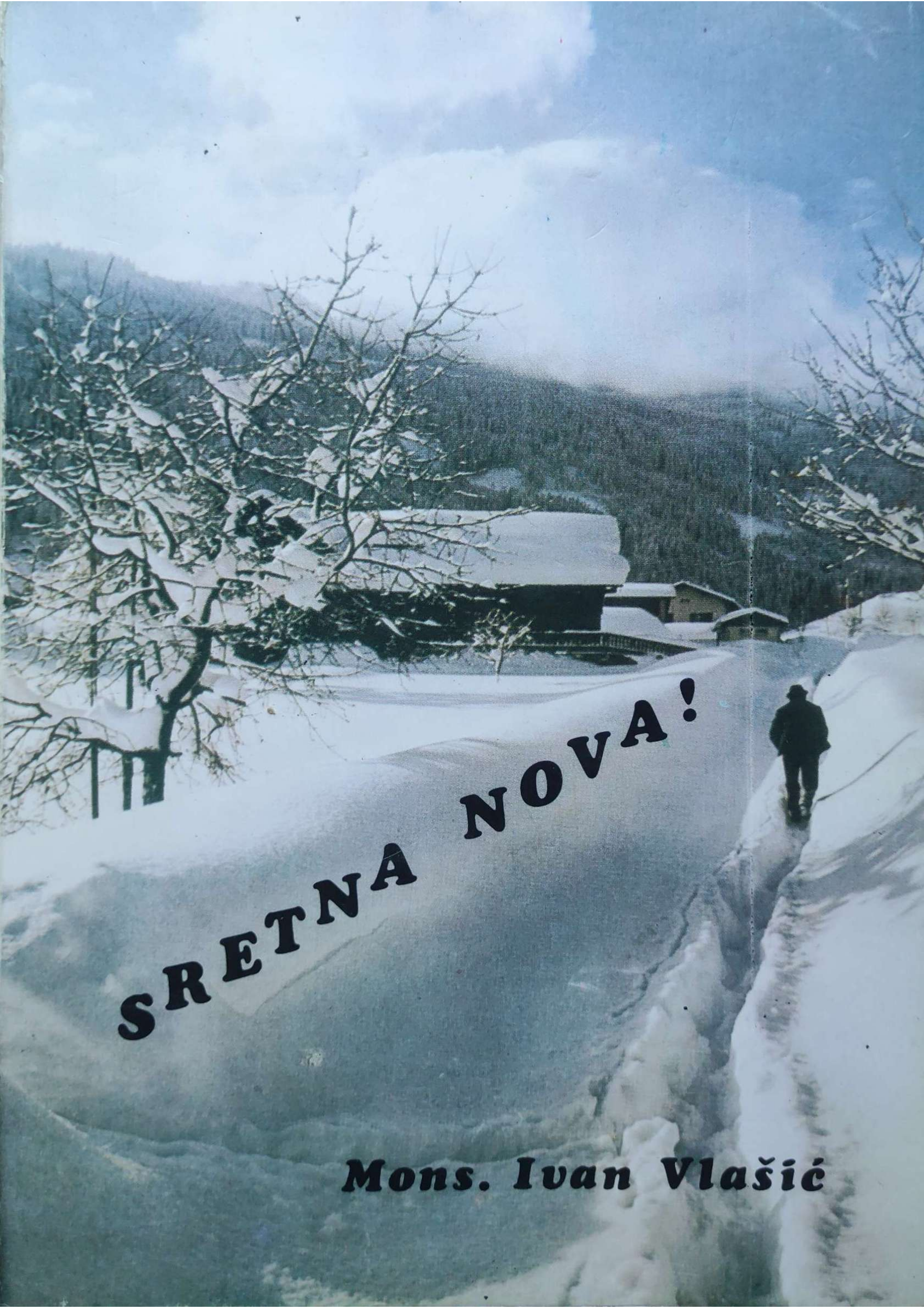

SRETNA NOVA!

Mons. Ivan Vlašić

Msgr Ivan Vlašić

SRETNA NOVA!

SRETNA NOVA!

MSGR. IVAN VLAŠIĆ

Zagreb. 1980.

1

SRETNA NOVA!

Nikada čovjek ne zaželi toliko sreće sebi i drugim ljudima kao na novu godinu. Toga se dana ori na sve strane: »Sretna nova — sretna nova — sretna nova!« Slušajući te vesele povike čovjek se nehotice zamisli i upita: pa gdje se nalazi ta sreća, koju toliko želimo sebi i drugima? Ovdje ćemo pokušati da odgovorimo na to pitanje, koje od pamtivijeka muči ljudsku dušu. A da nam odgovor bude lakši, pogledajmo najprije, gdje nema i ne može biti sreće.

Slavni engleski pisac Oskar Wilde († 1900) napisao je divnu pjesničku viziju o sudu Božjem, koja kao da je izvađana iz sv. Pisma. U toj viziji opisuje čovjeka, koji je cijeli svoj život lutao stazama grijeha, tražeći svoju sreću u novcu i zabavama, slavi i častima, bludnosti i ostalim uživanjima ovoga svijeta. Na koncu umre i dođe pred vječnoga Sudca. »Knjige se otvoriše i Sudac sjede«[1] pa mu reče:

— Ti si još kao dječak vrijeđao svoje roditelje, a kasnije ih prezirao i bio grub prema njima.

— Jesam Gospodine, priznade grešnik.

— Nadalje, ti si cijeli svoj život bio bludnik i razvratnik, kockar i pijanac.

— Jesam Gospodine, priznade grešnik.

— Onda, ti si druge prezirao i klevetao, na tuđim si žuljevima stekao svoj imetak.

— Jesam Gospodine, priznade opet grešnik.

— Stoga te moram osuditi i baciti u pakao...

— Eh toga ne možeš Gospodine! Jer ja sam još na zemlji nosio pakao u svom srcu i već se nalazim u njemu.

Ovo je samo fantazija toga pisca. Ali Bože moj, koliko se istine krije u toj fantaziji! Jer prastaro iskustvo uči nas, da svi oni, koji traže svoju sreću u nasladama ovoga svijeta, na koncu nađu samo razočaranje, suze i nemir, ili kako reče pjesnik, pakao ovdje na zemlji. A tako to i mora biti, jer davno je rekao Božji prorok: »Nema mira grešnicima, govori Gospodin Bog«.[2]

A sada okrenimo list! 1932. umro je poznati američki bogataš Minford. A njegova mlada kćerka Gracija bila je u to vrijeme već nekoliko godina redovnica u samostanu Dominikanki. Njoj je otac u svojoj oporuci ostavio milijun dolara — izračunajte, koliko je to novaca! — ali uz uvjet da izađe iz samostana.

A šta je na to Gracija? Evo šta! Kad su joj pročitali oporuku, ona je uzela pero i bez oklijevanja potpisala, da se odriče milijunske baštine. Pritom je rekla: »Ne bih je dala svoga mira i svoje sreće ne samo za milijun dolara, nego ni za sve blago ovoga svijeta«.

Evo dakle jedne duše, koja je našla svoju sreću! A gdje ju je našla? Ondje gdje su je tražili i našli svi Božji ljudi od pravednoga Abela do Male Terezije — u dragom Bogu! Jer jedino u Njem se nalazi sreća i mir ljudskoga srca. Zato veli Duh sveti po svome proroku: »Koji ljube tvoj Zakon, uživaju veliki mir!«[3] A sveci se Božji služe jednom usporedbom, da nam tu istinu zorno stave pred oči.

Svakom je od nas poznata magnetska igla ili kompas. Ta je igla uvijek okrenuta prema sjeveru, jer to je njezin prirodni položaj. I ako je maknemo iz toga položaja, ona se odmah uznemiri i počne oscilirati, to jest drhtati: lijevo desno, desno lijevo! I nemirna je sve dotle, dok se opet ne smiri u svom prirodnom položaju jug-sjever.

Toj igli slično je ljudsko srce, vele sveci Božji. Jer Bog nije stvorio čovjeka za ovu zemlju nego za sebe i za nebo. Stoga, ako hoćemo biti spokojni i sretni, moramo bez prestanka upirati svoj pogled u Boga, to je prirodni položaj našega bića. I ako nas razne strasti i grijesi maknu iz toga položaja, bit će naše srce sve dotle nemirno i nesretno, dok se opet ne smiri u Bogu.

Stoga nam Sin Božji dovikuje u sv. evanđelju: »Dođite k meni i naći ćete mir svojim dušama!«[4] A Duh sveti dovikuje nam po svome proroku Davidu: »Kušajte i vidite, kako je sladak Gospodin!«[5]

2

VIKA STVORENJA.

Engleski astronom Bruns (+1919) vrlo je volio putovati, i prokrstario je kuglu zemaljsku uzduž i poprijeko. Kad se je s jednog putovanja vratio u London, pozove ga engleski kralj Georg V. da malo s njim porazgovara. Kralj se je interesirao za mnoge stvari, pa ga među ostalim upita:

— Recite mi, šta je zapravo najljepše od svega, što ste vidjeli na zemlji.

— Veličanstvo, reče mu Bruns, teško je na to odgovoriti. Jer ja sam na tim putovanjima vidio takovih ljepota, da ih čovjek jedva može riječima opisati ili rukom naslikati. Na primjer noćno nebo u Sahari tako je lijepo, da sam koji put satima promatrao tu čudesnu ljepotu. Jer ondje su zvijezde puno krupnije nego ovdje, i dršću na nebu kao blistavi dragulji. A ti dragulji izgledaju čovjeku tako blizu, da misliš, evo sad ću ih rukama dohvatiti!

— A šta da reknem o ljepoti Himalaje, Kilimandžara, Alpa i drugih gorostasa kugle zemaljske! Njihovi snježni vrhunci tako su čarobni, da čovjek stoji i gleda, gleda gleda... A kad se na njih popne, slika se mijenja, ali je još čudesnija. A koliko se tajinstvene ljepote krije u mističnom sjaju polarne svjetlosti — u norveškim fjordovima — u beskrajnim stepama Sibira! To može osjetiti samo onaj, koji je te ljepote gledao... Na koncu mu kralj reče:

— Pa ipak nijesu sve te prirodne krasote jednako lijepe. Stoga mi recite, šta vas je najviše očaralo ovdje na zemlji.

— Veličanstvo! odgovori Bruns bez okolišanja. Najviše me je zadivio Gospodin Bog.

— Gospodin Bog? začudi se kralj. Kako to?

— Evo kako! Kadgod sam se divio raskošnoj ljepoti ove prirode, uvijek sam morao uzdahnuti: Ako je već ova zemlja tako lijepa, kako istom mora biti lijep Onaj, koji je sve to jednom riječi stvorio! Stoga opet velim, najljepše od svega što sam vidio na svijetu, jest Stvoritelj svijeta.

Međutim davno prije Brunsa rekao je Duh sveti, da je ova priroda oko nas tako zamamno lijepa, te su mnogi ljudi »držali za bogove oganj — vjetar — krug zvijezda — silnu vodu — svijetlila na nebu«. Onda ovako nastavlja: »Pa kad su već, zaneseni njihovom ljepotom, držali ih za bogove, morali su spoznati, koliko je ljepši njihov Gospodar. Jer ih je stvorio početnik ljepote«.[1]

Dakle Bog je vječni i beskrajni izvor svake ljepote. A sve drugo, što je lijepo na nebu i na zemlji, jesu samo sitne kapljice iz toga vrela Božje ljepote. Bog ih je razbacao po nebu i po zemlji da »iz ljepote stvorenja upoznamo njihova Stvoritelja«.[2]

A sada evo, kakav je zaključak iz toga povukao sv. Pavao od križa († 1775). I on je bio upravo zaljubljen u ljepotu prirode oko nas. Jednog svibanjskog jutra išao je s jednim bratom redovnikom pokraj neke šume. Išli su tako šuteći. Ali svetac se nije mogao dosta nadiviti ljepoti šumskog zelenila, čarobnim bojama i mirisu proljetnog cvijeća, pjevanju ptičica i jutarnjoj rosi, koja se je blisttala poput najljepših dragulja. Pritom se je sjetio onih riječi sv. Pismo: »Koliko je ljepši njihov Gospodar!« pa je napravio ovaj zaključak. Ako mi toliko ljubimo ljepotu ove prirode, Bože moj! koliko više moramo ljubiti tebe, koji si vječni izvor i početnik svake ljepote na nebu i na zemlji!

Ove su ga misli toliko zaokupile, da ih je morao nekome saopćiti. Stoga prekine šutnju i upita svoga pratioca:

— Čuješ li ti brate, kako ova šuma i cvijeće oko nas viče?

— Ne čujem, odgovori brat. A šta viče?

— Evo šta: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom!«[3] Jer ako smo mi toliko zaljubljeni u ljepottu ovih stvorenja oko nas, onda moramo daleko, daleko više ljubiti onoga, koji je nestvorena Ljepota, Ljubav i Dobrota.

Pođimo i mi za sv. Pavlom od križa i poslušajmo tu viku stvorenja, koja nas pozivaju, da ljubimo njihova Stvoritelja svim srcem i nada sve. Onda se ne trebamo ničega bojati ovdje na zemlji, jer evo šta veli Duh sveti: »Ljubav je strpljiva, dobrostiva, sve podnosi, svemu se nada, sve trpi!«[4]

3

KORIJEN SPASENJA.

Svako stablo ovdje na zemlji ima svoj vlastiti korijen. Tako na primjer iz korijena kruške ne može niknuti maslina — iz korjena masline ne može se razviti šljiva — iz korjena šljive ne može potjerati smokva... nego svako stablo iz svoga vlastitog korjena. Ali u Božjem vrtu ima jedan korijen, iz kojeg niču svi mogući plodovi, koji su nam potrebni na putu u život vječni.

Sigurno će sada mnogi upitati, a kakav je to čudesni korijen? Evo šta na to pitanje odgovara Sabor tridentski, ili bolje sam Duh sveti po tom Saboru: »Vjera je korijen cijelog našeg spasenja«. Zamislimo se malo u tu riječ KORIJEN!

Iz korjena niče stablo, na stablu se razvijaju grane, po granama lišće, onda cvijet i na koncu plodovi. Sve to dolazi iz korjena! Stoga posijeci korijen i s njim si sve upropastio. Jer bez korjena propast će stablo i lišće, cvijet i plodovi, jednom riječi sve!

To je svakome jasno na prvi pogled. Evo na primjer, baš neki dan vidio sam u ogradi jednog vrta dva visoka jablana potpuno osušena. I pitao sam domaćina, šta je bilo tim jablanima.[2] A on mi je odgovorio, da su radnici prošle jeseni oko njih nešto kopali i betonirali, pa im je uništen korijen. A naravski bez korjena morali su propasti, završio je domaćin. I ti jablani nijesu više ni za što, nego da se posijeku i bace u peć.

Dakle s korjenom sve stoji i pada! Isto je tako i s vjerom, veli sv. Sabor tridentski. I vjera je nebeski korijen, iz kojeg niču sve kreposti, u prvom redu ljubav. Jer ako čovjek čvrsto vjeruje u Boga Oca svemogućega, onda je posve naravno da će ljubiti toga Oca »svim srcem svojim i svom dušom svojom« kako veli Spasitelj u sv. evanđelju.[1] A ta će ga ljubav potaknuti, da vrši

sve zapovijedi svoga Oca nebeskog, u prvom redu onu temeljnu: »Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!«[2]

Stoga će se čovjek, koji zaista vjeruje u Boga, iz ljubavi prema njemu brižno čuvati, da svoga bližnjega ne ogovara i ne kleveće, da mu se ne osvećuje, da ga ne vara i ne krade, da ga ne zavodi na grijehe bludnosti i preljuba. Nego će mu, iz ljubavi prema Bogu, opraštati uvrede i pomagati ga u svim njegovim potrebama, duševnim i tjelesnim. Naravski, u prvom će redu ljubiti i poštivati svoje roditelje, jer su mu oni bliži od svih ljudi.

Osim toga iz vjere niče spasonosni strah Božji. Jer dragi Bog ne bi bio pravi Otac, kad ne bi kaznio svoju neposlušnu djecu, da se poprave. Zato nam dovikuje Duh sveti po apostolu Pavlu: »Bog postupa s vama kao sa sinovima. A ima li igdje sin, kojega otac ne kara?«[3] Stoga je posve logično, da se čovjek koji zaista vjeruje u Oca nebeskog, boji toga Oca pa vrši njegove zapovijedi. A taj je strah tako spasonosan, da prorok David iz svoga vlastitog iskustva veli: »Strah je Gospodnji početak mudrosti«.[4] A Propovjednik ide još dalje pa kaže: »Boj se Boga i vrši njegove zapovijedi — to je potpun čovjek!«[5]

Ali ne samo ljubav i strah Božji, nego i sve ostale kreposti niču iz vjere kao iz svoga korjena, kako nas uči sveti Sabor tridentski. Stoga iščupaj vjeru iz ljudskoga srca, s njom si sve iščupao i upropastio. Takav je čovjek već propao. A to nam potvrđuje i Sin Božji, koji veli u sv. evanđelju: »Tko ne vjeruje, već je osuđen«[6] kao što je stablo bez korjena osuđeno da propadne.

Stoga molimo se od svega srca Ocu nebeskom, da rosom svoje milosti zalijeva onaj korijen svete vjere, što ga je već kod krštenja usadio u naše srce, pa zavapimo sa sv. Tomom Akvinskim:

Daj, da moja vjera sve to življe sja!
Da se ufam u te, da te ljubim ja!

4

VOISTINU VOSKRESE!

Krist je mnogim čudesima potvrdio, da je njegov nauk od Boga. Ali njegovo uskrsnuće od mrtvih najveće je čudo i najdublji temelj našeg vjerovanja. Jer ako je Krist zaista uskrsnuo, onda smo prisiljeni vjerovati sve, što nas je učio. Ali i obratno! »Ako Krist nije uskrsnuo — veli sv. Pavao apostol — bez temelja je naše propovijedanje, a bez temelja je i vaša vjera. Tada bismo lažno svjedočili protiv Boga, da je uskrisio Krista, kojeg nije uskrisio«.[1]

Ovo su dobro znali Kristovi učenici i zato su najviše govorili o njegovu uskrsnuću, ili kako vele Djela apostolska: »Svjedočili su odvažno za uskrsnuće Gospodina Isusa«,[2] kao da nijesu ni o čem drugom propovijedali.

Ali sve ovo dobro zna i sotona i njegovi pomoćnici ovdje na zemlji. Stoga su odmah u početku, pa dalje kroz sva vremena, svim silama nastojali, da obore ovu činjenicu. Tako su na primjer židovski poglavari, koji su i osudili Isusa na smrt, dali stražarima na grobu Isusovu »veliku svotu novaca i ovako ih uputili: recite, da su njegovi učenici došli po noći te ga ukrali, dok smo mi spavali.«[3]

Šta ćemo reći na ovu smicalicu? Evo šta im je odgovorio već sv. Augustin:»Zar izvodite svjedoke koji su spavali! Ako su spavali, kako su mogli vidjeti krađu mrtvoga ttijela? Zar mogu svjedočiti ljudi, koji nijesu ništa vidjeli ni čuli!«

Dakle, prema riječima tih židovskih starješina, apostoli su bili vrlo nepošteni ljudi, jer su na prijevaru ukrali mrtvo tijelo Kristovo, a onda na sve strane rastrubili, da je on uskrsnuo.

Ali ako se samo malo zamislimo u ovu njihovu tvrdnju, odmah ćemo vidjeti, da je to apsolutno nemoguće. Evo zašto.

Mi znademo posve sigurno iz crkvene i svjetske povijesti, da su Isusovi učenici ne samo riječima nego i svojom krvlju i svojim glavama svjedočili za Kristovo uskrsnuće. Petar je za tu vjeru bio razapet na križ, Jakov mlađi bačen s vrha hrama u provaliju, Stjepan kamenovan... A za njima su stotine i tisuće muževa i žena dali radije svoj život, nego li da zanijeću Krista i njegovo uskrsnuće.

Ovo su povijesne činjenice, kojih ne može nitko zanijekati. Pa je li moguće, da tisuće i tisuće ljudi iz raznih naroda i u raznim vremenima daju svoj život za jednu laž i obmanu? Apsolutno nemoguće! Stoga su svi ljudi dobre volje, doklegod je doprlo apostolsko propovijedanje, bili upravo prisiljeni da prihvate nauk Isusov, kojem je — kako smo rekli — najdublji temelj baš uskrsnuće Isusovo.

Zato i danas po cijelom svijetu odjekuju one riječi, što su ih apostoli doviknuli dvojici učenika iz Emausa: »Uistinu uskrsnu Gospodin! — ili kako se u istočnoj Crkvi veli — Vo istinu voskrese!«[4] Odjekuju te riječi i ondje, gdje ih je opasno govoriti. Da navedemo o tome samo jednu zgodu iz novijih vremena.

Bilo je to u Rusiji prije šezdesetak godina. Poznati ateist i prosvjetitelj Lunačarski držao pred masom naroda kulturno predavanje, i to baš na Uskrs. U tom se je predavanju žestokim riječima oborio na Krista i njegova tobožnja čudesa, u prvom redu na bajku o njegovu uskrsnuću od mrtvih. Kad je svršio predavanje, pozove sve prisutne, da povedu debatu o svemu što je rečeno. Međutim svi su šutjeli i nitko da pisne. Uto ustade jedan starac i odvažna koraka pođe prema tribini.

Kad se je popeo na govornicu, nastade još veća tišina, jer svi su bili znatiželjni, šta će sada ovaj starčić reći. A kad su se svi potpuno umirili, vikne starac jakim glasom: »Hristos voskrese!« — Nitko se tome nije nadao i cijela dvorana kao da se je skamenila... Ali časak-dva iza toga provali iz stotine grla odgovor: »Vo istinu voskrese! — Vo istinu voskrese!« Nato ljudi počeše oduševljeno pljeskati i pođoše svojim kućama kličući uskrslome Spasitelju.

Da li je Lunačarski povukao iz ovoga kakav spasonosni zaključak, nije nam poznato. Ali mi znademo i čvrsto vjerujemo, da će Kristova Crkva trajati do konca svijeta, jer Sin Božji veli da ju »sva sila paklena neće nadvladati«.[5] Stoga nitko nema te snage, da ušutka onaj triumfalni poklik vjernika: »Uskrsnu Gospodin zaista! — Vo istinu voskrese!«

5

OGNJIŠTE LJUBAVI.

Isus se je višeputa ukazao sv. Margareti Alacoque (†1690) i po njoj pozvao sve vjernike, da na posebni način štuju i časte njegovo presv. Srce. Evo, kako ona sama opisuje svoje prvo viđenje.

Bilo je to jednog dana u tjelovskoj osmini godine 1675. Margareta je klečala u crkvi i klanjala se Spasitelju u presv. Sakramentu. Najednom ugleda na oltaru samoga Isusa. Od njega je — veli Margareta — suknuo silni plamen, koji je zahvatio cijelu crkvu i sve što je u njoj. Onda je Spasitelj otvorio svoje grudi, u kojima je kucalo njegovo Srce. I jasno sam vidjela — veli ona — da onaj silni plamen izlazi baš iz njegova Srca kao iz kakve užarene peći.

Mi ćemo se malo zaustaviti kod ovog plamena i pogledati, šta on znači. — Vatra je odvajkada i kod svih naroda simbol ili slika velike i jake ljubavi. Evo zašto. Vatra nikad ne miruje, nego se širi na sve strane i zahvaća svojim plamenom sve, do čega stigne. Stoga bacaj u nju drva ili ugljena kolikogod hoćeš, vatra će sve to uništiti i »neće nikad reći: dosta je!« veli sv. Pismo.[1]

Isto je tako i kod jake ljubavi. I ona ne miruje, nego svojim žarom zahvaća cijeloga čovjeka, njegovu dušu i tijelo, pa ga goni da žrtvuje sve što ima za biće, koje ljubi. Zato veli Duh sveti u Pjesmi: »Ljubav je jaka kao smrt i njezin je žar oganj plameni! Mnoge vode ne mogu ugasiti ljubavi«.[2]

Eto dakle, šta znači onaj silni plamen u presv. Srcu Isusovu. Naznačuje njegovu ljubav prema nama. Jer on je iz ljubavi prema ljudima ostavio svoje božansko prijestolje i postao čovjekom

te »prošao iste kušnje kao i mi, osim grijeha« veli sv. Pismo.[3] Na koncu je bio bičevan, trnjem okrunjen i razapet na križ, gdje je prolio i zadnju kap krvi, da nas spasi od vječne propasti.

Ali i to mu nije bilo dosta, nego je baš one noći, kad je počela njegova muka, ustanovio presv. oltarski Sakramenat, da može do konca svijeta biti u našoj sredini i krijepiti naše duše tom nebeskom hranom. Eto dakle, šta je uradila ljubav od Isusa! Kaošto vatra sprži sve do čega stigne, tako je i plamen ljubavi Isusove prema nama uništio sve, što je Isus imao.

Stupimo malo na to zgarište... Iza požara ostaje samo pepeo i ništa drugo. A šta nam je ostalo od Isusa iza silnog požara njegove ljubavi prema nama? Ostala je samo presv. Hostija, ili slobodno recimo, onaj komadić kruha! A i taj je kruh tako neugledan, te ga moramo stavljati u zlatne posude i okružiti svjetiljkama, da mu dademo bar neki vanjski sjaj.

Eeee moj Isuse! Eto, šta je od tebe učinila tvoja neshvatljiva ljubav prema nama! Stoga se mnogo ne čudimo sv. Gerardu Majelli († 1755) koji je jednog dana, prolazeći ispred oltara u crkvi, ovako uzdahnuo: »Eh moj Isuse! Izgleda mi, da nijesi pri pameti, kad si se mogao toliko zaljubiti u ovako bijedno i siromašno stvorenje kaošto sam ja, i za mene žrtvovati sve što imaš«.

I mi bismo se morali malo zamisliti u ovu ljubav Božju. Evo zašto. Ljudsko srce traži ljubav na sve strane, jer bez nje ne može živjeti. Zato čovjek često puta moljaka od ljudi bar mrvu ljubavi: jedan ljubezan pogled, jedan stisak ruke, koju nježnu riječ, jedan zagrljaj... Ali badava! Ljudi mu ne mogu dati one ljubavi, za kojom čezne njegovo srce, jer sva ta zemaljska ljubav obično svršava razočaranjem, a čestoputa gorkim kajanjem i suzama.

Ima samo jedno Srce, koje ti može pružiti onu ljubav, za kojom čezne tvoja duša, a to je Srce Isusovo, za koje veli Crkva u litanijama da je »žarko ognjište ljubavi«. Stoga primakni se tome božanskom Ognjištu i zamoli Spasitelja, da u tvom srcu upali iskru one ljubavi, koja te jedina može usrećiti. A Isus je svaki čas spreman da to učini, jer evo šta veli u sv. evanđelju: »Došao sam da bacim oganj na zemlju. Pa šta hoću, nego da se upali!«[4]

6

KRISTOV UKOR.

Sveto nam evanđelje pripovijeda, kako se je Isus jednog dana vozio sa svojim učenicima po moru. Apostoli su veslali, a umorni je Spasitelj zaspao na jednoj klupi među njima. Najednom se diže velika bura, valovi počeše skakati preko lađe i prijetila je opasnost, da će svi propasti u morskoj dubini... Apostoli u smrtnom strahu prilete k Isusu i probude ga vičući: »Spasi nas Gospodine, propadosmo! A Isus im reče: zašto se plašite malovjerni?«[1] Dok sam ja kraj vas, ne trebate se ničega bojati.

Mi ćemo se malo zaustaviti kod ovog ukora našeg Spasitelja, jer i mi često zaslužujemo taj isti ukor. Neka nam o tome progovori nekoliko riječi jedan svećenik. — Jednog dana išao on ulicom. Pred jednom kućicom igrala se dva mala dječaka. A podalje od njih tesao jedan čovjek nekakvu dasku. Na prvi pogled se vidjelo, da je taj muškarac veoma slabo građen. Vrlo malena rasta, uleknutih prsa, blijed mršav. Osim toga jedna mu je noga bila kriva.

Međutim — veli svećenik — dođe povelik pas i poče bijesno lajati na one dječake. Oni u isti čas prekinuše igru i poletiše prema onom čovjeku vičući: »Tata, tata!« Po svemu se vidjelo, da ta djeca imaju veliko pouzdanje u svog tatu, premda je tako slab.

A mi? Pita nas svećenik. Mi imamo na nebu Oca, koji je svemoguć i sveznajući, a uz to neizmjerno dobar i milosrdan. Duh sveti uspoređuje Ga s orlom i ovako dovikuje svakome od nas: »On te — poput orla — pokriva svojim krilima. I ti si pod njegovim perjem sakriven. Stoga se ne trebaš bojati noćne strahote, ni strijele, koja leti po danu«.[2] — Pa ipak, završava svećenik,

mi često puta imamo manje pouzdanja u toga Oca nebeskog, nego ona djeca u svoga siromašnog i slabašnog oca.

Eto zato je Spasitelj ukorio svoje učenike, a taj ukor i mi često puta zaslužujemo. Pa da učvrsti naše pouzdanje dovikuje svakome od nas po svome proroku: »Može li mati zaboraviti svoje dijete? Pa ako i ona zaboravi svoje dijete, ja tebe neću zaboraviti!«[3]

A sada evo, što mi pripovijeda jedan prijatelj. — Jednog dana vozio se on autobusom, koji je bio pun putnika. A šofer je — ne znam zašto — vozio vratolomnom brzinom, tako da je autobus svakog časa tresnuo sad lijevo sad desno. Naravno da smo svi bili u velikom strahu, jer mogli smo kraj takove vožnje lako skrenuti u kakvu grabu. — Samo jedan dječak među putnicima nije se ništa bojao, nego se je dapače veselio takvoj vožnji. I kad bi autobus malo jače drmno, on bi se na glas, od srca nasmijao. Mi smo se tome veoma čudili i jedan ga putnik upita:

— Zar se ti mali ne bojiš?

— Ne bojim, odgovori on smijući se. Jer dok je moj tata za volanom, sve će biti u redu. Mi smo se mnogo puta vozili još većom brzinom, pa nam nije ništa bilo . . .

Pred ovim dječakom morali bi se mnogi od nas zamisliti i duboko zastidjeti. Evo zašto. Mi znademo i čvrsto vjerujemo, da se volan našeg zemaljskog putovanja nalazi u rukama Oca nebeskog, koji ravna i upravlja našim životom. Isto tako znademo, da je taj Šofer neizmjerno dobar, svemoguć i sveznajući. Pa ipak čudnovato! Mi često i često puta imamo veliko pouzdanje u ljude, kao na primjer ovaj dječak u svoga oca. Uzdamo se u rođake i prijatelje, a kad smo bolesni, sve svoje pouzdanje stavljamo u sposobnog liječnika . . . Samo često i često puta nemamo skoro nikakvog pouzdanja u svoga Oca nebeskog. Stoga se On ovako tuži u sv. Pismu: »Je li moja ruka možda prekratka, da vas spasim? Ili nemam snage da vas izbavim?«[4]

Eto, zato je Isus ukorio svoje učenike radi slabog pouzdanja u njega. Jer da su ih valovi povukli i na dno mora, njegova je ruka dosta dugačka, da ih i odatle izbavi, kao što je izbavio proroka Danijela iz lavlje jame i one mladiće iz užarene babilonske peći.[5] Zato nam u ime njegovo dovikuje sv. Petar apostol: »Sve svoje brige bacite na Gospodina, jer on se brine za vas!«[6]

7

PONOSNI VITEZ.

Sv. Brigita pripovijeda nam u svojim spisima zanimljivu zgodu iz života jednog viteza, koji je živio u srednjem vijeku, kad su evropski narodi vodili stoljetnu borbu s turskim osvajačima. U tim borbama — veli sv. Brigita — zarobiše Turci jednog viteza, okovaše ga u lance i baciše u tamnicu.

Tu je čamio dugo vremena, dok nije stigla bogata otkupnina za njega. Kad su rođaci donijeli tu otkupninu, naravski u zlatnim dukatima, naredi sultan, da viteza puste na slobodu.

A u istoj tamnici bio zatvoren i jedan rob. Kad je stiglo pomilovanje, naredi tamničar tome robu, da uzme čekić i otkuje lance s onog viteza. Ali ponosni vitez provali u psovke: »Zar jedan rob da skida s mene okove? To neću nikada dozvoliti! Volim biti dovijeka u tamnici, nego da me ruka jednog roba pušta iz lanaca na slobodu!«

Tamničar ipak zapovijedi robu, da ga otkuje. Oslobodiše ga dakle iz lanaca i gurnuše prema željeznim vratima tamnice . . . Ali eto nove neprilike! Kod vrata stoji opet jedan rob, i k tomu još udaren od nekakve gadne bolesti. Tom robu dao je tamničar ključeve, da otključa željezna vrata i pusti viteza na slobodu. Kad je to vidio ponosni vitez, još se više razbjesni i poče vikati: »Zar da mene — viteza! — pušta na slobodu ovaj nakazni rob? Nikad ni dovijeka! Volim sagnjiti u tamnici, nego to dopustiti!«

Dočuo za to sultan, pa našeg viteza opet baci u tamnicu. Vele, da ga nikad više sunce nije ogrijalo.

Kad čovjek sluša ovu pripovijest, mora se i nehotice zadiviti ponosu toga viteza, koji voli ostati u okovima nego dopustiti, da

mu makar tko kida lance robovanja. Ponos je to, velik i plemenit ponos! — Ali možda će sada netko zakimati glavom i ovako mi prigovoriti:

— Oprostite velečasni! Ali ja bih rekao, da je taj vaš, tobože ponosni vitez, u dobroj mjeri i luckast.

— Luckast! A zašto?

— Pa šta se njega tiče, tko je i šta je onaj, koji ga pušta na slobodu. Glavno je da taj čovjek ima u ruci čekić, kojim se kidaju lanci, i ključ kojim se otvaraju vrata od tamnice. A da li je on rob ili vitez, lijep čovjek ili nakaza, to apsolutno nema nikakve važnosti.

— Točno tako je! Slažemo se potpuno... Ali znate li vi, da takovih luckastih vitezova ima podosta i u našoj kršćanskoj sredini? Bilo ih je u vrijeme sv. Brigite, kad je ona baš za takove kršćane sastavila i napisala onu priču, a ima ih još više danas. Evo u čem je stvar.

Jednog dana sjedilo poveće društvo muževa i žena, svi odreda kršćani-katolici. U razgovoru netko spomenu i svetu ispovijed. Nato jedan gospodin odmah reče: »Ja se nisam već godinama ispovijedio. Jer zašto da kazujem svoje grijehe jednom čovjeku, koji je možda gori od mene!«

Šta ćemo odgovoriti ovom kršćaninu i svima koji to isto govore? U prvom redu nećemo ni jednom riječi braniti svećenika, jer i on je čovjek od tijela i krvi, dakle grešnik. A sv. Pismo veli za sve ljude: »Ako tvrdimo, da nemamo grijeha, sami sebe varamo«.[1] A tko je veći grešnik, svećenik ili ti, to ćemo saznati istom onda, kad se na Božjem sudu »otvore knjige života«.[2]

Ali jedno znamo posve sigurno, da svaki svećenik, makar je grešnik, ima u jednoj ruci čekić, kojim se otkivaju lanci grijeha, a u drugoj ključ, kojim se otvaraju vrata đavolske tamnice. Jer Sin je Božji rekao svećenicima: »Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni«.[3] To je ono glavno, a sve je drugo sporedno.

A sada mi recite — veli sv. Brigita — zar nije ovakav kršćanin na dlaku sličan onom, tobože ponosnom ali luckastom vitezu, o kojem sam pričala? Jer eto i takav kršćanin voli čamiti u okovima grijeha, nego dopustiti da ga jedan grešnik »gori od njega« pusti iz tamnice đavolske »na slobodu djece Božje«.[4]

Stoga ponosni viteže! Ne luduj, nego ponizno klekni pred svećenika i zahvali Bogu, koji je iz ljubavi prema nama »dao toliku vlast ljudima«.[5] premda su grešnici kao i ti. Na koncu zamisli se malo, kako je žalosno završio onaj tobože ponosni vitez. Pritom sjeti se onih riječi Isusovih, što ih je rekao jednom grešniku: pazi »da ti se nešto još gore ne dogodi!«[6]

8

U PODZEMNOJ ŠPILJI.

Sveta je Crkva naredila, da pred svakim oltarom, na kojem se nalazi presv. Sakramenat, mora danju i noću gorjeti svjetiljka, koju mi zovemo »vječno svjetlo«. Stoga se nameće pitanje, zašto je Crkva odabrala baš svjetiljku kao znak Božje prisutnosti? Ima zato više razloga, mi ćemo istaknuti samo jedan.

Sv. Pismo kaže: »Bog je svjetlost i nikakve tame nema u njemu«.[1] A naš božanski Spasitelj veli u sv. evanđelju: »Ja sam svjetlost svijeta! Tko ide za mnom, neće tumarati u tminama, nego će imatti svjetlost, koja vodi u život« vječni.[2] Naravno, nije Bog ova zemaljska svjetlost, koja dolazi od sunca, nego je sunce samo slika, i to slabašna slika one svjetlosti Božje. — A sad mi dozvolite, da ovu svjetlost ilustriram jednom zgodom iz svoga života.

Prije sedamdesetak godina bio sam s jednim bosanskim svećenikom u slovenskom gradiću Postojni. I tada smo — sa još pedesetak turista — posjetili glasovitu špilju u blizini Postojne. To vam je podzemna pećina, duga dvadesetak kilometara, s pravim labirintom zamršenih staza i putova, ispitanih i neispitanih. Naravno, u špilji vlada potpuni mrak, jer se nalazi duboko pod zemljom. Zato su u njoj proveli električno svjetlo, koje se pali, kad ju posjete stranci.

Dok je naša grupa razgledala špilju s njezinim prekrasnim sigama i stalaktitima, išao je pred nama jedan namještenik i palio svjetiljke, da se vidi. A drugi je iza nas gasio ta svjetla, kad smo prošli. Ali jednog momenta dogodilo se ovo. Onaj iza nas ugasio je svjetiljke, dok onaj pred nama još nije upalio

nove. I mi ostadosmo nekoliko časaka u apsolutnoj, jezivoj tami.

Tada sam i nehotice pomislio. Bože moj, šta bi bilo od čovjeka, koji bi se našao u toj špilji sam, bez društva i bez svjetla! Znamo, šta bi bilo! On bi u toj tami tapkao i pipao naprijed-natrag-desno-lijevo, dok na koncu ne bi jadno zaglavio.

Evo, ovakovoj podzemnoj špilji slična je i ljudska duša, koja se je udaljila od Izvora svake svjetlosti, Gospodina Boga. I u toj duši vladaju duboke tmine. O tom govori Duh sveti na mnogim stranicama sv. Pismo. Tako na primjer kaže po svome sluzi Jobu o svim bezbožnicima i grešnicima da »pipaju u tami bez svjetlosti i glavinjaju kao pijanci«.[3] A na drugom mjestu opisuje put, kojim čovjek mora ići da se spasi, a onda veli za takove ljude: »Ali oni toga ne shvaćaju i ne razumiju, jer hodaju po mraku«.[4]

A da je zaista tako, možemo se uvjeriti na svakom koraku u životu. Da navedemo samo jedan obični primjer. Svećenici čestoputa opominju ovog ili onog kršćanina, da se već jednom obrati Bogu, da se iskreno pokaje za svoje grijehe i dođe na ispovijed, jer se nije ispovijedio 10—15 i više godina. Ali kojiput dobiju ovaj odgovor: »Pa ja nemam grijeha i upravo ne znam, šta bih rekao kod ispovijedi«. Tako on, a svi oko njega znaju... samo on to ne zna i ne vidi. Slično govore i mnogi drugi ljudi. Odakle to dolazi? Odatle, jer su se udaljili od Izvora svake svjetlosti, pa lutaju u tminama.

A još veće tmine vladaju u duši onih ljudi, koji ne vjeruju u Boga, ili kako veli sv. Pismo »koji gledajući stvorenja ne upoznaše njihova Stvoritelja«.[5] Takav čovjek ne zna, zašto živi ovdje na zemlji, ne zna, odakle je potekao ni kamo ide.

Ali stvar se potpuno mijenja, čim u takovu dušu prodre zraka Božje svjetlosti i svetog evanđelja. Tada se događa nešto slično kao u onoj podzemnoj špilji, kad se u njoj upali električno svjetlo. Čovjek brzo upozna svoje zablude i grijehe, te doskora nalazi pravi put vječnog spasenja.

Stoga molimo se često Ocu nebeskom i njegovu Sinu Isusu Kristu, da rasvijetli našu dušu svojim svjetlošću, i zavapimo s prorokom: »Gospodine, ti užižeš moju svjetiljku, rasvijetli moje tmine! Prosvijetli mi oči, da me ne svlada smrtni san!«[6]

9

ČUDESNI LANAC

Ima jedan lanac na zemlji, kojega sve sile ovoga svijeta nijesu mogle presjeći ni prekinuti i neće to moći do konca svijeta. Sigurno pitate, a koji je to čudesni lanac? Evo koji! — Ako posjetite rimsku baziliku sv. Pavla izvan zidina, vidjet ćete u njoj portrete svih Papa izrađene u mozaiku. Dvjesto šezdeset i šest ovalnih slika, poredanih jedna do druge po zidovima te crkve.

Ovi nam portreti predstavljaju neprekinuti Lanac svih Papa od Petra do današnjeg Pape. Svaki je Papa jedna karika u tom Lancu. A iz povijesti znademo, kako je sotona kroz sve vjekove nastojao, da sa svojim pomoćnicima ovdje na zemlji prekine taj Lanac i pokopa zadnjeg Papu. To je pokušao odmah u početku s prvom karikom. I uspio! Petra su razapeli na križ.

Iza toga su slijedili krvavi progoni kroz punih tristo godina. Silni rimski carevi kušali su ognjem i mačem, da presijeku onaj Lanac i uništte Kristovu Crkvu. Pape su ginuli jedan za drugim... Ali davno je nestalo svemoćnih rimskih careva, a Papa je i danas tu!

Međutim đavao nije mirovao. On je i kasnije kroz cijelu povijest podbadao razne bundžije i vladare, da uz njihovu pomoć presiječe taj Lanac. Spomenut ćemo samo nekoliko poznatih imena. — Njemački car Henrik IV. — Luter — Jan Hus — engleski kralj Henrik VIII. — a u novije doba francuski car Napoleon. On je odvukao Papu Pija VI. iz Rima u Francusku, da može s njim raditi što hoće. I kad je Papa tu umro god. 1799, mislio je taj silnik, da je došao kraj Papinstvu i rekao svojim ljudima onako s visoka: »Ovo je zadnji Papa!« Ali se je grdno prevario! Nestalo je Napoleona, a Pape su i danas tu!

Ali đavo je kušao i na druge načine, da presiječe taj Lanac i evo šta je učinio. Iza smrti Grgura XI. († 1378) stavio je svađu među kardinale, koji biraju Papu. I jedni izabraše Urbana VI. drugi protupapu Klemensa, a kasnije i trećeg nazovipapu! Taj je metež u Kristovoj Crkvi trajao skoro 40 godina. Stoga je sotona trljao ruke od veselja, a s njim i njegovi pomoćnici ovdje na zemlji, misleći da je na koncu došao kraj Papama. Ali su se i ovaj put grdno prevarili! Nestalo je onih protupapa, a zakoniti Namjesnici Kristovi dalje se nižu na onom Lancu.

Zato se svaki razuman čovjek, stojeći pred onim portretima u Pavlovoj crkvi, mora i nehotice upitati. Kako to, da se je onaj Lanac Kristovih Namjesnika mogao do danas održati, premda se je njegova zadnja karika, po svakom ljudskom računu, morala davno izgubiti u povijesti?

Na ovo pitanje ima samo jedan odgovor, a to su one riječi, što ih je Krist rekao prvom Papi sv. Petru: »Ti si Stijena i na toj stijeni sagradit ću crkvu svoju i sva sila paklena neće je nadvladati!«[1] Ove riječi Sina Božjega, i nitko drugi, daju njegovim Namjesnicima ovdje na zemlji nadprirodnu čvrstoću i jakost. Zato je onaj neprekinuti Lanac veliko i permanentno čudo u povijesti čovječanstva, pred kojim se svaki čovjek — hočeš nečeš! — mora zamisliti. Da spomenemo samo jednoga, koji se je duboko zamislio.

Čuveni njemački povjesničar Fridrik Hurter († 1865) bio je protestant. Ali ga je povijest Papinstva toliko zanimala, da je otišao u Rim i ondje na vrelima proučavao biografije jednog Pape za drugim. I tako studirajući došao je do čvrstog uvjerenja, da je Papinstvo Božja ustanova, jer samo je Bog mogao učiniti, da se onaj Lanac ne prekine u burnoj povijesti Kristove Crkve. Iz toga je povukao logični zaključak i stupio u krilo katoličke Crkve, jer ona jedina stoji na Stijeni Petrovoj. — Usput spominjemo, da je ovaj Hurter otac glasovitog dogmatičara Isusovca O.Huge Hurtera († 1914).

Stoga držimo se i mi čvrsto Stijene Petrove imajući na pameti one riječi svetaca Božjih: »Gdje je Papa tu je Petar — gdje je Petar tu je Crkva — gdje je Crkva tu je Krist — a gdje je Krist tu je naš jedini »Put Istina i Život!«[2]

10

VELEPJESMA BOŽJOJ PROVIDNOSTI.

Ona poznata propovijed Isusova o poljskim ljiljanima i nebeskim pticama zaista je nedostiživa velepjesma Božjoj providnosti. Stoga se svećenik, kad u crkvi pročita to evanđelje, nađe u velikoj neprilici, jer upravo ne zna, šta bi još mogao u svojoj propovijedi nadovezati na te riječi Isusove. Boji se, da će svojim riječima samo oslabiti smisao i logiku Isusovih riječi.

Zato bi svećenik najvolio, da mjesto svake propovijedi pročita naglas još jedanput to evanđelje. I da ga pročita dvaput i triput i četvrtiput... Sve dotle, dok ga svi ne bi naučili napamet. Jer to je evanđelje najdublji temelj našeg pouzdanja u Oca nebeskog.

A sada poslušajmo, šta veli Isus na početku te svoje propovijedi. »Pogledajte ljiljane u polju, kako rastu. Ne trude se niti predu! A ja vam kažem, da ni Salomon u svoj slavi svojoj nije bio obučen kao jedan od njih«.[1] Na ove riječi Isusove mora svaki od nas uskliknuti: Točno tako je! Jer čudesna ljepota jednog ljiljana ili šumske ruže i bilo kojeg drugog cvijeta, svojim čarobnim bojama nadilazi ljepotu svake ljudske tkanine. Pa ni najbogatiji car Salomon, kad je bio na vrhuncu svoje slave, nije se obukao kao jedan od njih.

A sada dolazi ono glavno, jer Spasitelj ovako nastavlja: »Pa ako Bog tako odijeva poljsku travu, koja nanas jest, a sutra se u peć baca, koliko će još više vas malovjerni!«[2] Da nam ove riječi Isusove budu još jasnije, moramo si dozvati u pamet, da smo mi u Božjim očima daleko skupocjeniji od svega cvijeća ovdje na zemlji, jer Sin je Božji, radi našeg vječnog spasenja, sišao s neba i zalijeva naše duše, ne rosom i kišom kao poljsku

travu, nego svojom vlastitom krvlju. Pa ako se Otac nebeski toliko brine za cvijeće, koliko će se više brinuti za nas!

Uz poljsko cvijeće upravlja Spasitelj naš pogled i na ptice nebeske koje isto tako »niti siju niti žanju niti spremaju u žitnice, pa ih vaš nebeski Otac hrani. A zar vi nijeste mnogo vredniji od njih!«[3] Bože moj, koliko se gvozdene logike krije u ovim riječima! Jer ako se Bog brine za onog vrapčića na krovu, zar se neće puno više brinuti za mene, kojeg je sttvorio na svoju sliku i otkupio krvlju Sina svoga. Ovu logiku Isusovih riječi dobro su razumjeli sveci i pravednici Božji, pa su imali neograničeno pouzdanje u Oca nebeskog i njegovu providnost. Da navedemo samo jednog od njih.

U životopisu glasovitog liječnika za očne bolesti Jung-Stillinga čitamo ovo. Njegov otac bio je siromašni seljak. Ipak sin mu je završio gimnaziju i godine 1771. došao u Strassburg na studije. Tu se je upoznao s jednim bogatim trgovcem. I jednog dana u razgovoru upita ga trgovac, tko će ga stipendirati za vrijeme studija. A Stilling mu odgovori: »Ja se o tom ne brinem, jer mi je otac vrlo bogat«. Ali mu trgovac nije vjerovao, pošto je gledao na svoje oči, da taj student živi veoma skromno. Zato mu reče:

— Dobro! Kad je tvoj otac tako bogat, deder pokaži mi, koliko novaca imaš u novčarki... Ali Stilling nije imao ni novčarke, nego izvadi iz džepa jedan talir i pokaže mu. Nato će mu trgovac:

— Zar nemaš ništa više, a veliš da ti je otac vrlo bogat!

— Tako je! potvrdi Stilling. Jer ja čvrsto vjerujem u Boga Oca svemogućeg, koji je neizmjerno bogatiji od svakog oca ovdje na zemlji. I taj me nebeski Otac neće nikad ostaviti ni zaboraviti, makar me svi ovdje na zemlji ostavili i zaboravili.

Nato trgovac, koji je bio uvjereni kršćanin, izvadi iz kese 30 talira i dade Stillingu govoreći: »Kad je tako, evo i ja ću biti inkasator toga Oca«.

A takovih inkasatora našlo se još. Među njima bio je i slavni pjesnik Göthe, s kojim je Stilling zajedno studirao u Strassburgu i s njim se pobratimio. Jednog dana potuži se on pjesniku, da mu je gazdarica otkazala sobu radi duga. A Göthe je istog dana podmirio njegov dug. — I tako je Stilling, uzdajući

se u Oca nebeskog, završio studije i postao najglasovitiji očni liječnik svoga vremena.

Pođimo i mi za primjerom svetaca i pravednika Božjih držeći se onih riječi Duha svetoga: »Svu svoju brigu bacite na Gospodina, jer On se brine za vas!«[4] A Otac nebeski neće nas ostaviti, jer veli sv. Pismo: »Tko se uzda u Gospodina, toga će On okružiti svojim milosrđem«.[5]

11

JEDNA ZAGONETKA.

Ako mi samo prolistamo sv. Pismo, odmah ćemo opaziti, da Otac nebeski s najvećom radošću i raskriljenih ruku prima grešnike, koji se kaju za svoje grijehe i svim srcem obrate njemu. Svjedok je tome kralj David — rasipni sin — obraćeni razbojnik — sv. Augustin i mnogi drugi. A zašto se dragi Bog toliko veseli obraćenju grešnika? Zašto je »na nebu — kako veli Spasitelj — veća radost nad jednim grešnikom, koji se obrati, nego li nad devedeset i devet pravednika, kojima ne treba obraćenja«?[1]

Na ovo pitanje odgovara Spasitelj jednom usporedbom. — Ako se kojem pastiru izgubi jedna ovca — veli Isus — on ostavlja svoje stado i odmah ide da traži tu ovcu. Zaviruje u svaki grm, razgrće trnje, spušta se niz provalije, ne bi li je gdje opazio i spasio od vuka i druge zvjeradi. »Pa kad je nađe — veli Isus — stavi je veselo na svoja ramena, te došavši kući sazove prijatelje i susjede kličući: veselite se sa mnom, jer sam našao svoju izgubljenu ovcu!«[2]

Tako je to kod zemaljskih pastira. A dragi Bog čespoputa veli u sv. Pismu, da je on naš pastir, a mi njegovo stado. Tako na primjer veli Isus: »Ja sam dobri pastir i dajem svoj život za ovce«.[3] Pa šta ćemo reći, ako jedna ovca iz njegova stada odluta daleko od njega i izgubi se na mračnim stazama grijeha, hoće li je Spasitelj ostaviti da propadne? Bože sačuvaj! Jer u tom bi slučaju zemaljski pastiri bili bolji od njega i ljubili svoje ovce više nego On. A to ne može nikako biti, jer taj se božanski Pastir ne da natkriliti u ljubavi. Stoga on traži tu zalutalu ovcu na sve strane, ne bi li je kako spasio od vječne pro-

pasti. I viče za njom one riječi sv. Pisma: »Obrati se Gospodinu i prestani ga vrijeđati! Vrati se k Bogu i okani se nepravde!«[4] — I ako su tvoji »grijesi kao grimiz, pobijelit će poput snijega!«[5]

Pa ako se ta duša njegovom pomoći pokaje za svoje grijehe i svim srcem obrati Bogu, on se — kako smo malo prije čuli — toliko veseli tome obraćenom grešniku, kao da nema drugih ovaca u njegovu stadu.

Kad sve ovo imamo na pameti, lako ćemo riješiti jednu zagonetku uskrsnoga dana. Evo te zagonetke. Sv. evanđelje izričito veli, da se je Spasitelj iza svoga uskrsnuća »najprije ukazao Mariji Magdaleni«.[6] Ovaj izvještaj vrlo nas iznenađuje, jer mi znademo iz evanđelja da je ta žena bila poznata »grešnica u gradu«,[7] dakle izgubljena ovca Božja. Ali ta je grešnica slušala Isusove propovijedi i jednog se je dana svim srcem obratila Bogu. Evo šta o tom veli sv. evanđelje. Kad je Isus bio na ručku kod nekog farizeja ona je »saznavši da je on za stolom u farizejevoj kući, donijela sa sobom posudu skupocjene pomasti. Stade do njegovih nogu, te plačući poče mu suzama prati noge. Onda je svojom kosom otirala njegove noge i ljubila ih, te mazala pomašću«. Nato joj Isus reče: »Oprošteni su ti grijesi, idi u miru!« Osim toga sv. evanđelje izričito veli, da je Isus iz nje »istjerao sedam zlih duhova«.[8]

Ali Marija se nije kajala za svoje grijehe samo kod nogu Isusovih, nego ih je kroz cijeli svoj život oplakivala i činila pokoru, te od velike grešnice postade svetica Božja. Stoga Franjo Zagoda u svom prijevodu novoga zavjeta piše, da je »Marija Magdalena u crkvi Božjoj uzor prave pokornice za sva vremena«.

Tim je priredila izvanredno veselje Srcu Isusovu. A to joj Srce, kako znademo nije ostalo dužno. Od toga časa počeo je Sin Božji posebnim milostima obasipati tu obraćenu grešnicu. Među te velike milosti spada i ova, da se je njoj najprije ukazao iza svoga uskrsnuća, ne bi li tako i ostale grešnike privukao k sebi.

Na koncu samo još nekoliko riječi. Sv. Piamo kaže, da su svi ljudi grešnici »i ako velimo da nemamo grijeha, sami sebe varamo«.[9] A na drugom mjestu veli: »Svi smo mi zalutali kao

ovce«.[10] A možda je koji od nas zalutao vrlo daleko, još dalje nego Magdalena. Stoga, ako želiš razveseliti svoga božanskoga Spasitelja, vrati se k njemu i pokaj se od svega srca za svoje grijehe. Onda će Sin Božji i tebe nježno privinuti na svoje Srce i jednom ako Bog da, odnijeti u svoj nebeski ovčinjak.

12

UDOVI JEDNOG TIJELA

U svakoj sv. misi, iza evanđelja, moli se zajednički tako zvana »molitva vjernika«. U toj molitvi preporučujemo dragom Bogu sv. Oca Papu, biskupe i svećenike — molimo za slogu u našim obiteljima i za vjernike, koji su na radu izvan domovine ili se nalaze u raznim pogibeljima duševnim i tjelesnim — sjećamo se progonjenih kršćana — dušâ u čistilištu itd. Jednom riječi, molimo za Kristovu Crkvu i sve njezine članove, žive i mrtve.

Pa da što pobožnije obavljamo tu molitvu, pogledajmo šta je Kristova Crkva, i šta sam ja, šta si ti u Crkvi? Na ovo pitanje odgovara sv. Pismo, da je Kristova Crkva živi organizam ili jedno tijelo, kojem je glava Krist. Evo na primjer šta piše sv. Pavao apostol: »Kao što je tijelo jedno, premda ima mnogo udova, tako je i s Kristom. Vi ste tijelo Kristovo, a pojedinci udovi« toga tijela.[1]

Šta iz toga slijedi? Da lakše odgovorimo na to pitanje, promotrit ćemo ovaj slučaj. U petu jednog čovjeka zabo se trn. Pa kako reagiraju na to drugi udovi? Znamo kako! Jezik u isti čas bolno jaukne »jooooj!« Oči odmah traže, gdje je taj trn. A ruke se same od sebe pružaju, da ga izvuku iz pete.

Mogli bismo sada upitati jezik: zašto jaučeš? Nije se trn zabo u tebe nego u petu, pa neka ona jauče! — Isto tako mogli bismo upitati ruku: zašto letiš onamo da izvadiš trn? Šta te briga za petom! Nije peta na ruci, nego na nozi! — Isto pitanje mogli bismo staviti i očima: čemu tražite onaj trn? Nema on nikakve veze s vama, jer se nalazi u peti, a vi ste u glavi!

Svaki od nas vidi, da su ova pitanja upravo smiješna. Jer udovi su jednog tijela povezani među sobom u najužu zajednicu, pa ako jedan od njih trpi, trpe svi. Zato veli sv. Pavao apostol: »Ne može oko kazati ruci: ne trebaš mi! Ili glava nogama: ne trebate mi! Jer ako pati jedan ud, s njim pate svi udovi«.[2]

Eto, tako mora biti i u Kristovoj Crkvi koja je — kako nas uči Duh sveti — živi organizam, a mi udovi toga organizma. A da ova usporedba Duha svetoga nije samo mrtvo slovo, svjedoči nam tisućljetna povijest Kristove Crkve. Eno odmah na početku, kad je kralj Herod bacio Petra u tamnicu »Crkva se je — veli sv. Pismo — bez prestanka molila Bogu za njega«.[3] Jedan je bio zatvoren, a svi mole! Dakle baš kao u jednom tijelu, ako strada jedan ud, svi trpe i pate.

I to se je nastavilo sve do naših dana. Vjernici su uvijek molili za sve članove Crkve, koji se nalaze u nevolji ili pogibelji. Ali nisu ih pomagali samo svojim molittvara, nego i na druge načine. Evo na primjer šta piše sv. Pavao apostol Korinćanima: »Što se tiče sabiranja za svete, neka svaki od vas stavi na stranu ono, što uspije uštediti. Čim stignem tamo, poslat ću one, koje vi pronađete dostojnima, da odnesu vašu l j u b a v u Jeruzalem«.[4] A Makedonce hvali da su »prema svojim mogućnostima, dapače iznad njih, darivali i vruće molili, da mogu učestvovati u pomaganju svetih«.[5]

A kako je danas, gledamo na svoje oči. Crkva je u svojoj povijesti bila često puta u raznim državama progonjena, pa tako i danas. I kadgod su počeli ti progoni, odmah je po cijelom svijetu odjeknuo bolni glas Namjesnika Kristova, koji protestira i posreduje, moli i prijeti. Dakle »usta« su Crkve odmah jauknula, da se čuje po cijeloj kugli zemaljskoj. Na taj bolni jauk milijoni vjernika sklapaju ruke i mole za progonjenu braću, da se onaj »trn« što prije izvadi iz tijela Crkve. A misionari, Papini delegati i razne kongregacije poput »očiju« brižno pretražuju, gdje se nalazi onaj »trn« kako bi ga što lakše i bezbolnije izvukli.

Sve je ovo u slici rečeno, ali ta slika potpuno odgovara sttvarnosti, kako smo vidjeli. Jer Crkva je jedno tijelo, a mi udovi toga tijela. Stoga smo dužni moliti se ne samo za sebe, nego i za cijelu Crkvu i sve njezine članove. To nas mora potak-

nuti, da onu molittvu vjernika u sv. misi obavljamo s velikom pobožnošću. Ali i izvan mise uzdahnimo često sa svim svetima na nebu i na zemlji: »Da se dostojiš svoju svetu Crkvu ravnati i uzdržati! — Da se dostojiš poglavicu apostolskoga i sve vrkvene redove u svetoj vjeri uzdržati! — Da se dostojiš svemu puku kršćanskome mir i jedinstvo udijeliti! Da se dostojiš nas same u svetoj službi svojoj pokrijepiti i uzdržati! — Molimo te, usliši nas!«

13

KOGA TRAŽITE?

Slavni austrijanski slikar Führich († 1876) izradio je zanimljivu sliku, koja ima vrijednost za sva vremena do konca svijeta. Stoga ćemo jedan časak stati pred tom slikom i malo se zamisliti. Ali da slika bude svakome jasna, moramo se najprije sjetiti jednog prizora, koji se je odigrao na početku muke Isusove. To je ona zgoda, kad je rulja vojnika, s Judom na čelu, nahrupila u Maslinski Vrt, da uhvati Spasitelja. Tada ih je Isus upitao: »Koga tražite? A oni mu odgovoriše: Isusa Nazarećanina«.[1]

Sada će Fürichova slika biti svakome jasna. Jer na slici su s jedne strane prikazani betlehemski pastiri, koji žure prema štalici, da potraže božansko Djetešce i da mu se poklone, kako ih je anđeo uputio. A s njima zajedno idu i Kraljevi s istoka, koji su iza dugog traženja našli maloga Isusa i ulaze u štalicu, da pred njim padnu na koljena i prinesu svoje darove »zlato, tamjan i smirnu«.[2]

S druge strane slike vidimo onu rulju vojnika, s Judom na čelu, koji također traže Isusa, ali ne da mu se poklone nego da ga svežu u lance i odvedu neprijateljima. A kraj njih se vide i Herodovi krvnici, kako kolju nevinu dječicu, ne bi li među njima ubili i maloga Isusa.

U sredini slike napisane su velikim slovima one riječi Isusove: »Koga tražite?« Jer svi oni traže istoga Isusa, pastiri i Kraljevi, Juda i Herod. Ali jedni ga traže, da mu iskažu svoju beskrajnu ljubav i štovanje, a drugi da ga uhvate i ubiju.

Tako je bilo na početku, tako je danas i bit će do konca svijeta. Ljudi će uvijek tražiti Isusa, jedni da mu se poklone, a

drugi da ga unište. To je već kod rođenja Isusova prorekao sveti starac Šimun. Kad je on primio maloga Isusa u naručaj, zavapio je pun Duha svetoga: »Evo, ovaj je postavljen na propast i uskrsnuće mnogima, i kao znak, proti kojem će se govoriti«.[3] Stoga s pravom vele sveci Božji, da je Bog podigao Krista kao svoju zastavu ovdje na zemlji i usadio je usred povijesti ljudskoga roda. I ljudi će se do konca svijeta kupiti oko te Zastave, jedni da ju poljube i blagoslove, a drugi da ju pogrde i popljuju. Zato veli sv. Pavao apostol: »Mi propovijedamo Krista raspetog, koji je sablazan Židovima i ludost poganima. A pozvanima Božja sila i mudrost«.[4]

Tako je bilo onda, a tako je i danas. Stoga je Führichova slika vjerna fotografija i naših vremena. Jer i danas — kako gledamo na svoje oči milijoni ljudskih srdaca traže Isusa, da mu se s pastirima i Kraljevima poklone kao svome Bogu i Spasitelju. Svjedok su tome naše crkve širom svijeta, prepune vjernika. A to nam dokazuju i bezbrojne čete redovnika i redovnica. Oni su ostavili sve što imaju ovdje na zemlji, samo da mogu cijelim srcem služiti jedino Spasitelju. Na koncu to nam svjedoče i mučenici naših vremena u Meksiku, Japanu, Kini, Africi itd. koji su radije dali svoj život, nego li da se odreknu Isusa.

A s druge strane i danas bezbrojni ljudi traže Spasitelja s Judom i Herodom, da ga unište i ubiju. Evo na primjer šta smo čitali u novinama prije pedesetak godina. Jedan nahuckani mladić u Španjolskoj provalio je u crkvu s pištoljem u ruci i počeo pucati na presv. Sakramenat vičući bjesomučno: »Ja se i ti Kriste moramo obračunati!« A nije on sam. Za njim stoje tisuće njihovih učitelja i milijoni istomišljenika, kojima je životni cilj, da izbrišu Krista s lica zemlje.

Drugi opet — a ti su najbrojniji — nastoje uništiti Krista bez pištolja i krvi, bez tamnice i progona. Oni upinju sve sile, da pomoću novina i časopisa, školskih udžbenika i predavanja, preko radija i televizije ubiju Isusa — poput Heroda — u srcu djece i mladeži. Računajući posve ispravno, da je budućnost njihova, ako im to uspije.

Ali badava im trud, jer davno je rekao Duh sveti da je Krist »ugaoni Kamen. I svaki koji padne na taj Kamen, razbit će se. A na koga on padne, satrt će ga!«[5] A onima, koji traže Krista s pastirima i Kraljevima, dovikuje isti Duh sveti: »Tražite Gospodina i živjet će vaša duša!«[6]

14

SREDIŠTE POVIJESTI.

Kad se kojem kralju rodi sin,polože ga u zlatnu kolijevku, a u svim gradovima te države ispali se sto i jedan topovski hitac, kojim se pozivaju podanici, da proslave rođenje praljevog sina. Na taj znak posvuda zalepršaju zastave i priređuju se velike svečanosti, a novine su pune raznih slika maloga kraljevića.

A kad se je rodio Isus Krist u Betlehemu, nije bilo ni govora o zlatnoj kolijevci, nego ga je mati »povila u pelenice i položila u jasle, jer za njih nije bilo mjesta u prenoćištu«.[1] Nijesu tada gruvali mužari, niti je bilo novina i časopisa sa slikama maloga Isusa. Ništa od svega toga!

Pa ipak je rođenje ovoga Djeteta najveći i najsudbonosniji događaj u cijeloj povijesti ljudskoga roda. Bilo je doduše u starini velikih datuma, koji su drmali stožerima ove zemlje. Tako na primjer osnutak rimskoga carstva — seoba naroda — izum štampe — otkriće Amerike — velika francuska revolucija itd. Ali ni jedan od ovih sudbonosnih događaja nije ostavio iza sebe tako duboku brazdu kao rođenje betlehemskog Djeteta. To priznaju i moraju priznati svi ljudi bez razlike, bili vjernici ili nevjernici. Evo na primjer šta piše glasoviti francuski pisac i arheolog Renan:

— Isus nema sebi ravna. Njegova veličina ostaje dovijeka i ljudi je opet i opet iznova priznaju. I može se u budućnosti dogoditi ne znam što, nikakva pojava neće biti veća od Isusa.

Ili evo šta piše naš suvremenik engleski povjesničar Chamberlain: »Rođenje je Isusa Krista najvažniji datum u cijeloj povijesti čovječanstva. I nikakva bitka, nikakva promjena vladavine, nikakva naravna pojava, ni jedno otkriće, ni jedan izum nema onog značenja, što ga ima kratki život Galilejca!«

Isto tako govore o Kristu istaknuti povjesničari i pisci, premda nekoji od njih nemaju nikakve vjere. Stoga nije čudo, da je povijest ljudskoga roda pukla na dvije pole. U sredini stoje betlehemske jaslice, a sve ostale događaje svjetske povijesti označujemo datumom »prije i poslije Kristova rođenja«.

Doduše ima još naroda, koji drukčije računaju godine, ali mi smo svjedoci, da ljudi sve više i više stavljaju Krista u središte povijesti, kao da ih na to goni neka viša sila. Tako na primjer i Kinezi i Mongoli i drugi narodi, koji malo poznaju Krista, kad danas sklapaju bilo s kim kakav ugovor, stavljaju na taj spis datum i godinu, brojeći od Krista kao i mi. Zato s pravom piše slavni Lacordaire: »Krist je najveća riječ u povijesti, on je njezin ključ«.

Kad čovjek o tome razmišlja, upita se i nehotice: »Odakle tome siromašnom Galilejcu, koji se je rodio u štalici i sramotno zaglavio na križu, odakle mu čudesna moć, da postane središnja točka cijele ljudske povijesti?! I zašto ga ni jedna sila nije mogla odatle pomaknuti, premda su to mnogi silnici pokušali?«

Na ova pitanja ljudska pamet ne može dati pravog odgovora, jer to je najveća povjesna zagonetka. Ali tu nam zagonetku rješava sv. evanđelje, u kojem čitamo ovo. — Jednog dana upita Isus svoje učenike:

— Za koga drže ljudi Sina čovječjeg, to jest njega. Oni odgovoriše:

— Jedni za Ivana Krstitelja, drugi za Iliju ili kojeg od proroka.

— A za koga me vi držite? Odgovori Šimun Petar:

— Ti si Krist, Sin Boga živoga![2]

Evo, u ovim Petrovim riječima leži ključ čudesne pojave Isusa Krista ovdje na zemlji. Jer on nije samo Sin čovječji, dakle pravi čovjek, nego i Sin Božji, kojem ne treba ljudske sile da osvoji svijet, ni ljudske mudrosti, da privuče k sebi sva srca

dobre volje. Zato je i postao središnja točka ljudske povijesti i »ugaoni Kamen, na kojem je sva građevina složena« kako piše sv. Pavao apostol.[3] I tkogod je dosad pokušao, da pomakne ovaj Kamen ili da ga odstrani, propao je. A tako će biti i u buduće, jer stoji pisano: »Tkogod padne na taj Kamen, razbit će se. A na koga On padne, satrt će ga!«[4]

15

PAMETNA POKORA.

Hrvatski narod veli: »Srebro je govoriti, a zlato šutiti«. I zaista, čovjek se rijetko pokaje, što je šutio a često mu je žao, što je govorio. Pa ipak ima raznih prigoda u života, kad smo dužni govoriti, a ne šutiti. Na primjer roditelji moraju opominjati svoju djecu radi njihovih mana i nedostataka. Dužni su ih učiti, da čine dobro, a čuvaju se svakog zla.

Međutim ima jedna prigoda, kad je naš govor upravo suho zlato, kojim se čisti i pozlaćuje duša, a to je ispovijed. Evo šta o tom veli sv. Antun Padovanski: »Grijeh ulazi u ljudsku dušu kroz mnoga vrata, kroz oči, uši, jezik i druga sjetila. A izlazi iz duše samo na jedna vrata, to jest kroz usta u sv. ispovijedi«. Zato treba moliti Boga, da se i nama prije ispovijedi »razriješi sapeti jezik«[1] kao onom nijemom čovjeku u sv. evanđelju, pa da iskreno i skrušeno ispovijedimo svoje grijehe.

Na pitanje, koje smo grijehe dužni kazati kod ispovijedi, odgovara sv. Crkva u katekizmu: »Dužni smo kazati sve svoje teške grijehe, koje smo od zadnje ispovijedi počinili«. Dakle *svoje*, a ne tuđe. Da čovjek u ispovijedi mora govoriti o svojim, a ne o tuđim grijesima, jasno je svakom čovjeku. Tako na primjer kaže sv. evanđelje o narodu, okupljenom oko Ivana Krstitelja, da ih je »on krstio u rijeci Jordanu, dok su oni priznavali svoje grijehe«.[2] A sv. Ivan apostol piše u svojoj poslanici: »Ako priznajemo svoje grijehe, Bog će nam oprostiti«.[3]

Pa ipak ima vjernika, koji u ispovijedi govore više o tuđim nego o svojim grijesima. A da se to i nama ne dogodi, poslušajmo jednu zanimljivu pripovijest.

Neka žena došla u crkvu, da se ispovjedi. Kod ispovijedi je svaki čas uplitala i grijehe svoga muža. »Ne znate vi velečasni, kako je on srdit i svadljiv. Za svaku sitnicu plane i onda eto grijeha u kući!« — Malo poslije opet zapne za muža, pa će ovako: »On se voli i napitti, a onda je upravo rabijatan. Psuje da Bog sačuva!« — Svećeniku je bilo toga dosta, pa je upita:

— Je li vas muž poslao, da se mjesto njega ispovijedate?

— Nije, odgovori žena.

— Onda ostavite na miru njegove grijehe i nemojte ih potezati.

Ali ona je iza nekoliko časaka opet počela o mužu: »Ne ide skoro nikad u crkvu, ne moli se Bogu, neće da posti«. — Kad je ispovijed bila gotova, svećenik joj podijeli odrešenje i odredi pokoru. Ali da je za cijeli živott opameti, reče joj:

— Za pokoru svojih grijeha izmolit ćete tri Očenaša. A za grijehe svoga muža izmolite tri krunice.

— A zašto za muža? začudi se žena.

— Zato, jer ste vi i njegove grijehe ispovijedala. A pošto njegovih grijeha ima puno više , zato je i pokora veća.

Žena je to kasnije pripovijedala svojim prijateljicama i bilo je dosta smijeha radi te pokore. Ali svećenik je postigao ono, što je htio, jer toj ženi više nikad nije došlo na pamet, da u ispovijedi povlači tuđe grijehe.

To neka bude i naše pravilo za sv. ispovijed. Crkva nas uči, da se poput onog carinika iz sv. evanđelja kucamo u prsa i pritom skrušeno govorimo: »Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh!« Dakle moj, a ne tuđi grijeh! A ako netko misli, da nema grijeha, pa se zato bavi tuđim grijesima, neka si duboko usadi u srce ove riječi sv. Pisma: »Ako tvrdimo da nemamo grijeha, sami sebe varamo i nema istine u nama«.[4]

16

ROSA BOŽJE RIJEČI.

Jedan od vjernika dolazio svake nedjelje u crkvu, ali je izbjegavao propovijed i slušao samo one mise, kod kojih se nije propovijedalo. To je opazio njegov župnik, pa mu jednog dana reče:

— Vi ste doduše svake nedjelje u crkvi, ali vas nikad ne vidim kod propovijedi. A kršćanin je dužan slušati riječ Božju ako želi da sačuva vjeru, jer kaže Duh sveti po apostolu Pavlu: »Vjera dolazi od propovijedanja«.[1]

— Znam ja to velečasni, odgovori mu onaj vjernik. Ali ja imam kod kuće vrlo dobar radio, a Bogu hvala znam njemački, pa otvorim Graz ili Beč i naslušam se divnih propovijedi, sve jedna ljepša od druge!

Drugi se opet ovako ispričava: »Ja kod kuće svaki dan čitam pobožne knjige, crkvene časopise i životopise svetaca Božjih, a to su najbolje propovijedi!«

Šta ćemo na sve to reći? Evo šta! Bez svake sumnje vrlo je korisno slušati preko radija dobru propovijed. Isto je tako korisno, dapače i potrebno, čitati pobožne knjige i životopise svetaca. Ali to nikako ne ispričava kršćanina, da sluša živu riječ Božju, koja se u crkvi propovijeda. Ima zato više razloga i mi ćemo ih navesti. Ali evo najprije jedne usporedbe svetaca Božjih.

Za vrijeme ljetnih suša — vele oni — možemo zemlju natopiti vodom iz bunara ili studenca, i to je svakako vrlo korisno za usjeve. Ali nikakva voda ne može tako dobro natopiti žednu zemlju i koristiti usjevima kao blaga i plodna kišica.

Isto je tako i s našom dušom — nastavljaju sveci Božji. Prorok David ovako uzdiše Ocu nebeskom: »Moja duša žeđa za tobom kao suha zemlja« za kišom![2] I naša je duša isto tako žedna riječi Božje. Ali ako se ta riječ čita iz knjige ili sluša preko radija, ona je kao voda iz bunara, i ne može nikad tako okrijepiti naše srce kao živa riječ Božja iz usta njegova svećenika. Zato i veli Mojsije u ime Božje: »Neka se moj nauk spusti kao kiša! I moja riječ neka pada kao rosa! kao sitna kišica na mladu travu i jaka kiša na odraslu!«[3]

Da je tome zaista tako, osjećaju instinktivno svi vjernici. Evo na primjer šta mi pripovijeda jedan mladi župnik. — U mojoj župi, veli on, bio je odvajkada običaj, da se kod svibanjskih pobožnosti čita svaki dan po jedan odlomak iz koje knjige o Majci Božjoj. Taj običaj zadržao sam i ja. Ali jedne godine upita me na početku svibnja jedan profesor, koji je revno dolazio u crkvu, jer je bio uvjereni kršćanin:

— Velečasni, šta ćemo ove godine čitati u mjesecu svibnju?

— Nešto o Lurdu, odgovorim ja.

— Ja bih vas nešto zamolio, nastavi profesor, ali bez zamjerke! Ja znam da vi župnici nemate puno vremena, jer tu su bolesnici, vjeronauk, kancelarija, brevijar itd. Ali puno bi korisnije bilo za nas vjernike, kad bi vi kod kuće pročitali dotični odlomak i onda nam to u crkvi svojim riječima rekli. Ja mislim, da za to ne treba puno priprave. Jednostavno recite nam, što ste pročitali.

Malo sam o tome razmišljao, završi mladi župnik, i uvidio da profesor ima pravo. Odonda sam u svibnju držao jednostavne, kratke propovijedi i crkva je obično bila puna.

Dakle »blaga kišica« žive riječi Božje privukla je žedne kršćanske duše. A to je i posve prirodno, jer čovjek i nehotice traži, da pred sobom vidi Kristova poslanika i čuje njegovu živu riječ, iz koje će zastrujati toplina vjere u njegovu dušu.

A to je sigurno bio razlog, da Isus nije nikada ništa napisao, nego je bez prestanka samo propovijedao. Isto tako nije naredio svojim učenicima da pišu, nego im je jednostavno rekao: »Idite po cijelom svijetu i propovijedajte evanđelje svakom stvorenju!«[4] Dakle njihova je dužnost da propovijedaju riječ Božju, a naša da slušamo njihovo propovijedanje.

17

NAJTEŽI DAN U ZATVORU

Jedan gospodin ležao nekoliko godina u zatvoru. Kad je pušten na slobodu, pitali su ga prijatelji, šta mu je bilo najteže u tamnici. A on im je odgovorio:

— Najteži dan u tamnici bio mi je jedan Božić. Evo zašto. Toga dana oživjela cijela kazniona, jer je prispjelo pravo brdo paketa. Svi su oko mene bili veoma radosni, a i ja sam bio izvanredno raspoložen, jer eto, sad ću dobiti paket kao i prijašnjih godina. Ali sam se prevario i razočarao, jer skoro svi su dobili barem nešto, a ja ostadoh praznih ruku. Nitko me se nije sjetio!

— Kako mi je toga dana bilo pri duši zna samo dragi Bog. Zato ovog Božića neću zaboraviti, dok sam živ.

Riječi ovog kažnjenika dolaze mi često na pamet, osobito na Dušni dan, kad se cijela Crkva moli za duše naših dragih pokojnika. Jer sveta nas vjera uči, da i na onom svijetu ima jedna tamnica, koju mi zovemo čistilište. U toj tamnici trpe pravedne duše, koje još nisu potpuno čiste od svakog i najmanjeg grijeha. I tu moraju trpjeti sve dotle, dok ne plate »i posljednju paru« svoga duga Božjoj pravdi, kako veli Spasitelj u sv. evanđelju.[1]

Sveci se služe i ovim i drugim riječima Božjim iz sv. Pisma, da nam opišu muke dušâ u čistilištu: »Bacit ću ih u oganj i očistiti, kako se zlato čisti!«[2] Dakle trpjet će u tom ognju — vele sveci Božji — dok ne budu posve čisti i od zadnjeg truna grješne hrdje na sebi.

Ali sveta nas vjera isto tako uči, da mi možemo pomoši dušama u čistilištu svojim molitvara, svetim misama, oprostima i

drugim dobrim djelima. Ili da ostanemo kod onog kažnjenika. I ti možeš, kadgod hoćeš, tim dragim dušama poslati »paket« svojih dobrih djela i zamoliti vječnoga Sudca, da im ublaži kaznu i što prije oslobodi iz čistilišta. A to smo dužni učiniti osobito na Dušni dan, kad nas Crkva poziva na molitvu za duše u čistilištu i daje nam u ruke dragocjeni »paket« putnih oprosta.

A sada bacimo jedan pogled na sebe. Sigurno se u čistilištu nalazi ova ili ona duša, koja nam je bila vrlo draga, dok je živjela ovdje na zemlji. Možda je ondje tvoja majka, koju si tako nježno ljubio. Ili je u toj Božjoj tamnici tvoj dragi sin — kćerka — suprug — supruga . . .

Pa šta se događa? Nažalost ima vjernika, koji se nikad ne mole za te drage duše, pa to zaboravljaju i na Dušni dan. Ili se sve svršava sa skupocjenim vijencima i morem svijeća, od čega te duše nemaju baš nikakve koristi.

Bože moj, kako mora biti pri srcu takovim dušama, osobito na Spomendan mrtvih? Ja mislim, da im je kao i onom našem kažnjeniku na Božić. Jer eto, njih se nije baš nitko sjetio! Stoga Crkva u svojim molitvama na Dušni dan u njihovo ime ovako vapije riječima sv. Pisma: »Smilujte se meni, smilujte se barem vi prijatelji moji!«[3]

Nemoj dakle začepiti svoga uha na te vapaje, nego se moli za svoje pokojne. A oni ti neće ostati dužni, nego će se moliti Bogu za tebe i u čistilištu i u nebu pred prijestoljem Božjim. A i Spasitelj će preobilno nagraditi tvoje milosrđe prema tim dušama, jer On će na Sudnji dan — među ostalim — doviknuti pravednicima: »Dođite blagoslovljeni Oca mojega jer — sam bio u tamnici i vi ste došli k meni. — Zaista kažem vam, štogod ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili!«[4]

18

OPASNE ISKRE.

U životu svakog čovjeka ima raznih sitnica, na koje se ljudi ni ne osvrću. Ali te sitnice razvijaju se čestoputa u velike, sudbonosne stvari, pa vode čovjeka ili u vječnu propast, ili u nebo, već prema tome, kakve su bile, dobre ili zle. Mi ćemo ovdje promotriti samo one sitnice, koje — ako se zanemare — vode u propast.

Duh sveti kaže po svome sluzi Sirahu: »Od jedne iskre nastaje veliki požar«[1] pa mogu izgorjeti cijele šume i gradovi. Tako je na primjer godine 1903. od jedne iskre iz lokomotive izgorio skoro cijeli Travnik. Bio sam tada u četvrtom razredu travničke gimnazije i dobro se sjećam toga požara, koji se je — potpomognut silnim vjetrom — širio velikom brzinom od kuće do kuće, a te su kuće bile skoro sve od drveta.

Nešto slično događa se i u ljudskom živoru. Od jedne — po ljudskom računu — sitnice može nastati pravi požar grijeha. Da je zaista tako, mogli bismo dokazati tisućama primjera iz svagdanjeg života. Ali mi ćemo radije uzeti jedan klasični primjer iz sv. Pisma.

Prorok i kralj David bio je po svoj prilici najpobožniji čovjek, što je ikada živio ovdje na zemlji. To svjedoče njegovi nedostiživi psalmi, koji se i danas — iza tri tisuće godina! — mole danju i noću u našim crkvama po cijeloj kugli zemaljskoj.

Pa ipak je taj pobožni čovjek jednog dana pao u strašne i velike grijehe. Učinio je najprije preljub sa svojom susjedom Betsabeom, dok je njezin muž Urija bio u vojsci i borio se pro-

ti neprijateljima svoga naroda. Iza nekoliko dana poruči Betsabea Davidu, da je od njega začela.

Nato je David — da prikrije svoj preljub — odmah pozvao njezinog muža, da se vrati iz vojske kući. Urija je došao u Jeruzalem, ali nije ni zavirio u svoj dom. A kad ga je David upitao, zašto to čini, ovaj mu je pravednik odgovorio: »Izrael i Juda borave pod šatorima, a ja da uđem u svoju kuću, da jedem pijem i spavam? Nešto takovo neću učiniti!«[2]

Zato ga David opet pošalje na frontu i naredi svome vojskovođi Joabu, da Uriju postavi u prve redove i na takovo mjestu, gdje će sigurno poginuti. Joab je to i učinio, a malo zatim Urija je poginuo. David je odmah uzeo njegovu udovicu za ženu.

Dakle strašni i veliki grijesi. A ti se grijesi nijesu mogli sakriti, jer David je bio kralj i k tomu najveći junak u narodu, pa su sve oči bile uprte u njega. Tako je cijelom narodu dao veliku sablazan.

David se je kasnije kroz cijeli svoj život ljuto kajao za svoje grijehe, te ovako uzdiše u svojim psalmima: »Suze su moj kruh po danu i po noći. Bože iscijeli mi dušu, jer sam tebi sagriješio!«[3] Ipak je morao u svom životu mnogo trpjeti radi tih grijeha.

A sada se samo od sebe nameće pitanje: kako je mogao taj pobožni i sveti muž tako duboko pasti? Šta ga je navelo na te velike grijehe? I ovdje je to — po ljudskom računu — bila jedna sitnica ili iskra! Evo šta o tom čitamo u sv. Pismu. Jednog je dana David »s krova svoje kuće opazio ženu, gdje se kupa« bila je to Betsabea.[4] I taj pogled bila je ona fatalna iskra, koja je u njegovu srcu zapalila požar velikih grijeha. A da je on u taj kritični čas odvratio svoj pogled na drugu stranu, ne bi se ništa dogodilo. Ne bi došlo do preljuba, ne bi prolio nevinu krv Urijinu, ne bi dao veliku sablazan u narodu.

Sv. Augustin, govoreći o tim životnim »sitnicama« veli, da su mnogi brodovi nastradali radi male rupice na brodu, jer je vlasnik broda zanemario, da popravi tu sitnicu. Međutim voda je, sve kap po kap, nadirala u brod, te tako napravila veliku pukotinu, pa je na koncu sve propalo u dubinu.

I život je svakoga od nas nalik na lađicu, koja plovi uzburkanim morem ovoga života u vječnost. Zato, ako želimo, da se i nama nešto slično ne dogodi, moramo svaki dan pomno pregledati svoju lađicu. Taj pregled zove se »ispitivanje savjesti«. Pa čim otkriješ kakvu sitnicu,, koja bi te mogla odvući u propast, nemoj čekati, nego se odmah junački odupri, jer veli Duh sveti: »Tko prezire male stvari, doskora će pasti«.[5]

19

POSLUŠAJTE BOGATAŠI!

Čitao sam davno u jednoj knjizi o nekom veoma bogatom trgovcu u Francuskoj. On je svakako želio, da ga ljudi hvale i slave. Stoga je u gradu Lionu podigao veliku ubožnicu za siromašnu djecu i nemoćne starce, da ga ljudi i poslije njegove smrti hvale.

Jednog dana posjeti ga neki gospodin u službenom poslu. Kad su svršili razgovor, odvede ga trgovac do te ubožnice, jer je bio siguran, da će ga taj čovjek veoma pohvaliti radi njegove ljubavi prema siromasima. Kad su pregledali cijelu zgradu, upita ga trgovac:

— No šta velite, je li zgrada lijepa i prikladna?

— Veoma lijepa, odgovori onaj gospodin. Samo ima jednu malu pogrešku.

— Pogrešku! iznenadi se trgovac. To mi još nitko nije rekao. A koja je to pogreška?

— Zgrada je premalena, odgovori mu onaj.

— Premalena? začudi se trgovac. Pa čovječe Božji, to je sigurno najveća ubožnica u Francuskoj.

— Znam, odgovori mu čovo. Ali kad biste vi ovdje smjestili sve one, koje ste svojim trgovačkim spekulacijama opljačkali i osiromašili, bila bi i ova zgrada pretijesna.

Ovom razgovoru ne treba nikakvog tumačenja, jer je poznata stvar, da ima dosta bogataša, koji su došli do svoga bogatstva po znoju i žuljevima, a kojiput i suzama svojih bližnjih. Zato

i veli Sin Božji u sv. evanđelju da se je »lakše devi provući kroz iglene ušice, nego bogatašu ući u kraljevstvo nebesko«.[1]

Ali imade još jedan veliki razlog, zašto se bogataši tako teško spasavaju. Pokazat ćemo to na jednom primjeru. — Godine 1935. umro je u Americi multimilioner John Dodge, u ono vrijeme poznati »kralj auta«. Iza njega je ostala kćerka Matilda. Sud je radi ostavinske rasprave zatražio njezine obračune iz prošlih godina. Tada je njemački časopis u Americi »Familienblatt« objelodanio njezine troškove.

Prema tome ta je djevojka samo kroz jednu godinu dana potrošila 240.000 dolara »za odijela, zabave, izobrazbu« i druge kerefeke. — Među ostalim izdacima značajna je osobito jedna stavka koja glasi: »100.000 dolara za uzdržavanje konjskih štala«. U tim se je štalama hranilo 70 konja čistokrvne pasmine, koji su služili za igračku i luksuz te gospodične.

Dakle, dok tisuće siromaha nemaju krova nad glavom, bogataši rasipaju novac za luksuzne konjske štale. I dok su mnogi ljudi željni kruha svagdanjega, bogataši ga bacaju svojim konjima.

Mogli bismo s ovakovim i sličnim primjerima ludog rasipanja nastaviti, ali to nije potrebno, jer mi to gledamo čestoputa na svoje oči. — Šta ćemo dakle reći na sve to? Evo šta veli Gospodin Bog u sv. Pismu: »Zapovijedam ti, da širom otvoriš ruku svome bratu, siromahu i ubogom!«[2] A na drugom mjestu dovikuje nam po svome sluzi Tobiji: »Dijeli milostinju od svoga dobra. Nemoj okretati lica od siromaha, pa neće ni Bog okrenuti lica od tebe. Ako, imaš mnogo, dijeli obilno, a ako imaš malo, daj malo, ali ne oklijevaj davati milostinju!«[3]

Na koncu moramo ipak nešto ispraviti, te iskreno reći, da je bilo a ima i danas bogataša, koji su dijelili šakom i kapom siromasima. Takav je na primjer bio onaj bogati carinik Zakej, o kojem govori sv. evanđelje. On je pred Isusom iskreno rekao »Gospodine, evo polovinu svoga imanja dajem siromasima.I ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko«.[4]

Spomenut ćemo ovdje i Rimljanku sv. Melaniju mlađu (†439). Ona je naslijedila od svoga oca ogromne posjede, koji su joj donosili milijunske svote novca. Ali je cijeli svoj imetak

— uz pristanak svoga muža — polako razdijelila siromasima, raznim crkvama i samostanima. — A takav je bio i čuveni kineski bogataš u Šangaju Lo-Pa-Hong, inače katolik (†1937). On je činio tolika djela milosrđa, da je često puta ostao sam bez gotova novca.

20

MOŽE ON I KOD KUĆE!

Sv. Crkva traži od nas, da nedjeljom i blagdanima idemo u crkvu i pobožno slušamo sv. misu. Ali nažalost ima dosta kršćana, koji ne vrše ovu zapovijed i navađaju za to stotinu raznih isprika i smicalica. Evo jedne takove smicalice.

Poznavao sam dobro jednog seljaka, koji je bio vrlo bistar i marljiv, ali je slabo mario za crkvu i molitvu. Jednog je dana radio kod mene u vrtu i ostao na večeri. Za večerom počnem ga koriti i opominjati:

— Eeeee Nikola! Ti si valjan i marljiv čovjek, to ti se mora priznati. Ali te gotovo nikad ne vidim u crkvi. Ne valja to Nikola! Moramo se Bogu moliti, jer bez Njega nema ništa! Zato i veli Isus: »Treba moliti i nikad ne prestati!«[1]

— Tako je velečasni, tako je! potvrdi Nikola, moramo se Bogu moliti. Ali dragi Bog je svuda, u svakom selu i gradu, On je u šumi i kod moje kuće. Evo, Bog je i pod ovim stolom — upre Nikola u kuhinjski stol, za kojim smo sjedili. Pa kako je bio vrlo živahan, uvuče se pod stol, sklopi ruke i reče: Evo ja se mogu i ovdje moliti Bogu...

Šta ćemo reći na mudrovanje ovog seljaka? Ništa drugo nego: točno tako je! Bog je svuda i nema mjesta tako zabačenog, na kojem se čovjek ne bi mogao moliti Bogu. Tako na primjer znademo iz sv. Pisma, da se je mukotrpni Job molio na smetištu. A u životopisima svetaca čitamo, da su se nekoje svete djevice molile Bogu i u zloglasnim kućama, kamo su ih odvukli da ih osramote.

Ali iz toga nipošto ne slijedi, da ne treba ići u crkvu i ondje se Bogu moliti. Evo, kako je to na svoj način dokazala jedna

seoska baka. — Pošla ona jedne nedjelje u crkvu, a bila je dosta ružno vrijeme i blatan put. Blizu crkve sretne ju mjesni lugar, koji je bio mudrijaš poput našeg Nikole. Kad je vidio staricu s krunicom u ruci, upita je:

— Kud si ti pošla po ovakvom blatu?

— U crkvu sinko, odgovori starica.

— Glupost! odmahne šumar rukom, i nastavi poput našeg Nikole: Bog je svuda i na svakom mjestu. Stoga se možemo i kod kuće sasvim lijepo moliti Bogu, ne treba radi toga ići u crkvu... Starica nije znala, šta bi mu na ta odgovorila. Ali se brzo dosjeti i upita ga:

— A kud si ti gospodine pošao po ovom blatu?

— U gostionicu na čašu vina... Ali sad baka njemu kresne:

— Glupost!

— A zašto glupost? iznenadi se lugar.

— Pa može se i kod kuće sasvim lijepo iskapiti čaša vina. Ne treba za to klipsati u krčmu po ovakvom blatu.

— Eh bako, nije tako, poče se lugar braniti. U gostionici skupi se poveliko i zgodno društvo, pa se u prijateljskom razgovoru puno slađe popije čaša vina.

— Tako je! potvrdi baka. Ali nešto je slično i s nama kršćanima. Znamo mi dobro, da se može i kod kuće moliti Bogu, pa to mi i činimo. Ali ipak se u crkvi puno slađe i pobožnije moli, evo zašto. Tu se sabere izabrano društvo vjernika, pa izmjenjujemo molitve i čitanja sv. Pisma među sobom i sa svećenikom na oltaru. A u tom se društvu nalazi i sam Sin Božji, koji se kod svake sv. mise spušta s neba u našu sredinu i zajedno s nama moli Oca nebeskog, da nam bude milostiv. Pitam te gospodine — završi starica — zar se ne moli pobožnije i slađe u tako lijepom i odličnom društvu?

Lugar je ušutio, jer je vidio da baka ima pravo... A sada evo šta o tom veli slavni crkveni pisac Tertulijan: »Mi se skupljamo u našim crkvama, da složnim snagama i vapajima postignemo milost kod Boga. Na taj način upravo silimo Svemogućega, da nas usliša«. A da je ta sila i te kako draga Ocu nebeskom, uči nas sam Spasitelj, koji veli u sv. evanđelju: »Ako dvojica od vas na zemlji zajednički zamole što mu drago, dat će im Otac moj. Jer gdje su dvojica ili trojica skupljena u moje ime ondje sam ja među njima«.[2]

Isus veli za dvojicu. A šta istom, kad se u crkvi slože stotine vjernika, pa zajedničkim molitvama navale na Srce Oca nebeskog! Može li On odoljeti takovim molitvama? Eto, Sin njegov veli da ne može. I baš stoga se mi — kako reče ona starica — u crkvi puno pobožnije i s većim pouzdanjem molimo Ocu nebeskom.

21

NE-OTKRIVENA RANA.

Kad se je Sin Božji iza svoga uskrsnuća ukazao apostolima, prve su mu riječi bile: »Primite Duha svetoga! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni. A kojima zadržite, bit će zadržani«.[1] Dakle dao je svojim apostolima i njihovim nasljednicima vlast, da ljudima u njegovo ime opraštaju grijehe. Ali da ih i zadrže, to jest ne oproste, ako grešnik nije ispunio sve ono, što Bog traži za oproštenje.

A Bog traži u prvom redu, da se grešnik od svega srca kaje za svoje grijehe i čvrsto Mu obeća, da će se popraviti. Jer ako se ne kaje, što je svojim grijesima uvrijedio Boga, kako će mu Bog oprostiti! To je jasno svakom čovjeku.

Ali dragi Bog — osim pokajanja — traži od svojih vjernika još nešto. Naime sveta nas Crkva na svome Saboru tridentskom u ime Božje uči, da se moramo ispovijediti i u svetoj ispovijedi kazati svećeniku svoje teške grijehe, koje smo od zadnje ispovijedi učinili. I to »sve bez iznimke!« kako doslovno veli sv. Sabor. Jer ako **svjesno i hotimice** zatajimo koji teški grijeh, nije nam ispovijed valjana i nećemo dobiti oproštenja.

A zašto to? Najkraći odgovor na ovo pitanje glasio bi: zato, jer to traži Bog, kojega smo svojim grijesima uvrijedili, i od kojeg molimo oproštenje. Ipak Sabor se služi jednom usporedbom, da nam tu stvar jasnije stavi pred oči. Mi ćemo tu usporedbu izložiti svojim riječima.

Jedan čovjek — veli Sabor — imao na tijelu nekoliko teških rana. Stoga je otišao u bolnicu i pokazao liječnicima te rane. Oni su odmah izvršili operaciju, koja je odlično uspjela, i kroz kratko

vrijeme on će biti potpuno zdrav! Ali nijesu prošla ni dva-tri dana čovjek je umro... A evo šta je bilo. On je imao još jednu smrtonosnu ranu, koju — Bog zna zašto! — nije htio otkriti liječnicima. I od te neotkrivene rane čovjek je zaglavio.

Nešto je slično i s dušom, zaključuje Sabor. Jer svaki je teški grijeh smrtna rana, koju vrag pakleni zadaje našoj duši, nudeći nam tjelesna uživanja. Zato se teški grijesi i zovu smrtni. Stoga, ako čovjek želi, da mu se oproste grijesi, ili da ostanemo kod usporedbe, ako želi da mu svećenik u ime Božje izliječi rane njegove duše, mora mu u ispovijedi otkriti sve svoje teške grijehe. Jer ako **hotimice** zataji samo jedan smrtni grijeh, od njega će i propasti kao onaj bolesnik od jedne neotkrivene rane.

A sada evo još jedne usporedbe, kojom se služe sveci Božji, da nas potaknu na iskrenost kod sv. ispovijedi. Recimo — vele oni — na jednim vratima ima nekoliko teških brava i sve su čvrsto zaključane. Šta nam treba učiniti, da otvorimo ta vrata, pitaju sveci Božji. Odgovor je na to pitanje jasan svakom djetetu. Moramo otključati sve brave, od prve do zadnje! Jer ako ostane samo jedna neotključana, vrata nam se neće otvoriti.

Nešto je slično i s dušom, nastavljaju sveci Božji. Jer svaki je teški grijeh kao zaključana brava na vratima Božjeg milosrđa. Stoga, ako čovjek želi, da mu se u sv. ispovijedi otvore ta vrata, nije dosta otključati samo jednu ili drugu bravu, to jest kazati jedan ili drugi teški grijeh, nego ih valja otkriti sve, koliko ih god ima.

Istom tada će se ta vrata Božjeg milosrđa širom otvoriti, i kroz njih će poteći obilje Božje milosti i oproštenja u našu dušu. — Ali ako grešnik **hotimice** neće da kaže kojeg tteškog grijeha, ta će vrata Božjeg milosrđa ostati za njega zatvorena.

Stoga budimo razumni, pa otključajmo sve »brave« i recimo u ispovijedi sve svoje grijehe, imajući na pameti one riječi sv. Pisma: »Ako priznajemo svoje grijehe, Bog je vjeran i pravedan. Oprostit će nam naše grijehe i oprati nas od svake nepravde«.[2]

22

NAJBRŽI NEBESKI KONJ.

Jedan francuski građanin bio s hodočašćem u Lurdu. Tu je na svoje oči vidio dva čuda, što ih je Bog po zagovoru Bl. Gospe učinio nad bolesnicima. Kad se je vratio kući, svuda je s oduševljenjem govorio o tim čudesima. Dočuo za to i mjesni liječnik, koji je bio bezvjerac, pa ga jednog dana upita na ulici:

— Dakle vi ste u Lurdu vidjeli dva čuda?

— Jesam.

— A koliko je bolesnika bilo tada u Lurdu?

— Ja ne znam, odgovori građanin, ali sigurno ih je bilo oko stotinjak.

— Pa dobro, nastavi liječnik smiješeći se ironično. Ako je Majka Božja tako dobra, kako to popovi trube, zašto ih nije sve ozdravila, nego samo dvoje?

— Eeeee moj dragi doktore, odgovori mu onaj kršćanin, ima ona za to mnogo svojih razloga. A jedan je svakako i taj, što neće da otima kruh vama liječnicima. Jer od čega biste vi siromasi živjeli, kad bi nestalo bolesnika na zemlji.

Ovo je samo duhovita šala toga Francuza. Ali mi ćemo postaviti ozbiljno pitanje: zašto dragi Bog, ili da ostanemo kod Lurda, zašto Majka nebeska ne ozdravi sve bolesnike, koji se njoj mole za zdravlje? Odmah odgovaramo, da su to Božje tajne, kojih mi nećemo nikada potpuno dokučiti. Jer evo šta veli Bog u sv. Pismu: »Vaše misli nisu moje misli, i vaši putevi nijesu moji putovi. Jer kao što je nebo visoko nad zemljom, tako su moji putovi iznad vaših putova, i moje misli iznad vaših misli.«[1]

Mi ćemo ipak ponoviti ono pitanje, što ga postavljaju mnogi ljudi. Zašto Majka Božja ne ozdravi sve bolesnike, koji se njoj utječu? Ima ona za to mnogo razloga, kako reče onaj Francuz liječniku. Ali glavni i prvi razlog je njezina materinska ljubav...

Materinska ljubav!? upitat će sada mnogi začuđeno. Pa zar može ljubav prisiliti jednu majku, da ne ozdravi svoga bolesnog djeteta?

Na ovo pitanje ima samo jedan odgovor: može, baš ljubav! Ove nam riječi izgledaju čudnovate i štono se kaže paradoksalne, ali su potpuno istinite. To će nam u jedan glas potvrditi svi oni, koji njeguju bolesnike i svi župnici. Jer oni su po svojim župama poznavali dosta kršćana, koji su živjeli svakojako samo ne kršćanski. I badava su bile sve opomene, oni su dalje griješili. Ali kad im je Otac nebeski poslao bolest, mnogi su se od njih svim srcem obratili Bogu i s križem u ruci umrli. A da nije bilo bolesti, propali bi u svojim grijesima. A mnoge od onih, koji nijesu umrli nego ozdravili, bolest je osvijetlila, pa su počeli živjeti posve drugim životom.

Zato se ne čudimo puno njemačkom Dominikancu Eckehart-u († 1327) koji je u jednom članku o bolestima napisao ove duhovite riječi: »Bol je najbrži konj, koji nosi u nebo«. A da je živio u naše doba, sigurno bi napisao, da je bolest najbrži avion, koji vozi u nebo.

Ovu istu misao izrazio je malo drugim riječima naš savremenik francuski nadbiskup Lamaitre. Naime, kad je slavna glumica Eva Lavalliere († 1929) na vrhuncu svoje slave ostavila pozornicu i povukla se, da provodi život u molitvi i pokori, on joj je bio ispovjednik i duhovni vođa. Eva je zadnjih pet godina svoga života stalno poboljevala. I jednog se dana potuži nadbiskupu na svoju bolest, a on joj reče:

— Kćerko, budite strpljiva i odana u volju Božju, jer bol je zlatni ključ, koji nam otvara nebo.

— Ako je tako presvijetli, odgovori Eva, molite se dragom Bogu, da mi pošalje čitav svežanj tih ključeva!

Sada će nam biti bar donekle jasno, da Majka Božja iz materinske ljubavi ne ozdravlja svako svoje bolesno dijete. Jer ona bi u tom slučaju mnogom svome djetetu otela iz ruke onaj zlatni

ključ i zbacila ga s onog konja, koji najbrže nosi u nebo. Onda bi se reklo za nju, da nije Majka nego nemajka, koja vlastitim rukama gura svoje dijete u vječnu propast.

Zato nas ovako opominje Duh sveti po apostolu Pavlu: »Sine moj, ne preziri karanja Gospodnjeg! Jer koga Gospodin ljubi, onoga i kara. Bog postupa s vama kao sa sinovima. A ima li sina, kojega otac ne kara?«[2]

23

VJEČNA JE TVOJA PRAVDA!

Ako mi samo prolistamo povijest ljudskoga roda, osobito Kristove Crkve, odmah ćemo opaziti, da je svijet pun strašnih nepravdi. Evo na primjer šta čitamo u sv. Pismu o mnogim pravednicima staroga zavjeta: »Podnosili su izrugivanje i tamnicu. Bili su kamenovani, mučeni i prepiljeni. Lutali su po pustinjama, špiljama i zemaljskim rupama«.[1] A u isto vrijeme njihovi su progonitelji uživali sva dobra i časti ovoga svijetta, dapače ljudi su ih štovali kao bogove. Sjetimo se samo egipatskih faraona, te babilonskih i asirskih careva.

Tako je bilo prije Krista, a stvar se je još više zaoštrila u novom zavjetu. Jer evo šta piše sv. Pavao apostol o sebi i ostalim pravednicima svoga doba: »Do ovoga časa gladujemo i žeđamo, podnosimo golotinju i udarce. Postali smo kao smeće svijeta i izmet sviju«.[2]

A da je zaista bilo tako, svjedoči nam povijest Kristove Crkve za vrijeme rimskog carstva, u kojem je živio Pavao. Da spomenemo samo jednu stvar. Svaki veći grad u rimskom carstvu imao je svoj tako zvani cirkus, koji je služio za igru i razonodu građana. Pa tko je zabavljao svjetinu u tim cirkusima? Bili su to često i čestoputa Kristovi sveci i pravednici. Oni su po arenama tih cirkusa bili izvrgnuti najvećem ruglu i sramoti. Da spomenemo samo jednoga od njih.

Sv. Ignacije, biskup iz Antiohije u maloj Aziji, bio je radi svoje vjere u Krista osuđen od rimskih vlasti »ad bestias« to znači, da će ga živog baciti pred lavove. Osuda se je imala izvršiti u rimskom cirkusu, zato su ga iz male Azije prebacili u Rim.

Putujući prema Rimu napisao je Ignacije poslanicu svome duhovnom stadu, u kojoj među ostalim piše: »Ja sam Kristova pšenica. Stoga neka me samelju zvijeri, da postanem kruh Kristov!« I bio je u cirkusu rastrgan od lavova.

Ali dok su po arenama tih cirkusa — po naredbi rimskih careva — padale glave Božjih pravednika, dotle su ti bezbožni i čestoputa raskalašeni carevi uživali upravo božanske časti. Jer kad se je koji od njih pojavio u cirkusu, nastao je takav pljesak, kao da se je koji bog s Olimpa spustio na zemlju.

I tako se je to nastavilo do dana današnjega. Spomenut ćemo samo jednu zgodu iz naših vremena. — Prije pedesetak godina bili su krvavi progoni katolika u Meksiku, što ih je provodio predsjednik Calles. Vatikanski list »L'Osservatore romano« piše u svom broju od 19. kolovoza 1927. slijedeće: »Među žrtvama bezbožnog predsjednika Calles-a nalazi se i P.Saba Rayes, svećenik iz Gvadalajare. Njega su ulovili baš u času, kad je dijelio zadnju utjehu jednom bolesniku. Odmah su ga svukli i temeljito opljačkali. Onda su mu žicom svezali ruke i noge, pa tako svezana bacili na đubrište. Tu je taj pravednik ležao tri dana i tri noći bez jela i pića, izvrgnut kiši i svakom nevremenu. Na koncu su ga privezali za stup u jednoj crkvi te izboli bajunetama«.

To čitamo u vatikanskom listu, a mi moramo dodati još ovo. Dok su P. Sabu toliko mučili, dotle je njegov progonitelj Calles uživao u velebnoj palači, a kad se je pojavio pred narodom, dočekao ga je pljesak, praćen muzikom i paradama... Mogli bismo o ovakovim zgodama nastaviti u beskraj i ne bismo nikad bili gotovi. Stoga ćemo iz svega ovoga povući jedan logičan zaključak.

Sveta nas vjera uči, da je Gospodin Bog neizmjerno pravedan, jer sv. Pismo veli: »Pravedan si Gospodine i pravda je tvoja vječna!«[3] Pa dobro! Ako je Bog neizmjerno pravedan, onda mora jednom doći dan — a to je sudnji dan! — kad će Bog svoje pravednike, koji su na zemlji bili toliko poniženi i progonjeni, pred svim ljudima proslaviti i povesti sa sobom u nebo, gdje će »zasjati poput sunca u kraljevstvu svoga Oca« kako veli Isus u sv. evanđelju.[4] Ali isto će tako bezbožnike i oholice, koji su progonjali njegove pravednike, pred cijelim svijetom osramotiti i osuditi na vječnu propast.

Tada će se do zadnjeg slova ispuniti one riječi Isusove: »Blago onima koji tuguju, jer će biti utješeni. Blago progonjenima radi pravednosti jer je njihovo kraljevstvo nebesko. Radujte se i kličite, jer vas čeka velika nagrada na nebesima!«[5]

24

MEĐU OVCAMA.

Nek mi bude dozvoljeno, da napišem nekoliko riječi o svom životu. Rođen sam i odrastao u povećem bosanskom gradu, zato nisam nikada imao posla s ovcama. Ali kad sam postao župnik u jednom gorskom selu opazio sam, kolika intimnost i prijateljstvo vlada između ovaca i pastira.

Evo na primjer, jednog sam se dana otisnuo biciklom na šetnju. I tako vozeći se opazim u jednoj uvali kraj ceste poveliko stado ovaca. Odmah sjašim i spustim se u onu uvalicu, da izbliza promatram te ovce i njihove pastire. A bila su dva pastira. Jedan je išao pred ovcama, a drugi s velikim psom vučjakom za njima. Najednom vikne onaj prednji pastir:

— Stipaneeeeeee! Kud ćemo sada?

— Kad ovo popasemo, odgovori Stipan, pređi preko ceste na onu široku ledinu, ondje ima dobre trave. A kad to popasu, eto noći i za danas smo gotovi.

Sad sam postao još znatiželjniji i počeo pozorno promatrati, kako će to ići. I evo šta sam vidio. Prednji je pastir išao polako naprijed i pleo čarape, kako je onda bio običaj kod bosanskih seljaka. Ali svaki čas se je javljao ovcama po prilici ovim glasom »Fšit-fšit-fšit!« A ovce su bile zabavljene samo svojom pašom, pa je izgledalo, kao da uopće ne vide toga pastira pred sobom i ne čuju njegova glasa.

Ali nije bilo tako! Čim se je taj pastir sa svojim »fšit-fšit!« polako uspeo na cestu, nije prošlo ni nekoliko sekundi, već se je za njim popela na cestu jedna ovca, onda druga, treća, četvrta... cijelo stado. I prešle su za njim preko ceste točno na onu ledinu, kako je Stipan rekao.

Eto, koliko su ovce odane svome pastiru, kudgod on, one za njim! A zašto? Zato, jer vide i osjećaju, da im pastir želi dobro, vodi ih na pašu, te čuva od vuka i grabežljivih zvijeri.

A sada povucimo usporedbu. Sin Božji veli u sv. evanđelju: »Ja sam dobri pastir i poznajem svoje ovce i one mene poznaju«.[1] Dakle mi smo njegove ovce i vrlo dobro znademo, šta je sve taj božanski Pastir učinio za nas. Eno već u starom zavjetu dovikuje nam po svome proroku: »Ja ću sam pasti svoje stado. Tražit ću izgubljenu, dovesti natrag zalutalu, previjat ću ranjenu, liječiti bolesnu«.[2]

Onda je postao čovjekom i došao na ovaj svijet, da nas spasi od onoga paklenog lava »što ričući obilazi okolo i traži, koga da proždere«.[3] I u toj borbi s đavlom i njegovim pomoćnicima ovdje na zemlji bio je do krvi bičevan, trnjem okrunjen i razapet na križ. Ali na koncu je svojim slavnim uskrsnućem pobijedio toga našeg zakletog neprijatelja i otvorio nam vrata raja. — Osim toga, zemaljski pastiri hrane svoje ovce travom i sijenom, a ovaj nebeski Pastir hrani nas svojim vlastitim tijelom u sv. pričesti.

Pa kako se mi zahvaljujemo tome božanskom Pastiru?... Ako samo malo ispitamo svoju savjest, morat ćemo pocrveniti od stida, i to ne pred Bogom i ljudima, nego pred onim nerazumnim ovcama. Jer one — kako smo vidjeli — slušaju glas svoga pastira te idu za njim, kudgod ih vodi. A mi? Često i čestoputa nećemo da idemo za Isusom, koji je za nas dao i daje sve što ima. Nego svaki čas ga ostavljamo i skrećemo na mračne staze grijeha, gdje nas čeka onaj pakleni vuk i vječna propast.

Stoga ispitajmo svoju savjest i obećajmo Spasitelju, da ćemo odsada ići jedino za njim i slušati njegov glas. Na koncu mu kliknimo one riječi naše crkvene pjesme:

Spasitelju dobri Isukrste,
Ti si vjerni Pastir stada svog!
Ti nad njime lebdiš, bdiješ, paziš,
Da ne skrene nikad s puta tvog
I ja hoću biti ovca tvoja,

Vjerno ići za tobom ću svud!
Glas tvoj slušat premili ću vazda,
Jer od tebe nemam ići kud!

Onda se ne trebamo ničega bojati, jer nam Spasitelj dovikuje u sv. evanđelju: »Tko ide za mnom, neće tumarati u tminama, nego ima svjetlo, koje vodi u život« vječni.[4]

25

BOŽJA LUDOST.

Jedna od najvećih i najljepših građevina ovdje na zemlji svakako je Petrova crkva u Rimu sa svojom veličanstvenom kupolom. Plan za tu crkvu izradio je slavni graditelj Bramante i počeo ju graditi, ali je nije dovršio, jer ga je smrt zatekla. Poslije su drugi arhitekti mijenjali njegov plan, pa tako je spomenutu kupolu sagradio genijalni kipar, slikar i arhitekt Michelangelo Buonarotti († 1564).

Evo, kako je nastala ova kupola. U Rimu još i danas stoji velebni hram starih Rimljana, koji se zove Pantheon. To je velika okrugla građevina s promjerom od 43 metra, a isto je tako i visoka. Michelangelo je čestoputa s udivljenjem promatrao tu prastaru građevinu i jednog je dana uskliknuo: »Pantheone, ja ću te podići u vis!« I zaista, on je kupolu Petrove crkve sagradio u obliku toga Pantheona sa skoro istom veličinom. Samo taj njegov Pantheon ne stoji na zemlji, nego je dignut u visinu od 90 metara. Usput spominjemo, da je najviša točka kupole 141 metar od zemlje.

Naravno, da se kupola uzmogne održati i da se ne sruši, Michelangelo je postavio u crkvi ispod nje četiri ogromna, umjetnički izrađena stupa od granita, koji će držati teret kupole. Ovi su stupovi tako glomazni, te većina ljudi i ne primjećuje, da su to stupovi, nego misle, da su to nekakve kapelice u toj velikoj crkvi. Barem ja sam tako mislio.

A sada ćemo postaviti jedno čudnovato pitanje. Šta bi ljudi rekli, da je Michelangelo počeo ove stupove graditi od zemlje i pijeska mjesto od najtvrđeg kamena? Naravno, svi bi rekli, da

je taj genijalni čovjek poludio, jer kako će pijesak i blato držati ogromni teret one kupole! To je ludost i pomisliti. Zato i naš Spasitelj veli u sv. evanđelju da je »luđak, tko sagradi svoju kuću na pijesku. Udari pljusak — veli Isus — i ona se sruši«.[1]

A eto, baš tu je pogrešku — po ljudskom računu — učinio Krist. Evo po čem. On je došao s neba na ovaj svijet, da osnuje Kraljevstvo Božje ovdje na zemlji, to jest svoju Crkvu. A jednog potpuno neukog ribara — sv. Petra — izabrao je, da bude glavni temelj njegove Crkve, jer njemu je pred svim apostolima rekao: »Ti si Stijena, i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu, i sva sila paklena neće je nadvladati!«[2] Dakle njegova Crkva bit će jača od cijeloga pakla i nitko neće imati snage, da ju sruši. A na drugom mjestu veli za svoju Crkvu, da je ona kao »grad na gori, koji se ne može sakriti«.[3] I taj će grad — prema planu toga božanskog arhitekta — stajati na Petru kao na tvrdoj stijeni, a ostali apostoli — odreda neuki ribari! — bit će glavni stupovi njegove Crkve.

Eto, ovo je bio plan Isusov. Ali, ako mi samo prolistamo evanđelje i površno pogledamo ovu stijenu i te stupove, odmah ćemo vidjeti, da Petar nije bio nikakva stijena nego obični pijesak. A ostali apostoli nijesu bili ni izdaleka tvrdi kao granitni stupovi Michelangelovi, nego labavi i mekani kao zemlja.

To se je pokazalo odmah kod prve kušnje, koju građevinari zovu kolaudicija. A bilo je to one noći, kad je Isus uhvaćen i osuđen na smrt. Tada ga je njegov apostol Juda izdao u ruke neprijateljima za trideset srebrnika, Petar ga se uz zakletvu triput odrekao, a svi ostali pobjegoše kao zečevi i krili su se oko dva mjeseca, sve dok na njih nije sišao Duh sveti.

Stoga, da smo mi bili prisutni kad je Krist osnivao svoju Crkvu, ovako bismo ga po svoj prilici savjetovali: neka ostavi te neuke ribare i postavi za stupove svojoj Crkvi ljude mudre poput Aristotela, Platona i Tome Akvinca, a hrabre i neustrašive poput Jude Makabejca, Aleksandra Velikog, Cezara, Džingiskana... Jer oni će svojom mudrošću i neustrašivošću biti zaista granitni stupovi, na kojima će Crkva izdržati! Ali Krist je to odbio i ostao kod svoga plana.

A sada dolazi ono glavno pitanje: zašto je Isus počinio tu »ludost« i postavio svojoj Crkvi tako slabe temelje? Evo šta na

to pitanje odgovara sv. Pavao apostol: »Božja je ludost mudrija od ljudi, i Božja je slabost jača od ljudi. Što je ludo u očima svijeta izabra sebi Bog, da posrami mudre. Što je slabo u očima svijeta, izabra sebi Bog da postidi jake, da se nijedan čovjek ne može hvaliti pred Bogom«.[4]

Eto dakle, zašto je Sin Božji postavio tako slabe temelje svojoj Crkvi. Htio je pred cijelim svijetom pokazati, da njegova Crkva nije djelo ljudske mudrosti i jakosti, nego djelo Božje. Jer Crkva, sagrađena na tako slabim temeljima, morala je po svakom ljudskom računu davno propasti. Ali ona nije propala, nego je u svojoj dugoj povijesti izdržala najveće potrese, što ih uopće pozna povijest ljudskoga roda. A ona stijena i stupovi Crkve, koji su po sebi bili vrlo slabi ljudi, postadoše uz pomoć Duha svetoga tvrđi od svakog granita i sjajno izvedoše nadljudski zadatak, što im ga je postavio Sin Božji. Na koncu dadoše i svoj život za Krista i njegovu Crkvu.

Stoga kod svake nedjeljne sv. mise pridružimo se zajednici vjernika, pa iz sve duše uskliknimo: »Vjerujem u jednu — svetu — katoličku — i apostolsku Crkvu!«

26

RAZLOMLJENA TAJNA.

Kod svakog blagoslova sa presv. Sakramentom pjeva Crkva na koncu ove stihove sv. Tome Akvinca: »Divnoj dakle tajni ovoj klanjajmo se smjerno mi!« Dakle zove presv. Hostiju jednostavno Tajnom. A zašto? Zato jer je taj »Kruh, koji je sišao s neba«[1] pun nedokučivih tajna, kojih ljudski razum neće nikada shvatiti ni razumjeti. Mi ćemo se malo zadržati samo kod jedne od ovih tajna.

Nama svećenicima dogodi se kojiput ovaj slučaj. Imamo na oltaru samo desetak svetih Hostija, a došlo je na pričest petnaest ili više osoba. Pa šta onda radimo? Na ovo pitanje zna odgovoriti svako katoličko dijete. Svećenik jednostavno razlomi svaku Hostiju na dva ili tri dijela i tim odlomcima pričesti vjernike. Jer sveta nas vjera uči, da se Kristovo tijelo nalazi u svakom i najmanjem komadiću presvete Hostije. Evo, kako o tom pjeva Crkva u bogoslužju na blagdan Tjelova:

Kad je Tajna razlomljena,
Svaka čest joj odijeljena
Vrijedi ko cjelina njena,
Jer u svakoj cijel je Krist!

Kad čovjek sluša ovaj tajinstveni nauk, u čudu se pita, kako to može biti! Na ovo pitanje ima samo jedan odgovor, a to su one riječi Isusove: »Bogu je sve moguće!«[2] I mi dalje o toj stvari ne možemo ništa govoriti, jer potpuno nadilazi naš razum. Pa ipak sveci su Božji pokušali, da to veliko čudo raznim usporedbama bar donekle prikuče našoj pameti, ili bolje: ljudskoj mašti. Poznata je ona usporedba s ogledalom.

Kad čovjek stoji pred ogledalom, vidi u njemu sliku svoga lica. Ali, ako se to ogledalo razbije na više komada, opet će vidjeti u svakom komadu cijelo svoje lice... Nešto se slično odigrava i u presvetom Sakramentu, vele sveci Božji. I ovdje se nalazi cijeli Krist u svakoj svetoj Hostiji. A kad Hostiju razlomimo, opet se nalazi cijeli Isus u svakom i najmanjem komadiću razlomljene Hostije.

Ali moramo odmah reći, da nam ova usporedba ni za časak ne tumači onog velikog čuda, što se krije u razlomljenoj Hostiji, nego samo zabavlja pobožnu maštu vjernika.

U vezi s ovim čudom postavlja ljudski razum još jedno pitanje: kako može tijelo Kristovo, dakle tijelo jednog odraslog čovjeka, stati u onu malu Hostiju, dapače i u najmanji komadić te Hostije! I na ovo pitanje ima samo jedan odgovor koji glasi: ljudski razum neće toga nikad dokučiti. Ali tako to i mora biti, jer kako će ograničeni čovjek razumjeti tajne Boga svevišnjega! Ipak poslušajmo, što je na to pitanje odgovorio jedan katolički mladić.

Bilo je to u jednom švicarskom selu. On se je upravo vraćao sa veličanstvene tjelovske procesije s molitvenikom u ruci. Usput sretne jednog poznatog mudrijaša, koji zametne s njim razgovor, i to baš o procesiji i presv. Sakramentu. Među ostalim upita ga taj gospodin s ironičnim smiješkom na licu:

— Reci ti meni mladiću, kako je to moguće, da u onu malu mrvicu kruha stane cijelo tijelo Kristovo? Pa ondje nema mjesta ni za mali prst, a kamo li za čitavo ljudsko tijelo.

— Ja toga ne znam, jer to su tajne Božje, odgovori mladić. Ali da to može biti, dokazuje tvoj mozak. Jer kad ti ne znaš, da je Bogu sve moguće, cijeli tvoj mozak sa svim svojim mudrolijama tako je malen, da bi mogao stati u kapljicu rose...

Mi ćemo se riječima ovoga mladića samo nasmiješiti, jer nam ništa ne tumače, nego samo zabavljaju pobožnu maštu. Stoga padnimo na koljena pred Isusom u presv. Sakramenttu i u dubokoj poniznosti zavapimo sa sv. Crkvom:

Klanjam ti se smjerno tajni Bože naš,
Što pod prilikama tim se sakrivaš!
Daj, da moja vjera sve to življe sja,
Da se ufam u te, da te ljubim ja!

27

PISMO S NEBA.

Sv. Antun Pustinjak živio je u 4. stoljeću poslije Krista, dakle u vrijeme, kad je sv. evanđelje već duboko prodrlo u cijelo rimsko carstvo. Pa i sam car Konstantin Veliki bio je kršćanin. — A sada evo jedne zanimljive zgode, koju čitamo u životopisu sv. Antuna.

On se je, kako znademo, s nekoliko svojih učenika, povukao u egipatsku pustinju, da ondje u tišini, molitvi i ručnom radu provodi svoj život. Htio je da ostane nepoznat svijetu i živi jedino s Bogom i za Boga. Ali glas o njegovoj svetosti pukao je daleko, te dopro i do ušiju cara Konstantina. Naravno, o tome Antun nije ništa znao. Ali jednog dana osvane u pustinji glasnik i predade mu pismo od samoga cara. U tom pismu Konstantin pozdravlja Antuna i preporučuje u njegove pobožne molitve sebe i sve svoje podanike.

Kad su to čuli pustinjaci, skupe se oko Antuna i zamole ga, da im pokaže i pročita carevo pismo. Bili su veoma znatiželjni, šta piše taj veliki car, kako izgleda njegov potpis, pečat itd.

Ovdje onako usput spominjem, kako je i mene jednom zgodom obuzela slična znatiželja. Naime radio sam nekoliko godina u kancelariji zagrebačke nadbiskupije. Jednog su dana arhivari uređivali spise i tom zgodom nađoše originalno pismo carice Marije Terezije. Kad su nam to rekli, odmah smo se svi okupili oko toga pisma. Htjeli smo vidjeti, šta piše ta glasovita carica i na kojem jeziku. A bili smo također znatiželjni, je li joj i potpis onako energičan, kakva je ona bila u mnogim zgodama, svoga života.

Eto, tako su i oni pustinjaci htjeli svakako vidjeti, kako izgleda pismo toga velikog cara. Jedini Antun ostao je potpuno miran i na koncu im reče:

— Braćo, što se vi toliko čudite, da nam je pisao jedan zemaljski car, koji je smrtan čovjek kao i svi ostali ljudi, makar on bio Konstantin ili Aleksander Veliki. Pa mi imamo u ruci pismo od samoga Boga, koji je »Kralj nad kraljevima i Gospodar nad gospodarima«.[1] A to je sv. Pismo, za koje veli apostol da je »cijelo od Boga nadahnutto«.[2] Dakle u toj su knjizi, od prvog do zadnjeg slova, riječi Božje. A ljudi, koji su napisali sv. Pismo, bili su — ako smijem tako reći — samo pero u ruci Božjoj.

Ovim riječima sv. Antuna ne treba ništa nadodavati, jer tako nas uči sam Bog. A da to nikad ne zaboravimo, Crkva je iza 2. vatikanskog Sabora odredila, da svećenik i svi oni, koji pod misom čitaju odlomke iz sv. Pisma, na koncu glasno uzviknu: »Riječ je Gospodnja!« Dakle nijesu to riječi ljudske nego Božje!

Stoga je Crkva odvajkada iskazivala, i danas iskazuje, veliko štovanje sv. Pismu, u prvom redu evanđelju Isusovu. Tako na primjer, kad svećenik počme čitati evanđelje kod sv. mise, svi vjernici odmah ustaju iz poštovanja prema riječima Božjim, koje će se čitati. Onda svećenik napravi znak sv. križa na knjizi evanđelja i odmah taj znak prenese na svoje čelo, na usta i na srce. A to s njim zajedno čine i svi ostali vjernici. Time molimo Boga, da nam riječi Isusove, koje ćemo slušati, budu uvijek u pameti, na jeziku i u srcu. Na koncu svećenik poljubi knjigu i potiho rekne: »Po riječima sv. evanđelja neka nam se oproste naši grijesi!«

To se štovanje prema riječima Isusovim još bolje očituje kod svečane službe Božje. Tada se sa strane evanđelja drže dvije upaljene svijeće, a đakon triputa okadi knjigu, prije nego što počne iz nje pjevati.

Sve to mora i za nas biti poticaj, da s velikim štovanjem i u dubokoj poniznosti čitamo i slušamo riječi Božje iz sv. Pisma. I što je glavno da ih — kako veli Spasitelj u prispodobi o sijaču[3] — duboko pohranimo u svoje srce kao nebesko sjeme, i prema tim riječima uredimo svoj život. Onda će to božansko sjeme niknuti u našem srcu i donijeti preobilni plod dobrih djela ovdje na zemlji i vječnu slavu gore na nebesima.

28

KORIJEN SVIH ZALA.

Poslušajmo najprije narodnu priču, koja nam zorno stavlja pred oči jednu veliku istinu sv. evanđelja. — Živjela dva siromašna radnika, veli ta priča. Bili su dobri kršćani i prilično odani u volju Božju. Pa ipak im je kojiput dodijalo njihovo siromaštvo i s jezika se izmakla koja riječ nestrpljivosti.

Tako jednog zimskog dana, dok su se vraćali s posla sa siromašnom zaradom, prođe kraj njih neki bogataš, koji je bio odjeven u skupocjenu bundu i na glavi nosio rusku šubaru, a lice mu sjalo od zdravlja i zadovoljstva. Kad je bogataš prošao, šapne jedan od njih: »Čuješ prijatelju! Ja mislim, da će bogataši i u nebu imati bolja mjesta, nego mi siromasi« .....

Kad su umrli — nastavlja priča — nađoše se zajedno u nebu, gdje ih je sv. Petar dočekao raskriljenih ruku prema onim riječima Sina Božjega: »Blago vama siromasima, jer je vaše kraljevstvo Božje!«[1] Iza toga otvarala se rajska vrata svaki čas i kroz njih ulazile svete duše u nebo.

Ali jednog dana — iza dugo vremena — otvore se širom nebeska vrata i kroz njih poče ulaziti velika, svečana procesija, u kojoj su anđeli zanosno pjevali i svirali. Zato jedan od onih siromaha postade znatiželjan i upita najbližeg anđela, šta se to slavi. Anđeo mu odgovori:

— Baš je umro jedan bogataš, pa ga svečano uvodimo u nebo.

— Eto vidiš! usklikne onaj siromah. Zar ja nijesam još za života na zemlji rekao, da će bogatašima i u nebu biti bolje nego siromasima. Kad sam ja umro i pokucao na nebeska vrata,

nije me nitko dočekao osim sv. Petra. A evo bogataša dočekuje cijelo nebo!

— Vrlo se varaš, odgovori mu anđeo. Nego evo, šta je na stvari. Bogataši dolaze tako rijetko u nebo, da je to za nas prvorazredni događaj, kad se koji od njih spasi. Stoga smo tada izvanredno veseli, pa ga svečano dočekujemo. A kad bi na isti način dočekivali siromahe, ne bi nikad bili gotovi, jer siromasi svaki dan jatomice grnu u nebo.

Ovo je samo narodna priča, ali toj priči doslovno odgovaraju one riječi našeg Božanskog Spasitelja: »Teško će bogataš ući u kraljestvo nebesko! I lakše je devi provući se kroz iglene ušice, nego li bogatašu ući u kraljevstvo nebesko«.[2] Dakle prema riječima Božjim bogatstvo je velika zapreka čovjeku, da se spasi i dođe u nebo. Zato nam se nehotice nameće pitanje: a zašto je bogatstvo tako opasno i toliko smeta čovjeku na njegovom putovanju u život vječni? Evo zašto!

Već na prvim stranicama sv. Pisma čitamo ove riječi Božje: »Osjećaj i misli ljudskoga srca sklone su na zlo od njegove mladosti«.[3] A jedna od najgorih sklonosti njegova srca — za koju veli Duh sveti da je »korijen svih zala«[4] — svakako je nezasitna pohlepa za bogatstvom i novcem, imetkom i posjedima. Jer ta pohlepa navodi ljude, da bez milosrđa pljačkaju svoga bližnjega i da »žderu kuće udovičke« kako veli Isus u sv. evanđelju.[5] Evo o tom jedne zgode, koju čitamo u životopisu glasovitog kapucina, sluge Božjega Bassi-ja (†1552)!.

Jednog dana pozove njega k sebi na objed neki bogataš, koji je bio jedan od onih, što žderu kuće udovičke. Kad su sjeli za stol, dohvati kapucin kruh i prelomi ga, a iz kruha procuri krv... Tada reče sluga Božji bogatašu: »Pogledaj, kakav kruh jedeš! Pun je krvi i znoja tvojih bližnjih. Pazi dobro, da te ova nevina krv ne odvuče u vječnu propast«.

Na koncu poslušajmo riječi sv. Pavla, što ih u ime Božje dovikuje svome učeniku Timoteju, i usadimo te riječi duboko u svoje srce: »Kad imamo hranu i odijelo — veli sv. Pavao — budimo tim zadovoljni! A oni, koji hoće da se obogate, upadaju u mnoge lude i škodljive želje, koje obaraju ljude u propast«.[6]

29

SLAVA OCU I SINU I DUHU SVETOM!

Gornjim se riječima obično svršavaju naše molitve. Ali mi ćemo sada učiniti obratno i tim svetim uzdahom početi ovaj članak. — Krist nas je bez prestanka učio u sv. evanđelju, da ima samo jedan Bog, ali u Bogu su tri božanske osobe: Otac Sin i Duh sveti. A sveci Božji u jedan glas vele, da je to najdublja tajna Božjega bića, koja nadilazi ne samo ljudski, nego i svaki stvoreni razum.

Stoga mi ne možemo puno govoriti o presv. Trojstvu, nego moramo ušutiti i svoj razum podvrgnuti Bogu, koji nam je to po svome Sinu objavio. Međutim Krist nije samo govorio o toj tajni, nego je cijeli naš život opečatio ovom tajnom i stavio pod zaštitu presv. Trojstva. Da spomenemo samo nekoliko momenata iz ljudskoga života.

Čim si se ti rodio, primila te je u svoj naručaj sveta majka Crkva i — po nalogu Kristovu — oprala tvoju dušu krsnom vodom od istočnoga grijeha. A kako te je krstila? Znamo kako! »U ime Oca i Sina i Duha svetoga!« — A kad si došao do razuma, biskup te je u sakramentu sv. Potvrde — opet po nalogu Kristovu — pomazao za njegova vojnika i ulio ti u srce jakost Duha svetoga, da se možeš odlučno boriti proti vragu i svojim naopakim požudama. A kako te je biskup posvetio za vojnika Kristova? Opet »u ime Oca i Sina i Duha svetoga!«

I kad sagriješimo, pa molimo oproštenje u sv. ispovijedi, svećenik kao zastupnik Božji govori nad nama ove riječi: »Ja ti opraštam tvoje grijehe u ime Oca i Sina i Duha svetoga!« — Isto tako, kad se dva mlada srca vežu pred oltarom u nerazrešivu zajednicu sakramenta ženidbe, Crkva ih veže »u ime Oca i Sina i Duha svetoga!«

I na koncu, kad se vjerniku približi smrtni čas, sveta ga Crkva ne ostavlja, nego moli nad njim ove potresne riječi: »Pođi dušo kršćanska u ime Oca, koji te je stvorio — u ime Sina, koji te je otkupio — u ime Duha svetoga, koji je nad tebe izliven!«

I tako nad životom i smrću svakog kršćanina lebdi tajna presv. Trojstva. Pa ipak ljudski razum neće nikad dokučiti ove tajne Božjega bića. Za to sveci Božji nijesu puno o tome, raspravljali, nego su nastojali, da se u dubokoj poniznosti klanjaju i mole presv. Trojstvu. Evo na primjer šta čitamo u životopisu sv. Jeronima (†420).

On je kroz cijeli svoj život svim srcem hvalio i slavio Boga Trojedinog. I ta njegova hvala odjeknula je po cijeloj Crkvi, odjekuje danas i odjekivat će do konca svijeta. Evo kako je to bilo.

On je dulje vremena bio tajnik sv. Damaza Pape. A u to doba nije bio poznat onaj uzdah »Slava Ocu ...« i nije se nigdje u Crkvi molio. Međutim Jeronim je u jednom pismu tome Papi odmah na početku, prije samog naslova, napisao: »Slava Ocu i Sinu i Duhu svetom!«

Namjesnik je Kristov ostao zadivljen tim riječima. To slavljenje presv. Trojstva toliko mu se svidjelo, da je malo kasnije naredio, neka se u buduće na koncu svakog psalma doda taj uzdah. I tako se danas — zaslugom sv. Jeronima — bez prestanka hvali i slavi presv. Trojstvo, jer psalmi se mole po danu i po noći u sv. Crkvi.

A Otac nebeski nije ostao dužan Jeronimu, kako nam svjedoči cijeli njegov život. U prvom redu Bog mu je dao snage, da ostaane pobjednik nad svojom veoma žestokom i strastvenom naravi. A koliko mu je pomogao u njegovu znanstvenom radu, svjedoče nam njegovi spisi, koji su prevedeni na sve jezike, pa se i danas proučavaju u cijeloj Crkvi i — što je glavno — uzdižu nam srca prema nebu. Zato ga slavimo kao jednog od najvećih crkvenih Naučitelja.

Ugledajmo se i mi u sv. Jeronima i ostale svece Božje, pa hvalimo i slavimo presv. Trojstvo, dok smo živi ovdje na zemlji. Naravski, ta se hvala mora očitovati ne samo riječima, nego u prvom redu pravim kršćanskim životom. Onda ćemo zaslužiti, da ga kroz cijelu vječnost slavimo na nebesima i zapjevamo onaj trokratni »Svet, svet, svet Gospodin Bog nad vojskama!«[1] što ga je prorok Izaija čuo u hramu iz usta anđeoskih.

30

ISUSOVA SLABOST.

U sv. evanđelju čitamo, da je Krist one večeri uoči svoje pregorke muke otišao sa svojim učenicima u Maslinski Vrt, da se moli Bogu. Ali usred molitve »spopade ga žalost i tjeskoba. I u smrtnoj borbi postade njegov znoj kao kapljice krvi, što su tekle na zemlju«.[1]

A šta je bio uzrok toj smrtnoj tjeskobi i krvavom znoju? Evo šta na to pitanje odgovaraju sveci Božji. Isus je u Maslinskom Vrtu — vele oni — kao sveznajući Sin Božji točno znao, šta ga čeka sutra na Veliki Petak: strašno bičevanje — trnova kruna — teški križ, što će ga kao zločinac pronijeti jeruzalemskim ulicama. Onda bolno prikivanje na drvo križa i polagano umiranje... Sve je on to znao! Pa strah od tih muka i poniženja tako je pritisnuo njegovo Srce, da se je počeo znojiti krvavim znojem. I on »pade ničice — veli evanđelje — moleći se i govoreći: Oče, ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj kalež, da ga ne pijem. Ali neka ne bude moja volja, nego tvoja!«[2]

Eto, tako se je Sin Božji ponašao gledajući smrti u oči. A sada pogledajmo, kako su se vladali ostali pravednici u sličnim časovima. Uzmimo na primjer sv. Franju Asiškog (†1226). Kad su njemu rekli, da se pripravi na smrt, jer je blizu, on se nije prestrašio niti ga je oblio znoj, nego je raskrilio ruke i radosno uskliknuo: »Dobro došla sestrice smrti! Hvalite i slavite Gospodina sva stvorenja!«

A evo, kako je dočekao smrt sv. Andrija apostol. Njega su osudili, da bude razapet na križ. I kad su donijeli taj križ, Andrija nije zadrhtao, nego mu je pošao u susret i pozdravio ga ovim zanosnim riječima: »O sveti križu! Ja sam te odavna ljubio

i bez prestanka tražio. Sjedini me s mojim Učiteljem, koji me je na križu spasio!«

Slične stvari čitamo o mnogim drugim pravednicima. A eto, kad se je smrt sa svojim mukama pojavila pred Sinom Božjim, njega je uhvatio toliki strah, da se je počeo znojiti krvavim znojem i moliti Oca nebeskog, da odstrani od njega taj gorki kalež. Prema tome mnogi su sveci i pravednici bili veći junaci od Sina Božjega.

Čudnovato i na prvi pogled neshvatljivo! Jer taj isti Krist veli u knjizi Otkrivenja: »Ja imam ključeve od smrti i grobova«.[3] A to je on i dokazao, kad je pred mnogim svjedocima uskrisio mrtvog Lazara iz groba. Pa kako to, da se je taj gospodar smrti toliko prestrašio, kad se je ona pojavila pred njim? Evo, šta mi je na to pitanje odgovorio jedan stari svećenik.

— Prije tridesetak godina, veli mi on, teško sam se razbolio. Već sam primio svete sakramente i svećenik mi je iza toga rekao, da odmah napravim oporuku. Naravski, bilo mi je vrlo žao umrijeti kao i svakom drugom čovjeku.

— I tako ležeći teško bolestan sjetio sam se sv. Franje i njegove »sestrice smrti« pa sam ovako pomislio: kad bi mi sada netko naredio, da nasljedujem Franju, ja to nikako ne bih mogao. Jer kako bih ja nazvao smrt svojom sestricom, kad se je cijela moja narav bunila proti njoj!

— A onda sam se sjetio našeg Spasitelja u Maslinskom Vrtu. Tu se je i on plašio smrti i mukâ kao i ja i svaki drugi slabi čovjek. Stoga je molio Oca nebeskog, da ga poštedi. Ali uza sve to potpuno se je pokorio volji Božjoj govoreći: »Ne kako ja hoću, nego kako ti hoćeš!«

—Eeeeee, završi svećenik, taj Isusov primjer može nasljedovati i najslabiji čovjek! Pa tako sam i ja, gledajući u spasitelja, molio Oca nebeskog da me ozdravi. Ali uvijek sam dodao kao i Spasitelj: »Budi volja tvoja!«

Eto dakle zašto je Isus bio onako slab prije svoje smrti. Iz ljubavi prema nama! Da je on poput Franje pošao ususret smrti i mukama bez ikakvog straha i s pjesmom na usnama, tko bi ga mogao nasljedovati? Nitko ili skoro nitko! A ovako možemo svi.

Razmišljajući o tome, moramo i nehotice uskliknuti: Bože moj, koliko se nježne ljubavi krije u toj slabosti našeg Spasitelja. Zato mu se od svega srca zahvalimo i pođimo za njegovim primjerom, kad se nađemo u Maslinskom Vrtu svoga života. To će mu biti najbolja zahvala za njegovu slabost i poniženje.

Na koncu moramo dodati, da je Isus, i nitko drugi, dao snage sv. Franji, Andriji i mnogim drugim pravednicima, da onako junački dočekaju smrt, jer On je »jakost mučenika — izvor svake utjehe — žarko ognjište ljubavi — i ufanje onima, koji u njemu umiru« kako nas uči Crkva u svojim molitvama.

31

ĐAVO KOD ISPOVJEDAONICE.

Isus je dao svojim svećenicima vlast, da ljudima opraštaju grijehe, jer im je iza svoga uskrsnuća rekao: »Primite Duha svetoga! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni«.[1] Ali da dobijemo oproštenje grijeha, Isus traži od nas — osim pokajanja — da u ispovijedi kažemo svećeniku sve svoje teške grijehe. To nas u ime Božje uči sv. Crkva na svom Saboru tridentskom.

Sveti se Jeronim služi jednom usporedbom, da nam tu zapovijed Kristovu zorno stavi pred oči. — Čovjek koji je u borbi ranjen — veli Jeroninm — mora liječniku otkriti sve svoje rane, ako želi da se izliječi. Jer u slučaju, da sakrije od njega samo jednu veću ranu, može od nje umrijeti. Isto tako — nastavlja Jeronim — mora i kršćanin u sv. ispovijedi otkriti zastupniku Isusovu sve svoje teške grijehe, ili slobodno recite, sve rane svoje duše, što mu ih je zadala zmija paklena.

Sve to vrlo dobro znade ona zmija. Stoga se šulja oko naših ispovijedaonica, pa kuša na sve moguće načine nagovoriti vjernike, da u ispovijedi ne kažu barem koji veliki grijeh. Obično im ovako šapće: »Uh, šta će svećenik misliti o tebi, kad mu otkriješ onaj svoj grijeh! Smatrat će te najgorom propalicom!«

Šta ćemo reći na ovu smisalicu vraga paklenog? Mjesto odgovora na ovo pitanje evo jedne usporedbe svetaca Božjih. — Ako si ikada promatrao kojeg ribara na obali rijeke ili mora, mogao si opaziti ovo. Kad mu upanu u mrežu male ribice, on se tome puno ne veseli, dapače kojiput ni ne mari za to. Ali kad mu uleti u mrežu velika riba, lice mu zasja od veselja i on brže-bolje privlači k sebi mrežu, da mu ne izmakne lovina.

Isto je tako i kod Isusovih svećenika, vele sveci Božji. I oni su ribari Isusovi, jer evo šta im on veli u sv. evanđelju: »Hajdete za mnom i ja ću vas učiniti ribarima ljudi!«[2] Ali nigdje nije svećenik tako nalik na ribara kao u ispovijedaonici. On tu razapinje svete mreže Isusove i strpljivo čeka grešnike, da ih ulovi i privede k Spasitelju.

Pa kad mu se mreža potrese od kakve velike »ribetine« to jest od velikog grešnika, srce mu življe zakuca od radosti i veselja. On se tada raduje s cijelim nebom, jer evo šta veli Isus u sv. evanđelju: »Na nebu bit će veća radost nad jednim grešnikom, koji čini pokoru, nego li radi devedeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore«.[3]

A sada pogledajmo jednog Božjeg »ribara« kod samog lova. — K svetom Franji Saleškom (†1622) dođe jednog dana neki grešnik na ispovijed. I dok je skrušeno ispovijedao svoje velike grijehe, opazi da Franjo plače. Zato ga upita:

— Velečasni, zašto plačete? Sigurno radi mojih velikih grijeha, kojima sam dragog Boga uvrijedio.

— Ne sinko, od.govori svetac. Nego plačem od veselja...

— Od veselja! začudi se grešnik.

— Da sinko. Veselim se s Isusom, koji nam dovikuje u sv. evanđelju:« Radujte se sa mnom, jer sam našao svoju izgubljenu ovcu!«[4]

Eto dakle, šta će reći svećenik, kad mu otkrijemo koji teški grijeh. On će se radovati s Ocem nebeskim, jer se je izgubljeni sin povratio k njemu u očinsku kuću. I kliktat će s dobrim Pastirom, što se je izgubljena i zalutala ovca našla u njegovu naručaju.

Stoga odbacimo lažni stid kod sv. ispovijedi imajući na pameti one riječi Duha svetoga: »Tko skriva svoje grijehe, nema sreće. A tko ih priznaje i odriče ih se, nalazi milost«.[5]

32

MEĐU NAMA BORAVI...

Nedavno sam u jednom našem časopisu vidio ovu karikaturu. Naslikana cijela kugla zemaljska s Evropom i Amerikom, Azijom, Afrikom i Australijom, sa svim svojim morima i oceanima. Ta kugla stoji na dvije tanke, rekli bismo rodine noge. Naravski, te se nožice savijaju i klecaju pod tim ogromnim teretom. A s obje strane kugle vise mršave ručice, koje se odupiru na dvije debele štake. — Kad čovjek gleda ove štake, otme mu se i nehotice uzdah: »Eh moja draga zemljice, neće ti pomoći ni milijun štaka, da se održiš na nogama!«

Na prvi je pogled jasno, da je slikar ovom karikaturom htio zorno prikazati sve jade i nevolje, koje danas pritišću ljude na svim kontinentima. Te su nevolje — prema mišljenju toga slikara — tako teške, da se ljudski rod jedva drži na nogama. A ne misli on sâm tako. Evo na primjer, šta je rekao naš savremenik Papa Pijo XI. u jednom svom govoru: »Od općeg potopa do danas — veli Papa — nije bilo težih vremena od ovih, koja mi proživljavamo«.

Ili zar nije tako? Nad našim glavama prohujala su dva strašna svjetska rata, jedan krvaviji od drugoga. A iz daljine kao da se čuje podzemna tutnjava trećeg još strašnijeg rata s atomskim bombama i raketama. Jer mi gledamo na svoje oči, kako su mnoge države i narodi postali kao čopor vukova, koji do zuba naoružani reže jedni na druge i samo čekaju čas, da navale i razdiru.

Osim toga ljudski se rod nalazi danas u neprestanim dubokim krizama: ekonomskim i političkim, moralnim i socijalnim. A da ne govorimo o najdubljoj krizi braka i obitelji. Jer brak je danas za mnoge ljude postao kao hotel, u kojem prenoćiš nekoliko dana, a onda mijenjaš hotel i seliš u drugi. Stoga je obitelj jednostavno razbijena, a u njoj najviše stradaju djeca.

Sve se ovo odvija pred našim očima i ljudi su svijesni, da nas čeka propast, ako se ovako nastavi. Stoga se okreću na sve strane i očajno traže, tko će ih spasiti. Jedni se uzdaju u svoj novac i bogatstvo, drugi traže spasenje u vojnim i ekonomskim paktovima, treći stavljaju svoje pouzdanje u snagu i ugled »Ujedinjenih naroda«. A svi od reda troše najveći postotak svoga dohotka u naoružanje, uzdajući se, da će ih topovi i bombe spasiti od propasti...

A usred toga meteža i zbrke živi Kristova Crkva, koja je prema riječima Božjim »stup istine«.[1] Stoga ona u ovim teškim vremenima ne smije i ne može šutiti, nego mora u ime Božje progovoriti. Pa šta nam ona poručuje? Evo šta.

U sv. evanđelju čitamo, kako je Ivan Krstitelj doviknuo Židovima svoga vremena: »Među vama boravi onaj, kojeg vi ne poznajete« a to je bio Krist Gospodin, naš Spasitelj.[2] — Ove iste riječi dovikuju i Namjesnici Kristovi, upravo do promuklosti, današnjoj generaciji ljudskoga roda: Vi tražite na sve strane, tko će vas spasiti od propasti. A ne znate, da među vama — u svim crkvama i na svim oltarima — boravi vaš jedini Spasitelj Isus Krist, za kojeg veli sam Bog da »nema drugog imena pod nebom danoga ljudima, u kojem bi se mogli spasiti« osim Njega.[3] Ali na žalost vi ga ne poznajete i gonite ga iz vašeg braka i obitelji, iz vaših škola, politike, trgovine... iz cijelog svog javnog i privatnog života. I nije nikakvo čudo, da srćete u propast. Stoga povratite se tome jedinom od Boga postavljenom Spasitelju, dok ne bude kasno.

Možda će sada netko reći: »Sve je to tako! Ali ja tu ne mogu ništa učiniti«. Pa ipak evo šta svi možemo. Držimo se najprije sami čvrsto Isusa i njegove Crkve u cijelom svom javnom i privatnom životu. Ali ne samo riječima i pjesmama, nego u prvom redu svojim pravim kršćanskim životom. Tako ćemo svojim primjerom mnoge povratiti k Isusu, a da toga i sami ne znamo. Zatim molimo se puno, osobito kod sv. mise, za naše obitelji i djecu, za našu mladež i radnike, za cijeli svoj hrvatski narod, da ostane vjeran Isusu, za kojeg veli Bog da »ni u jednom drugom nema spasenja«.[4]

33

NIJE BOG ŠKRT!

O Božjoj darežljivosti prema ljudima i svim ostalim stvorenjima napisane su cijele knjige. A najljepše o tom govori knjiga Božje prirode i knjiga sv. Pisma. Stoga ćemo prolistati nekoliko stranica iz te dvije knjige.

Jednog je dana otplovio Spasitelj sa svojim učenicima u jedno pusto mjesto, daleko od svakog grada, da se mogu u tišini moliti Bogu.[1] Ali ljudi su saznali, gdje se on nalazi i silan je svijet nagrnuo za njim. Bilo ih je — veli sv. evanđelje — »pet tisuća muškaraca ne računajući žena i djece«. Cijeli su dan ostali kod Spasitelja slušajući njegov božanski nauk. Kad je pala večer, rekoše apostoli Isusu:

— Mjesto je pusto, a dan je na izmaku. Otpusti dakle ovaj mnogobrojni narod, neka idu u sela i kupe sebi hrane. Isus im reče:

— Ne treba da idu, dajte im vi jesti! Oni mu odgovoriše:

— Nemamo ovdje ništa drugo doli pet hljebova i dvije ribe. On im reče:

— Donesite mi to ovamo.

I blagoslovi kruhove, isto tako ribe, pa dade učenicima, da dijele narodu. I dok su apostoli dijelili, kruha nije nestajalo, nego ga je bilo sve više. Isto tako i riba. I kad su se svi »do sita najeli — veli evanđelje — nakupiše dvanaest punih košara komada, što je preteklo«.

Ova nam zgoda pokazuje, koliko je dragi Bog darežljiv. Mogao je Spasitelj svakome od njih dati, što se ono kaže, po jednu

porciju, komad kruha i malo ribe, pa Bogu hvala! Ali Bog nije škrt, nego svi su jeli do mile volje i još preteče 12 košara!

Ili uzmimo drugu zgodu. Jednog je dana bio Spasitelj pozvan u svatove nekoj siromašnoj obitelji.[2] Na piru je sve išlo u redu, ali na koncu nestade vina. Svakako neprilika za domaćine! Pa šta radi Sin Božji? On učini veliko čudo i oko 600 litara vode pretvori u najbolje vino. Jer sv. evanđelje izričito veli, da je svaka od onih šest posuda, u kojima je bila voda »hvatala dvije do tri metrete« a to je zajedno oko 600 litara.

Stanimo malo i kod ove zgode. Taj je pir bio već pri kraju, kako se vidi iz riječi glavnoga kuma, koji nije znao odakle je to vino, pa kad ga je okusio, reče zaručniku: »Svaki čovjek iznosi najprije dobro vino, a kad se ljudi ponapiju, onda slabije. A ti si čuvao dobro vino do sada«.

I sigurno bi bilo dosta pedesetak litara, da se pir dovrši u redu i bez sramote. Ali Spasitelj im daruje deset puta više! I toga je vina sigurno preteklo kao i onog kruha u pustinji, te su ga mladenci mogli skupo prodati i dobro se okućiti. Dakle i ova nam zgoda pokazuje, da Bog nije škrt, nego izvanredno darežljiv.

A sada otvorimo knjigu prirode i poslušajmo, što nam pripovijeda slavni bavarski pisac Kristof Schmid (†1854) koji je i kod nas Hrvata dobro poznat . — Jednog dana, u kasnu jesen, pošao on na šetnju daleko od grada u Božju prirodu. Tako šetajući ugleda jednog seljaka, koji je pognute glave i duboko zamišljen, sa šeširom u ruci, obilazio svoj posjed. A bilo je tu svega: vinograd — žito — voćnjak — povrće... Schmid ga je dugo promatrao, a onda ga upita:

— Prijatelju, o čem vi to razmišljate i zašto ste skinuli šešir? A seljak mu odgovori:

— Razmišljam gospodine, kako je Otac nebeski darežljiv prema nama ljudima. Dao nam je ne samo kruha, pšenice i kukuruza, nego i povrća: graha — salate — krastavaca... Ali i to mu nije bilo dosta, nego nam je dao i voća: grožđa — dinja — lubenica — jabuka — krušaka — šljiva... Pa kad o tome razmišljam, i nehotice skidam kapu, da mu se od svega srca zahvalim na toj darežljivosti.

Tako taj seljak. A davno je prije njega uskliknuo prorok David promatrajući prirodu oko sebe: »Oči sviju uprte su u tebe Gospodine, i ti im daješ hranu u pravo vrijeme! Ti otvaraš svoju ruku i hraniš do mile volje sve, što živi!«[3] Stoga odazovimo se pozivu sv. Crkve, koja nam u svakoj misi dovikuje: »Hvalu dajmo Gospodinu Bogu našemu!«

34

NJEGOV USPON.

Naš božanski Sapsitelj veli u sv. evanđelju: »Tko se ponizi, bit će uzvišen«.[1] A njegov apostol kaže u ime Božje: »Bog se oholima protivi, a poniznima daje milost«.[2] Istinitost ovih riječi potvrđuje nam cijela povijest ljudskoga roda, od prvog čovjeka Adama do danas, a tako će biti do konca svijeta. Bog je poniznim ljudima uvijek davao svoju milost ovdje na zemlji i na koncu vječnu slavu gore na nebesima. Evo za to jednog dokaza iz naših vremena.

Godine 1888. došli su u Rim mnogi svećenici i biskupi iz cijeloga svijeta, da proslave pedeset-godišnjicu Pape Leona XIII. Jednog dana za vrijeme te proslave, spremao se neki svećenik u sakristiji sv. Petra, da služi sv. misu. A bio je slučajno tu i Mons. Josip Sarto, biskup iz Mantove. Svećenik je obukao misno odijelo i čekao dječaka, koji će mu dvoriti kod sv. mise. Ali dječak nije dolazio. Kad je to opazio biskup, pristupi nepoznatom svećeniku i ljubezno mu reče:

— Izvolite velečasni, ja ću vam služiti kod sv. mise.

— Ali Monsinjore! začudi se svećenik. Odakle dolazi, da vi meni služite. Nipošto!

— Samo vi izvolite, nastavi biskup, znam ja vrlo dobro dvoriti kod sv. mise.

I biskup uze misnu knjigu te pođe iz sakristije. A svećeniku ne preostade drugo, nego da i on pođe za njim. I tako je biskup Sarto, urešen svim znakovima biskupske časti, pred cijelim pukom ponizno služio jednom običnom svećeniku, polijevao mu vodu na ruke, dodavao vrčiće, prenosio knjigu, zvonio

itd. A tako ponizan bio je taj biskup i u svim drugim prilikama, kako čitamo u njegovu životopisu. Stoga se nameće pitanje, tko ga je naučio toj poniznosti? Evo tko.

Kad je Sin Božji kod zadnje večere oprao noge svojim učenicima i opet sjeo za stol, reče im: »Vi zovete mene Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite, jer ja to i jesam. Pa ako sam ja, Gospodin i Učitelj, oprao noge vama, i vi ste dužni jedan drugome prati noge«.[3] To znači, morate se poniziti pred Bogom i pred ljudima.

Ovih riječi našega Spasitelja držao se je biskup Sarto kroz cijeli svoj život i bio duboko ponizan, ne samo pred Bogom i svojim starijima, nego i pred mlađima, kako svjedoči ona misa. Zato ga je Bog i uzvisio već ovdje na zemlji. Iza nekoliko godina postade on partriarh u Mletcima, zatim kardinal. I na koncu mu je Bog podijelio najveću čast, koju smrtni čovjek može postići ovdje na zemlji. Iza smrti Leona XIII. postade on Papa, to jest nasljednik sv. Petra i namjesnik Kristov ovdje na zemlji uzevši ime Pio X. (†1914).

Ali sad istom dolazi ono glavno. Zemaljska slava, makar bila i Papina, prolazi poput dima. Međutim Bog je htio Pija X. radi njegove iskrene poniznosti odlikovati slavom, koja nikad ne prolazi, a to je slava svetaca Božjih. Godine 1954. proglasila je Crkva Pija X. svecem i podigla na oltar, da ga kršćani do konca svijeta slave i zazivaju u svojim potrebama duševnim i tjelesnim.

A tako je bilo i kod svih ostalih svetaca Božjih. Kad bi se mi mogli popeti u nebo i upitati one nepregledne zborove patriarha i proroka, apostola i mučenika, priznavaoca i djevica, kojim su putem došli do tolike slave u nebeskom kraljevstvu. Svi bi nam u jedan glas odgovorili: »Puttem poniznosti — putem poniznosti!« Jer dovijeka ostaje istina riječ Sina Božjeg, da će biti uzvišen onaj koji se ponizi.

Stoga zamolimo Oca nebeskog, da nam ulije u srce duh iskrene i duboke poniznosti, te zavapimo svaki dan sa sv. Crkvom: »Isuse blaga i ponizna srca, učini srce moje po Srcu svome!«

35

TREBA LI MIJENJATI IME?

U sv. Pismu čitamo, da je dragi Bog nekim ljudima promijenio ime. Tako je na primjer rekao praocu naše vjere Abrahamu: »Tvojoj ženi nije više ime Saraja nego Sara«.[1] Isto tako jednog dana reče patriarhi Jakovu: »Više se nećeš zvati Jakov nego Izrael«.[2] A kad je prvi put vidio prvaka apostolskog, odmah mu je promijenio ime i rekao: »Ti si Šimun, zvat ćeš se Petar«.[3] A o svetom Mateju čitamo u evanđelju, da mu je prijašnje ime bilo Levi.

Možda je sve to bio razlog, da naši redovnici i redovnice mijenjaju ime, kad stupe u samostan, pa recimo od Stjepana postane Fra Marko, a od Jelene Sestra Lujza. Tim se označuje, da će oni mijenjajući ime promijeniti svoj život i postati posve drugi, Božji ljudi.

Međutim svi mi možemo postati drugi ljudi, a da ne mijenjamo imena. Kako se to izvodi, neka nam pokaže jedna djevojka, o kojoj piše njemački pisac Haubs. Ta je djevojka — veli Haubs — dugo vremena provodila griješni život. Ali jedne godine bile su u njezinoj župi misije ili duhovne vježbe. Tom prigodom župnik je plakatima pozvao sve vjernike, da iskoriste spasonosno vrijeme tih misija i revno dolaze na zajedničke pobožnosti i razmatranja.

Djevojka se je odazvala tom pozivu, pa je svaki dan išla u crkvu i pozorno slušala propovijedi misionara o vječnim istinama sv. vjere. Na koncu se svim srcem obrati Bogu. Pokaje se za svoje grijehe, te čvrsto odluči da će promijeniti svoj život i prekinuti sve griješne veze. Što je obećala, to je uz pomoć Božju i izvršila. U prvom redu brižno je izbjegavala svaku griješnu

prigodu... Iza nekoliko mjeseci sretne je na ulici jedan mladić, njzin drug u grijehu. Odmah pritrči k njoj i smijući se reče:

— Pa gdje si ti! Nijesam te vidio već dugo vremena, kao da si u zemlju propala... Ali kad je opazio, da je ona u neprilici i zbunjena, upita je: Pa zar ti mene ne poznaš? Ja sam taj i taj.

— Možda ste vi taj i taj, odgovori djevojka odlučno. Ali ja više nisam ta i ta, nego posve druga... I žurno je otišla svojim putom.

Evo, ova je djevojka postala posve druga osoba, premda nije promijenila imena kao naši redovnici i redovnice. A povijest svetaca i pravednika Božjih puna je takovih i sličnih primjera.

Uzmimo na primjer sv. Mariju Magdalenu. Za nju veli evanđelje da je bila »grešnica u gradu«. Ali jednog se je dana, slušajući propovijedi Isusove, svim srcem obratila Bogu i »počela suzama prati njegove noge«.[4] Ove suze bile su znak njezina iskrenog pokajanja i čvrste odluke, da će se popraviti. I ustala je od Isusovih nogu kao posve druga osoba, jer od grešnice postade svetica.

Ili uzmimo onog carinika, o kojem govori Spasitelj u sv. evanđelju. I on je bio grešnik, kako mu veli ime — carinik! Ali jednog se je dana od svega srca pokajao za svoje grijehe i stojeći u hramu »udarao se u prsa govoreći: Bože budi milostiv meni grešniku!« Na koncu Spasitelj veli da se je »vratio opravdan kući«.[5] Tako i on postade posve drugi čovjek, jer u hram je došao kao grešnik, a vratio se kući kao pravednik.

Na koncu sjetimo se, da smo svi mi grešnici, jer kaže u ime Božje sv. Ivan apostol: »Ako reknemo da nemaamo grijeha, varamo sami sebe«.[6] Stoga dok je vrijeme, obratimo se svim srcem k Bogu i molimo s onim carinikom, da nam bude milostiv. Onda ćemo i mi postati posve drugi ljudi, kojima Bog dovikuje u sv. Pismu: »Ja ću vam usaditi novo srce i udahnuti u vas novi duh!«[7]

36

RAZBIJENO OGLEDALO.

Jedan gospodin imao veoma ružno lice, osobito nos. A uz to glava mu je bila posve ćelava, skoro bez ijedne vlasi. Stoga se je nerado promatrao u ogledalu, jer je tu vidio vjernu sliku svoga ružnog lica. Pa ipak je morao čestoputa sjesti pred to svijetlo staklo, da se obrije i dotjera kravatu ili uredi nešto drugo.

I tako jednog dana sjedi on pred ogledalom i brije se, promatrajući svoje lice. U sred brijanja kao da mu netko šapnu: »Pa nijesi ti tako ružan, kakva ti je slika u ogledalu! Nego znaš u čem je stvar, ogledalo je krivo, ne pokazuje, kako treba!« Gospodin sluša to laskavo šaptanje i poče razmišljati... Na koncu se i sam uvjeri, da je sigurno tako. Stoga zgrabi ogledalo i tresne njim o zemlju.

Šta ćemo reći ovom gospodinu? Ništa drugo nego: čovječe, zar je ogledalo krivo, što ti nijesi lijep? I ako si ga razbio, ostao si ružan, kakav si i bio.

Međutim ima dosta ljudi ovdje na zemlji, koji su vrlo slični ovom gospodinu. Evo jednog takvog. Ne treba mu spominjati imena, jer možda ćemo u njemu bar izdaleka prepoznati sami sebe. — On je kršćanin i nije se odrekao svoga kršćanskog imena. Ali s druge strane pustio je uzde mnogim strastima svoga srca, u prvom redu bludnosti, onda mržnji, psovkama, pijančevanju i drugim grijesima.

Stoga mu je uvijek neugodno, kad ide u crkvu, gdje mora slušati čitanja sv. Pisma i propovijed. Jer Crkva mu u svakom čitanju i svakoj propovijedi stavlja pred oči ono blistavo i nepogrešivo »Ogledalo« svete vjere, u kojem on gleda svoju dušu,

okaljanu teškim grijesima. A grijesi su ružni kao sam đavo, jer kaže sv. Pismo: »Tko čini grijeh, od đavla je!«[1]

Ali ne samo to! U istom Ogledalu vidi on jasno i svoju propast jer mu vjera dovikuje po sv. apostolu Pavlu: »Nemojte se varati! Ni bludnici ni preljubnici, ni pijanice ni psovači neće baštiniti Božjeg kraljevstva«.[2]

Eto, zato je njemu vrlo neugodno slušati u crkvi čitanja sv. Pisma i propovijed. Ili da ostanemo kod usporedbe, mučno mu je, kad stoji pred onim nepogrešivim Ogledalom svete vjere. A i đavo ne miruje, nego mu počme ovako šaptati:

— Ti čovječe nijesi nikako pametan! Samo se malo zamisli, pa ćeš odmah uvidjeti, da nije sve onako, kako popovi propovijedaju. Zar čovjek mora u pakao, ako se malo zabavlja sa lijepim ženama, ili popije koju litricu! Onda bi morao propasti i zato, što jede pije i spava, jer sve su to prirodne potrebe čovjeka. — Ili zar mora u pakao, ako kresne koju psovku! Pa psovka je odušak i ventil ljudskog srca. Opsuješ Boga, i odmah ti je lakše! — Pa i taj pakao! Tko se je vratio odande, da nam nešto rekne o njemu? — Na koncu i Bog ... Tko ga je vidio!

Tako sotona ubaci sumnju u njegovo srce. A njemu je i te kako drago to šaptanje đavolsko, i često se zabavlja takovim mislima. Jer ako svega toga nema, ni Boga ni pakla, bio bi lud, kad ne bi punom parom pio iz čaše tjelesnih i zemaljskih uživanja. — I tako on jednog dana tresne svojom vjerom o zemlju kao onaj gospodin s ogledalom. Sad je slobodan, može do mile volje uživati, a ne treba mu se ničega bojati.

Šta ćemo reći ovom kršćaninu? I njemu moramo doviknuti: prijatelju! I ako si ti obračunao sa svojom vjerom, nije zato nestalo Boga ni vječnog života, bilo u nebu ili u paklu. Sve to postoji, vjerovao ti ili ne! A s druge strane duša ti je, radi tvojih grijeha, ružna kao što je i bila.

Naravno, nije ovo jedini razlog vjerskim sumnjama i otpadu od vjere, jer ima i mnogo drugih razloga. Ali da se i nama ne dogodi kao ovom kršćaninu, stanimo svaki dan — osobito kod večernje molitve — pred ono Ogledalo svete vjere, pa brižno ispitajmo svoju savjest. Tako ćemo polako čistiti svoju dušu

od grijeha, jer sv. Pismo veli, da je ispitivanje savjesti kao rešeto, u kojem se odvaja čisto brašno od mekinja.[3] Stoga nam dovikuje Duh sveti po apostolu Pavlu: »Neka svatko ispita svoje djelo!«[4]

37

NAJLJEPŠA UVERTIRA.

Jedne nedjelje uvečer sjedio mladi župnik u svojoj sobi i o nečem razmišljao. Onda je uzeo olovku i zapisao u svoj notes ove riječi: »To je svakako najljepša uvertira! Zato ću uvijek nastojati, da ju što bolje odsviram«. Evo zašto je to napisao.

Kad je pohađao gimnaziju u travničkom sjemeništu, bio je upravo zaljubljen u violinu. I danas se živo sjeća onih časova, kad bi se članovi sjemenišnog orkestra, u kojem je on svirao drugu violinu, skupili u dvorani da vježbaju. Dirigent, kojeg su svi zvali Striko, inače profesor matematike, stajao je na povišenom mjestu i držao u ruci dirigentski štapić. Pa kad je štapićem dao znak, da će se početi s vježbanjem, toj drugoj violini srce bi življe zakucalo.

Jednog dana skupili se svi na vježbu, a pred njima na pultovima nove note pod naslovom »Mozart — Figarova svadba — uvertira«... Šta je to uvertira? Začu se šapat među sviračima, jer dotada nijesu nikad čuli za tu riječ. Striko se je smiješio i poče tumačiti: »Svaka klasična opera ima svoj glazbeni uvod, koji se francuski zove uvertira. To je obično i najljepši dio opere, jer se u tim uvertirama sviraju melodije, koje se u raznim varijacijama provlače kroz cijelu operu.

Mladi se je župnik baš ove večeri živo sjetio Strike i njegova tumačenja uvertire. Evo zašto. On već nekoliko nedjelja propovijeda o sv. misi. A ove je nedjelje odmah na početku propovijedi postavio pitanje: koja je najljepša i dragom Bogu najmilija priprava za sv. misu? Onda je ovako nastavio.

Isus nam u sv. evanđelju stavlja za uzor jednog griješnog carinika, koji je došao u hram da se moli Bogu. »Carinik je — veli Isus — stajao daleko od žrtvenika i nije se usudio da digne oči prema nebu, nego se je udarao u prsa govoreći: Bože, budi milostiv meni grešniku! Kažem vam — završava Isus — da je on otišao opravda svojoj kući«.[1]

Na sličan se je način i apostol Šimun Petar ponizio pred Sinom Božjim i priznao da je grešnik. Evo šta o tam veli sv. evanđelje. Jedne noći Petar je s još nekoliko drugova lovio ribu. Ujutro dođe k njima Isus i reče Petru, da baci mreže »a Šimun odgovori: Gospodine, svu noć smo se trudili, a nijesmo ništa ulovili. Ali na tvoju riječ bacit ću mreže. I uhvatiše veliku množinu riba, da su im se mreže gotovo razdirale. Kad je to vidio Šimun, pade k nogama Isusovim i reče: udalji se od mene Gospodine, jer sam čovjek grešnik!«[2]

Dakle opet isti prizor kao kod carinika u hramu. Apostol u najdubljoj poniznosti priznaje pred Sinom Božjim, da je grešnik. A koliko je to bilo drago Spasitelju, pokazalo se malo kasnije, kad je Isus baš Petru obećao, da će mu dati »ključeve kraljevstva nebeskog«.[3]

Pođimo i mi za ovim svijetlim primjerima — nastavio je župnik — pa kad stupimo pred Oca nebeskog, da mu se pomolimo, priznajmo najprije u dubokoj poniznosti svoje grijehe, ako želimo da nam Bog bude milostiv. — A može li se čovjek ovdje na zemlji bliže primaknuti k Bogu nego u sv. misi? Jasno je kao sunce da može.

Sve ovo najbolje zna sv. Crkva. Stoga je naredila svojim svećenicima, da odmah na početku mise doviknu vjernicima: »Braćo, priznajmo svoje grijehe, da mognemo proslaviti sveta otajstva!« Onda svi zajedno mole: »Ispovijedam se Bogu svemogućemu... da sagriješih vrlo mnogo mišlju, riječju, djelom i propustom. Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh!« Pritom se poput onog carinika svi kucaju u prsa.

I ta duboka poniznost, spojena s iskrenim pokajanjem provlači se kroz cijelu misu sve do onih riječi skrušenog satnika: »Gospodine, nijesam dostojan, da uniđeš pod krov moj!«[4]

Stoga draga braćo i sestre — završio je župnik — nastojmo, da se na početku sv. mise ponizimo pred Bogom i skrušeno priznamo svoje grijehe. Onda će nam žrtva sv. mise, u kojoj prikazujemo Ocu nebeskom krv njegova Sina, biti nepresušno vre-

lo svih milosti, jer kaže sv. Pismo: »Krv će Kristova očistiti našu savjest od mrtvih djela — to jest od grijeha — da služimo Bogu živome«.[5]

Kako je ta propovijed djelovala na vjernike, mladom je župniku ostalo nepoznato. Ali na njega je ostavila dubok dojam. Stoga je navečer zapisao u svoj notes, da su one riječi »moj grijeh — moj grijeh — moj preveliki grijeh« najbolji uvod u sv. misu. On je to nazvao uvertirom sjećajući se Strike i njegova tumačenja. Ali ta je riječ imala za njega posebni smisao. Jer kao što se melodije uvertire provlače kroz cijelu operu, tako mora i ono ponizno priznanje svojih grijeha pratiti sve naše misli i molitve kroz cijelu misu, koju možemo slobodno nazvati božanskom »Operom« ovdje na zemlji.

38

DA I NE!

Sv. Pavao apostol piše u svojoj poslanici Korinćanima doslovno ove riječi: »Sin Božji nije bio DA i NE, već naprotiv u njemu je bilo DA!«[1] Mi ćemo se malo zadržati kod ovih neobičnih riječi sv. Pavla. Ali da ih bolje razumijemo, pogledajmo najprije svagdanji život oko nas, na primjer ljubav u današnjim brakovima. Evo po prilici kako izgleda ta ljubav.

Kad se zaljube, kunu se jedno drugome, da ih nikakva sila ovdje na zemlji ne može rastaviti, jer je njihova ljubav jača od vatre i groma i od same smrti! Pa šta se dogođa? Iza dvije-tri godine, a možda i prije, ostavlja on nju ili ona njega, pa sklapaju novi brak s drugom osobom. I opet ista zakletva: da ih nikakva sila ne može rastaviti, jer je njihova ljubav jača od smrti! I to se možda opetuje nekoliko puta u životu. Na primjer znamo iz novina, da je ova ili ona glasovita glumica i pjevačica promijenila pet i više muževa.

Iz ovoga vidimo, kako smo mi ljudi nestalni i prevrtljivi, i to ne samo u ljubavi, nego i u mnogim drugim zgodama života. Ili da se izrazimo riječima sv. Pavla, danas velimo DA a sutra NE!

Ali dragi Bog nije takav. Kad on jednom rekne DA, od toga nikad ne odstupa, nego vjerno i do zadnjeg slova ispunjava svoja obećanja jer »Bog nije kao čovjek, da bi slagao — veli sv. Pismo. Zar on da rekne, a da ne izvrši! Zar da obeća pa ne ispuni!«[2] Zato i veli sv. Pavao, da Sin Božji nije bio DA i NE. Mogli bismo tu Božju vjernost njegovim riječima potvrditi mnogim zgodama iz sv. Pisma, ali mi ćemo se zaustaviti samo kod jednog obećanja Božjeg.

Dragi je Bog već u zemaljskom raju, odmah iza grijeha naših praroditelja. obećao ljudskom rodu Spasitelja. Iza toga su hujali mnogi vjekovi i tisuće godina nad ovom suznom dolinom, a Spasitelj ne dolazi! I sigurno su tada mnogi govorili, kao što će govoriti prije konca svijetta i sudnjeg dana: »Gdje je njegov obećani dolazak? Jer otkako pomriješe oci, sve stoji jednako kao od početka stvorenja!«[3]

Ali Bog nije zaboravio svoga obećanja, nego kroz to vrijeme po svojim prorocima točno opisuje, da će se budući Spasitelj roditi od jedne Djevice u Betlehemu, da će biti Sin Božji i potomak kralja Davida, da če ga izdati za 30 srebrenjaka, da će biti razapet na križ itd. I »kada dođe« punina vremena — veli sv. Pavao — posla Bog svoga Sina«[4] na kojem se ispuniše sva proročanstva i obećanja Božja do zadnjeg slova. Stoga i veli isti apostol, da je cijeli Isus bio jedno Božje DA. A tako je i sa svim ostalim riječima i obećanjima Božjim.

Otvorite na primjer sv. Pismo, pa ćete vidjeti, da Bog na svakoj stranici sv. Pisma obećaje, da neće nikada ostaviti čovjeka, koji mu se svim srcem utječe. Zato su sveci i pravednici Božji imali neograničeno pouzdanje u Oca nebeskog, jer su čvrsto vjerovali, da se taj Božji DA neće nikad prometnuti u NE.

Uzmimo na primjer nevinu Suzanu iz starog zavjeta. Nju su lažno optužili radi preljuba i odvukli na sud. A svjedoci su bili starješine, kojima se mora vjerovati. Dakle sigurna smrt! Međutim »ona je — veli sv. Pismo — plačući gledala prema nebu, jer se je njezino srce u z d a l o u Gospodina«.[5]

I kad je već pukla osuda da bude kamenovana, ona ne gubi pouzdanje, nego se i dalje moli. I nije se prevarila! Kad su je vodili izvan grada, da ju kamenuju, šalje Bog proroka Danijela, koji je nepobitno dokazao, da su svjedoci lagali. I Suzana bi spasena!

Ovakvih i sličnih zgoda puna je povijest svetaca i pravednika Božjih, jer su čvrsto vjerovali u ono Božje DA. Pođimo i mi bar izdaleka za njihovim primjerom, pa ustrajmo u molitvi imajući na pameti one riječi Duha svetoga: »Ako i stiže polako, čekaj, jer neće zakasniti!«[6] Zato nam Spasitelj dovikuje: »Molite i primit ćete, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se!«[7]

39

KNJIGA NAD KNJIGAMA.

Bilo je to u Parizu prije svojih 200 godina. U jednom salonu sjedilo društvo iz tako zvanih viših krugova. A među njima bio i slavni Amerikanac Benjamin Franklin, koji je kasnije postao predsjednik Sjeveroameričkih država i umro godine 1790. Moramo odmah naglasiti, da je Franklin živio i umro kao kršćanin.

Društvo je uz čašicu vina raspravljalo o svemu i svačemu. I tako u živahnom razgovoru spomene jedan gospodin sv. Pismo i poče iz njega nešto deklamirati. Ali gospoda prasnuše u smijeh:

— Ha-ha-ha-ha-ha! Molim vaš ostavite to! Tko se još danas obazire na djetinje priče iz sv. Pisma? Ta je knjiga davno zastarjela!

Tako je to bilo prije 200 godina. A danas mnogi ljudi još prezirnije govore o sv. Pismu, jer čovjek je postao veoma ohol radi svoje elektrike — radija — podmornica — aeroplana — atomske energije — satelita i drugih otkrića našeg vremena. Zato s visoka gleda na knjigu, koja je pisana u vrijeme, kad se o svemu tome nije ništa znalo.

A sada se vratimo u onaj pariška salon. I tu su — kako smo čuli — padale razne primjedbe na račun sv. Pisma. Jedini je Franklin šutio .A kad se je društvo malo smirilo, izvadi on iz džepa jednu knjižicu i reče:

— Gospodo, ja sam danas slučajno otkrio u nekoj antikvarnici ovu knjižicu, koja me je svojim stilom i mislima upravo opčarala. Dozvolite mi, da vam pročitam nekoliko redaka iz te

knjižice. — I Franklin poče čitati... Već iza nekoliko rečenica začu se u salonu odobravanje:

— Pa to je prekrasno! — Divno! — Upravo čarobno! — A koja je to knjiga?

— Gospodo, odgovori Franklin, to je odlomak iz biblijskog proroka Habakuka.

Nato je društvo ušutilo kao zaliveno. A kasnije se ispostavilo, da Franklin svaki dan čita sv. Pismo i uvijek nosi sa sobom koju knjižicu iz Biblije ili evanđelja. Toga je dana imao u džepu proroka Habakuka.

Mi ne znamo, šta je Franklin pročitao iz knjige toga proroka, ali ćemo ovdje navesti samo jednu prorokovu izreku: »Evo ja ću — veli Gospodin — dignuti Kaldejce, narod žestok i okretan, koji nadire širom zemlje, da ugrabi naselja, koja nijesu njegova. Strašan je i naprasit, poznaje samo svoje pravo i zakon. Konji su mu brži od risova, žešći od vukova navečer. Jahači mu poskakuju, stižu izdaleka. Poletje će kao orlovi, da požderu plijen«.[1]

Međutim sv. Pismo nije pisano za književne sladokusce, nego za sve ljude, da nas u ime Božje pouči, kako treba živjeti ovdje na zemlji, da jednom prispijemo svome Ocu nebeskom u život vječni. Stoga je u glavnom pisano jednostavnim riječima.

A sada poslušajmo, šta veli o sv. Pismu slavni ruski pisac Mereškovski. On u svojoj knjizi »Krist — nepoznati« piše doslovno ovo: »Svaki dan čitam sv. Pismo novog zavjeta. I čitatt ću ga, dok mi oči vide — po danu i po noći — u sreći i nesreći — u zdravlju i bolesti — u danima smirenosti i potištenosti«. Na koncu postavlja ova tri pitanja: »Šta ćete mi staviti u lijes? Bibliju! — S čim ću ja uskrsnuti? S Biblijom! — Šta sam ja radio na zemlji? Čitao sam Bibliju!« Dakle taj slavni pisac veli, da je sav njegov književni rad ništica prema čitanju Biblije.

A evo šta kaže o sv. Pismu francuski književnik i filozof Rousseau (†1778), koji je bio daleko od svake vjere. U svojoj knjizi »Emile« piše on: »Priznajem rado i otvoreno, da me je veličanstvo sv. Pisma upravo zadivilo. Pogledajte malo knjige raznih filozofa, pisane uzvišenim stilom i biranim riječima. Pa ipak kako bijedno izgledaju te knjige prema evanđelju!«

Na koncu pogledajmo nekoje brojke o sv. Pismu. Biblijsko društvo u Londonu piše u svom izvještaju za godinu 1933. da je sv. Pismo samo u toj godini tiskano u 11,000.000 primjeraka, i da je do danas prevedeno na 900 raznih jezika i dijalekata.

Kad čovjek ovo pročita, bio on vjernik ili nevjernik, mora i nehotice uskliknuti: »Pa kakva je to čudesna knjiga, koja se iza nekoliko tisuća godina, otkako je napisana, tiska u milijonskim nakladama i prevodi na sve jezike!« Ali tome se ne treba puno čuditi, jer evo šta veli apostol: »Cijelo je Pismo od Boga nadahnuto«.[2] Dakle to nije knjiga ljudska nego Božja. A ljudi ne mogu Boga nadvisiti.

40

NEMA ONOG GLAVNOG!

Bilo je to desetak godina iza prvog svjetskog rata. U jednom gradu uže Hrvatske živjela obitelj — muž, žena i dvoje djece. Muž je bio u državnoj službi, a žena mu rodom iz jednog gradića u srednjoj Bosni. I baš im je prviput došla u posjet baka iz Bosne. Bila je to stara Bosanka u dimijama od crnog atlasa i s posebnom maramom, tako zvanom jemenijom na glavi.

Prvog dana po bakinu dolasku sjedili su poslije podne u primaćoj sobi i živahno razgovarali. Unučad se je čvrsto držala bakinih dimija i ona im je morala odgovarati na stotine pitanja, jer djeca su bila znatiželjna, kako to izgleda u »dalekoj« Bosni. — Kad je pala večer, najednom će baka:

— Dico, bili se mi prikrsttili i Bogu pomolili?

— Hoćemo bako, hoćemo! povikaše djeca.

— Klekoše, a stara poče po bosanskom običaju: »U ime Oca i Sina... Hoćemo pozdraviti Gospu, koju je pozdravio anđeo...« Ali najednom ušuti i poče se okretati tražeći nešto po sobi.

— Šta ti je mama, šta ti je! pritrča njezina kćerka... Ali stara se jednako okreće i nešto traži. A onda će:

— Ma sinko, tražim raspelo, eto vidim da ga nemate. Pa prid kim se vi onda molite Bogu? Valjda se ne molite prid onom prezobraznicom — upre baka prstom u sliku jedne žene, koja je bila vrlo oskudno odjevena... Eeeeee moja dico! Imate carsko namišće, ali nemate onog glavnog!

Tako je to danas u mnogim katoličkim obiteljima. Svi se natječu, tko će imati ljepši i skupocjeniji namještaj, ili kako reče stara »namišće« a malo se tko brine za onaj najvredniji komad

pokućstva, a to je križ Isusov. Ili ako ga imaju, brižno ga sakrivaju u spavaonicu i po drugim kutovima. Bože sačuvaj, da postave križ na vidno mjesto u primaćoj sobi! Nije to više u modi.

Nego možda će sada netko reći: »Pa križ je samo komad drveta ili kakve kovine«. Točno tako je! Ali mi s križem ispovijedamo svoju vjeru u Boga Oca svemogućega »koji nije poštedio ni vlastitog Sina, već ga predao za sve nas« kako veli sv. Pismo.[1] I ta nam vjera daje snage, da gledajući u križ Isusov strpljivo i odano u volju Božju nosimo svoje križeve. Evo na primjer, šta nam pripovijeda njemački pisac Anton Koch u svojim poznatim zbirkama.

Bilo je to u francuskom gradu Nevers-u. U gradskoj bolnici ležao jedan teški bolesnik. U jednom času velikih bolova počeo je očajno vikati, da mu donesu revolver, jer on ne može dalje izdržati! A časna sestra, koja ga je njegovala, iza kratkog razmišljenja donese mu raspelo i reče: »Pogledajte dobro! Ovo je onaj pravi revolver, koji je vama potreban«.

Bolesnik, koji je inače od djetinjstva bio vjernik, dugo je promatrao raspetoga Isusa. U tom promatranju — među ostalim — sjeti se i onih riječi Isusovih: »Tko hoće da pođe za mnom — u nebo! — neka uprti svoj križ i mene slijedi!«[2] Dakle, ako hoću da se spasim — šapnuo je bolesnik sam za sebe — onda nema druge, moram strpljivo nositi svoj križ za Isusom. Na koncu se je potpuno smirio i s velikom ustrpljivošću podnosio svoje bolove... Dakle pogled na križ, ili bolje raspeti Isus sa križa dao mu je snage, da strpljivo ponese svoj križ.

A sada se vratimo našoj Bosanki. — I naši su djedovi pod križem izdržali. Znali su oni dobro, da će im Otac nebeski pomoći u svim potrebama duševnim i tjelesnim, jer ako je predao svoga Sina za naše vječno spasenje »kako nam ne bi i sve ostalo dao s njime!« veli sv. Pismo.[3] Stoga je u svakoj kući na počasnom mjestu visjelo raspelo.

Pa kad ih je stigla bolest ili kakva druga nevolja, nijesu tražili revolvera ili skakali s petog kata kao njihova djeca, koja maknuše raspelo iz svojih obitelji, nego su upirali pogled u Isusa raspetoga, i taj pogled dao im je snage, da ne klonu pod svojim križevima. A tako to i mora biti, jer evo šta veli sv. Pavao apostol, nadahnut Duhom svetim: »Nama je riječ križa jakost Božja«.[4]

41

PRED MRAMORNOM PLOČOM.

Božić — ponoćka! Sve su crkve pune pobožnih vjernika, starih i mladih, muževa i žena, učenih i neukih, siromaha i bogataša. Svi su došli, da vide malog Isusa u jaslicama i da mu se poklone. Jer ovo božansko Djetešce privlači k sebi ljudska srca kao kakav čarobni magnet.

Stoga u toj noći odjekuju naše crkve od zanosnih pjesama. Mi mu iz tisuću grla pobožno pjevamo: »Narodi nam se Kralj nebeski!« Dakle zovemo Isusa svojim Kraljem. A pjevamo oduševljeno i onu drugu pjesmu: »Isuse premili Bože moj, srce ti dajem da sam tvoj!« Dakle klanjamo se Spasitelju ne samo kao svome kralju, nego kao i svome Bogu! A u pjesmi »Oj Betleme grade slavni od Boga« zovemo ga svojim vojvodom. U drugim pak pjesmama i molitvama velimo, da je on naša svjetlost, naš put, istina i život.

A šta Spasitelj na to? Neka nam na ovo pitanje odgovori mramorna ploča, koja se nalazi na jednom zidu katedrale u njemačkom gradu Lübecku. Na njoj su uklesane ove riječi:

Zovete me kraljem, a ne slušate me.
Zovete me vođom, a ne idete za mnom.
Zovete me Bogom, a pogrđujete me.
Velite da sam dobar, a ne ljubite me.
Velite da sam svjetlost, a ne vidite me!

Ova je ploča nažalost vjerna fotografija mnogih kršćana. Zagledajmo se malo u tu fotografiju, možda ćemo u njoj prepoznati sami sebe... Jer ima dosta kršćana, koji oduševljeno pjevaju

božične pjesme i zovu Isusa svojim Kraljem i Bogom, ali u svom životu ne obaziru se ništa na njegove zapovijedi. Da se o tom uvjerimo, dosta je spomenuti samo dvije-tri zgode iz običnog svagdanjeg života.

Evo na primjer. Kad izađete na naše ulice, možete na svakom koraku čuti, kako ljudi najstrašnijim psovkama pogrđuju Boga, Majku Božju i sve što je Isusu milo i drago. A među tim psovačima ima dosta i onih, koji mu na Božić oduševljeno pjevaju: »Isuse premili Bože moj!« Pitam vas, je li tako ili nije? Nažalost moramo odgovoriti, točno tako je!

Nadalje Bog je izdao onu zapovijed: »Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji!« to jest nedelju. A Crkva traži od nas u ime njegovo, da nedjeljom idemo u crkvu i pobožno slušamo sv. misu. Pa ipak mnogi od onih koji mu na ponoćki oduševljeno pjevaju, ne idu skoro nikad u crkvu, nego možda samo na Uskrs i Božić. Dakle njima je deveta briga ona zapovijed Božja o svetkovanju nedjelje.

A ima još strašnijih stvari. Evo na primjer, Bog nam je dao onu veliku petu zapovijed: »Ne ubij«. Ali imade dosta žena, koje možda nedjeljom idu u crkvu, a na Božić oduševljeno pjevaju: »Narodi nam se Kralj nebeski!« Pa ipak se ne boje toga Kralja i ne osvrću na njegovu petu zapovijed, nego ubijaju nevini život pod svojim srcem, što ne rade ni divlje zvijeri.

I tako nastavite ispitivati, pa ćete doći do zaključka, da bi Spasitelj mnogim kršćanima morao doviknuti one iste riječi, što ih je po proroku Izaiji doviknuo Izraelcima: »Ovaj me narod slavi svojim usnama, a srce mu je daleko od mene«.[1] Naime i mnogi su Izraelci u starom zavjetu uz pratnju truba i harfi oduševljeno pjevali divne psalme Davidove na slavu Božju, ali u svom životu nisu se ni najmanje osvrtali na Božje zapovijedi.

Stoga stanimo malo pred onom mramornom pločom, pa ispitajmo svoju savjest. A da lakše obavimo taj posao, poslušajmo što nam u ime Božje dovikuje sv. Ivan apostol: »Djeco, nemojmo ljubiti riječima i jezikom nego djelima!«[2] Dakle svoju ljubav prema Bogu moramo zasvjedočiti ne samo pjesmama, nego u prvom redu svojim pravim kršćanskim životom. Zato nam Isus dovikuje u sv. evanđelju: »Neće svaki koji mi govori Gospo-

dine, Gospodine! ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj, koji vrši volju moga nebeskoga Oca«.[3] A na drugom mjestu kaže: »Tko vrši Božju volju, on mi je brat i sestra i majka«.[4]

Zamislimo se u ove Isusove riječi, pa one božične pjesme provedimo u djelo...

42

IDOL SVIH VREMENA.

Bilo je u starim vremenima ljudi pa i cijelih naroda, koji su se klanjali suncu, mjesecu i zvijezdama kao svojim bogovima. A u nekojim narodima iskazivali su božansku častt i raznim životinjama. Tako je na primjer poznat sveti bik Apis i božanska ptica Ibis u starom Egiptu. Dapače ljudi su pravili Idole, to jest kipove od drveta ili kamena, zlata i srebra, pa se tim kipovima klanjali kao svojim bogovima. Tako su na primjer mnogi Izraelci pod brdom Sinajem otpali od Boga i »napravili tele od rastopljenog zlata, te pred njim pali kličući: ovo je tvoj bog Izraele!«[1]

Svu tu bezumnost i pokvarenost Adamove djece gledao je Gospodin Bog s neba i po svojim prorocima opominjao sve narode, u prvom redu Izraelce, da odbace te gadove. Pa da povrati ljude jedinom Izvoru svake sreće i blagoslova, izdade na brdu Sinaju onu prvu i najveću zapovijed: »Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova osim mene!«[2]

Ali možda će sada netko reći, da druga izreka te Božje zapovijedi nema vrijednosti u naše doba. Jer tko se još danas — u dvadesetom vijeku! — klanja svetom biku Apisu ili zlatnom Teletu i drugim idolima... Pa ipak ima i danas pravih idola, kojima se mnogi ljudi klanjaju kao svojim bogovima. Ovdje ćemo pogledati samo jednoga od tih idola, koji ima svojih vatrenih štovatelja u svim narodima. Evo šta o tom idolu pripovijeda jedan župnik.

U njegovoj župi živio prilično bogat čovjek. Kad se je taj bogataš teško razbolio, zovnuše rođaci župnika, da mu podijeli svete sakramente. Poslije nekoliko sati čovjek je umro. A njegovi

su ukućani odmah iza smrti potražili ključ od kase, da ga stave na sigurno mjesto. Ali ga nigdje nijesu mogli naći.

Uto se vrati župnik, da s njima uredi sve što je potrebno za pogreb i zadušnice. Kad su to uredili, rekoše ukućani župniku, da ne mogu nigdje naći ključa od blagajne. Župnik se malo zamisli a onda im reče: »Da možda nije u ruci! Jer kad sam mu ja dijelio svete sakramente, opazio sam da mu je desna ruka čvrsto stisnuta«. I zaista, kad su mu otvorili desnu ruku, koja je bila već ukočena, nađoše u njoj ključ od kase...

Evo dakle jednoga, koji se ja klanjao novcu, ili ako hoćete zlatnom Teletu kao svome bogu, pa se ni mrtav nije mogao od njega rastati. — Međutim ne smijemo osuditi sve bogataše, jer živjelo je ovdje na zemlji dosta pravednika, koji su bili veoma bogati, ali nijesu priljepili svoga srca za ono bogatstvo, nego su ga upotrijebili, kako to Bog želi. Da navedemo samo dvojicu od njih, jednoga iz starine, a drugoga iz naših vremena.

Sveto Pismo veli za pravednog Joba, da je bio veoma bogat. Ali kad je kasnije pao na prosjački štap, mirno je uzdahnuo: »Bog dao, Bog uzeo! Neka je blagoslovljeno ime Gospodnje!«[3] — A kineski bogataš Ignacije Lo Pa Hong, koji je umro god. 1937. ulagao je ogromni dio svoga bogatstva u dobre svrhe i dijelio šakom i kapom siromasima.

Ali i obratno! Ima mnogo ljudi, koji nijesu bogati nego siromašni ali se u svom srcu klanjaju novcu kao svome bogu. Pa da se dočepaju toga boga, spremni su pogaziti sve zapovijedi Božje i za novac — poput apostola Jude — prodati i samoga Boga. To mi gledamo često na svoje oči.

Stoga moramo svi dobro paziti, da se taj Idol svih vremena ne ugnijezdi i u naše srce, jer bi nas odveo u vječnu propast. Zato poslušajmo, šta veli Spasitelj o jednom bogatašu, koji se je klanjao tome Idolu i ovako klicao sam u sebi: »Dušo, imaš mnogo imanja i zalihe za brojne godine! Počivaj—jedi—pij i uživaj!... Luđače — reče mu Bog — još ove noći zatražit će dušu tvoju od tebe! A komu će pripasti ono, što si nagomilao?«[4] Zato usadimo duboko u svoje srce one riječi Isusove: »Šta koristi čovjeku, ako cijeli svijet dobije, a svoju dušu izgubi!«[5]

43

JEDNA OBMANA LJUDSKOGA SRCA

Sveci i pravednici Božji dizali su pogled prema nebu u svim svojim napastima, jadima i nevoljama, znajući da će sve to brzo proći, a onda ih čeka vječni život na nebesima, o kojem veli Duh sveti: »Što oko nije vidjelo i uho nije čulo i u ljudsko srce nije ušlo, to je pripravio Bog onima, koji ga ljube«.[1] Zato im je onaj pogled u nebo davao čudesnu snagu, da ostanu pobjednici u borbi s tijelom i zamamnim ljepotama ovoga svijeta.

Pođimo i mi za njihovim primjerom. Ali da nam taj pogled u nebo bude nepomućen i bistar, moramo najprije temeljito raspršiti jednu veliku obmanu ili tlapnju ljudskoga srca, koje ovdje na zemlji kuca u tijelu od mesa i krvi. Tu nam tlapnju zorno opisuje sv. Alfonz Liguori († 1787) jednom usporedbom, koja nas doduše ponizuje, ali ju može svako dijete razumjeti.

U jednoj bogatoj obitelji — veli sv. Alfonz — slavilo se vjenčanje. Naravski svi su gosti došli na konjima, jer u ono vrijeme nije bilo ni bicikla ni željeznice ni auta. Konje su svezali u štali kraj punih jasala, a onda otišli u kuću i počeli pirovati. I na tom se je piru, kao i na svakom drugom, obilno jelo i pilo, treštala je muzika, pjevalo se plesalo i potcikivalo... A buka toga svadbenog veselja doprla je i do ušiju njihovih konja u štali.

Uzmimo sada — nastavlja sv. Alfonz — da su oni konji znali govoriti, šta bi rekli o tom veselju svojih gospodara? Po svoj prilici ovako bi govorili: »Sigurno, sada naši gospodari tamo u kući jedu najbolju zob i djetelinu, kakve mi nikad nismo ni vidjeli, a kamo li okusili! Zato se toliko vesele, pjevaju i potcikuju!« Ovaj konjski razgovor posve je logičan, jer konjima su vrhu-

nac sreće i blaženstva pune jasle. Zato se ne mogu dignuti nad zob i djetelinu.

Ovim konjima slični su mnogi ljudi ovdje na zemlji, veli sv. Alfonz. I oni se ne mogu dignuti iznad tijela i krvi, pa zamišljaju nebo kao mjesto savršenih tjelesnih i zemaljskih uživanja, gdje će se jesti najizabranija jela i piti božanski nektar. Osim toga tu će biti na pretek najljepših žena, koje Arapi zovu hurijama itd.

A da je sve to velika obmana ljudskoga srca, uči nas sam Bog, koji veli po svom apostolu Pavlu: »Kraljevstvo se Božje ne sastoji u jelu i piću, nego u pravednosti, miru i radosti u Duhu svetom«.[2] Stoga nam već u starom zavjetu dovikuje prorok u ime Božje: »Nemojte biti kao konj i mazga, koji nemaju razuma!«[3]

A kad su jednom zgodom upitali našeg božanskog Spasitelja za jednu ženu, koja se je nekoliko puta udavala: kojem će mužu ona pripasti iza uskrsnuća mrtvih? Isus im je odgovorio: »Vi ste u zabludi, jer ne poznajete Pisma ni moći Božje. O uskrsnuću niti će se ženiti niti udavati, nego će biti kao anđeli na nebu«.[4]

Dakle prema nauci Božjoj nebo se ne sastoji u jelu i piću i ostalim tjelesnim uživanjima. Kad ovo čujemo, upitamo se i nehotice, šta je dakle nebo? Na ovo pitanje odgovara nam Duh sveti po Isusovim apostolima, da se nebo sastoji u gledanju Boga, koji je nestvorena ljepota, ljubav i dobrota. Evo doslovnih riječi sv. Pisma: »Znamo da ćemo Ga vidjeti onakvog, kakav jest — i bit ćemo dionici njegove božanske naravi«.[5]

Naravski, to se blaženstvo ne da opisati ljudskim riječima, jer čuli smo na početku šta veli Duh sveti: »Oko nije vidjelo, što je Bog pripravio onima, koji ga ljube«. Međutim, svaki čovjek, koji vjerno vrši Božje zapovijedi i obuzdava svoje naopake starosti, osjetit će već ovdje na zemlji kap nebeskog blaženstva, koja je slađa od svih uživanja ovoga svijeta. To nam potvrđuju u jedan glas svi oni, koji ljube Boga i bližnjega ne samo riječima nego i djelima.

Na koncu čujmo šta veli sv. Ivan apostol. Njemu je Bog jednog dana otvorio nebo i on je među ostalim čuo s neba »jaki glas koji je vikao: Evo šatora Božjeg među ljudima. On će stanovati s njima i otrti svaku suzu iz njihovih očiju. I smrti više neće biti, ni tuge ni jauka ni boli, jer je prošlo ono prvo!«[6]

44

BOŽJE SPAVANJE.

Jednog su dana apostoli prevozili Isusa u lađi preko mora. »Najednom se podiže na moru velika bura. A on je spavao« veli evanđelje.[1] Sličan prizor opetuje se često puta i u našem životu. Dignu se proti nama razne životne bure i oluje, koje prijete, da nas povuku u propast. A Isus kao da spava, pa ništa od toga ne vidi i ne čuje. To su u svom životu iskusili svi sveci i pravednici Božji. Da spomenemo samo proroka Davida.

Njega su jednom stigle velike nevolje, ne znamo koje ni kakve. On se je odmah počeo moliti Bogu, da mu pomogne. Ali Otac nebeski kao da spava, pa ne čuje njegovih vapaja i ne vidi njegovih muka. Na koncu David ovako jaukne: »Preni se, što spavaš Gospodine! Probudi se i priteci nam u pomoć!«[2]

Nažalost to »spavanje« Božje mnogim je kršćanima povod, da se prestanu moliti i ovako govore: »Ja sam se molio i molio ali uzalud, Bog me ne čuje. Stoga neću više da molim«. Šta ćemo reći na ovo? Evo šta veli Sin Božji. On nam u svetom evanđelju dovikuje: »Treba moliti i nikad ne klonuti duhom!«[3] ni onda kad ti izgleda, da Bog spava i ne čuje tvojih vapaja. Pa da nas potakne na ustrajnost u molitvi, služi se Isus raznim usporedbama. Evo jedne takove usporedbe.

Došao prijatelj svome susjedu u gluho doba noći — veli Isus — da od njega nešto zamoli. Kad je pokucao na vrata i rekao zašto je došao, onaj ga iznutra grubo odbije: ostavi me na miru! Ne mogu ja sada ustajati, jer svi spavamo! ... Ali onaj izvana neće da ode, nego nastavi kucati sad na vrata sad na prozor. »Kažem vam — veli Spasitelj — ako i ne ustane, da mu dadne zato što mu je prijatelj, ustat će radi njegova dosađivanja,

i dati mu sve što treba. I ja vama kažem — završava Isus — molite i dat će vam se, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se! Jer svatko koji moli, prima i tko traži, nalazi, a otvara se onome, koji kuca«.[4]

Pazimo dobro, što Isus veli! Ne kaže on, da pokucamo deset-dvadeset-sto puta. Ne ne! Nego jednostavno veli: **kucajte** sve dotle, dok vam se ne otvore vrata Božjeg milosrđa. Sveci se Božji služe nježnom usporedbom, da nam tu istinu zorno stave pred oči.

Kad malo dijete u kolijevci — vele oni — ogladni, počme plakati i plače sve dotle, dok mati ne ustane i ne nahrani ga... Tako i vi plačite i molite sve dotle, dok vam Otac nebeski ne priskoči u pomoć. A on će u pravi čas pomoći, jer je neizmjerno bolji od svake zemaljske majke. Stoga neće dopustiti, da njegovo dijete uzalud plače, ne da mu njegova očinska ljubav. Ali kojiput kuša on tvoju vjeru i hoće da vidi, vjeruješ li ti, da je On tvoj najbolji Otac i onda, kad ti izgleda da on spava i ne čuje tvojih vapaja.

A sada pogledajmo jednog čovjeka, koji je svojim glasnim vapajima i krikovima dosadio ljudima, pa su mu branili da toliko ne viče. Ali on se nije dao smesti, nego je dalje i još jače vikao. Evo šta o tom veli sv. evanđelje. Jednog je dana išao Spasitelj u grad Jeriho.

— Kad se je približio Jerihonu — veli evanđelje — kraj puta je sjedio neki slijepac i prosio. Čuvši kako prolazi narod, upita šta je to? Rekoše mu da prolazi Isus Nazarećanin. A on povika: »Isuse sine Davidov smiluj mi se!« A oni koji su išli naprijed, korili su ga i ušutkavali. Ali on poče još jače vikati: »Sine Davidov smiluj mi se!« Nato Isus stade i zapovijedi, da ga dovedu k njemu. I reče mu Isus: »Pogledaj! Tvoja vjera te je spasila«. On smjesta progleda i pođe za njim slaveći Boga.[5]

Evo, ovaj nam slijepac pokazuje, kako su istinite riječi Isusove: »Kucajte i otvorit će vam se!« Da je on prestao vikati, ostao bi do smrti slijep. A zašto nije prestao vikati? Zato jer je čvrsto vjerovao, da je Isus neizmjerno dobar i neće moći odoljeti njegovim vapajima.

Na koncu moramo reći ovo. Ovaj je slijepac vikao za Isusom. Ali on svojim primjerom viče i svakome od nas: Kucajte — Kucajte — Kucajte!

45

DUH ISTINE.

Kad je Spasitelj polazio s ovoga svijeta, rekao je svojim apostolima, da će im poslati Duha svetoga. »I kad dođe on Duh istine — veli Isus — naučit će vas svu istinu«.[1] Dakle Krist zove Duha svetoga Duhom istine, jer gdjegod se On pojavi, bilo u jednoj duši, bilo u jednoj obitelji ili drugoj zajednici, tu odmah poput nebeskog svjetla zasja istina i razgoni tamu raznih zabluda, kojih je pun ovaj svijet. To najbolje vidimo na apostolima. Mi ćemo ovdje pogledati samo jednu njihovu zabludu.

Njima je Isus često puta govorio da će ga ljudi »predati neznabošcima i bit će ismijan, bičevan i popljuvan. I pošto ga izbičuju, ubit će ga«.[2] Ali to apostolima nije nikako išlo u glavu, jer evo šta odmah dalje veli sv. evanđelje: »Oni od toga nijesu ništa razumjeli i taj im je govor ostao tajna«. A evo zašto nisu razumjeli.

Oni su na svoje oči gledali, kako Krist zapovijeda vjetrovima i pobješnjelim morskim valovima. Gledali su, kako jednom riječi izgoni đavle, ozdravlja bolesne i uskrisuje mrtve. Iz toga su zaključili — po ljudskoj pameti posve logično — da nema te sile na svijetu, koja bi ga mogla razapeti i ubiti!

Ali kad je Duh sveti sišao nad njih, odmah im je istina zasjala u duši. Oni su u isti čas razumjeli da je Sin Božji, kako su to proroci davno prorekli, morao trpjeti i umrijeti da »tako uđe u svoju slavu«.[3] I odmah počeše propovijedati Krista i to »Krista raspetoga«[4] kojega prije dolaska Duha svetoga nijesu mogli nikako razumjeti.

A to isto čini Duh sveti i u dušama svih ostalih pravednika. Spomenut ćemo samo jednoga iz naših dana, a to je glasoviti

engleski kardinal Manning (†1892). On je rođen i odgojen kao anglikanac. Do svoje četrdesete godine bio je pastor anglikanske Crkve i došao na glas kao najbolji propovjednik u cijeloj Engleskoj. Jednog dana dođe k njemu neka pobožna žena i reče mu: »Velečasni, vi skoro nikad ne propovijedate o Duhu svetom. Zato vas lijepo svi molimo, da nam kažete koju riječ i o trećoj božanskoj osobi.

On joj je to obećao i poče odmah čitati jednu knjigu, u kojoj se iznosi nauk sv. Crkve o Duhu svetom. Tu je među ostalim pročitao i ove riječi sv. Pisma da je Duhsveti »Duh mudrosti i razuma, Duh savjeta i znanja«.[5] Ove su mu riječi bile otprije dobro poznate. Ali sad je o njima dugo razmišljao, i poče se ponizno moliti Duhu svetom, da i njemu pokaže pravi put spasenja... I dogodilo se čudo!

Jednog je dana čitao evanđelje po Mateju i dođe do onih riječi što ih je Krist pred svim učenicima rekao apostolu Petru: »Ti si Stijena i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu i sva sila paklena neće je nadvladati«.[6]

On je i prije bezbroj puta čitao ove Kristove riječi, ali ih nije razumio, jer je u njegovoj duši vladao gusti mrak stoljetnih predrasuda. A sada mu postade odjednom jasno, da je Krist osnovao samo jednu Crkvu, i to na Petrovoj stijeni. A ljudi su je kasnije raskomadali — nećemo ispitivati tko je kriv! — pa su jedni katolici, drugi pravoslavni, treći evangelici, četvrti anglikanci, metodisti, baptisti, adventisti itd.

On je o svemu tome dugo razmišljao, moleći se Duhu svetom. I sad mu puče pred očima, da se Kristova Crkva nalazi ondje, gdje su Petar i njegovi nasljednici. A to je Rim, jer Petar je umro kao rimski biskup. I on — naravski iza duge borbe — stupi u krilo katoličke Crkve. Malo iza toga zaređen je za svećenika, a kasnije postade biskup i kardinal.

Eto dakle, šta čini Duh sveti! On u svakoj duši, koja ga zaziva, razgoni tamu i pali svjetlo Božje istine. Stoga pođimo za svecima i pravednicima Božjim, pa u svim dvojbama i problemima svoga života, kad stojimo na kojem životnom raskršću i ne znamo, kojim ćemo putem udariti, zazovimo Duha svetoga, da nam pokaže pravi put spasenja.

To je potrebito osobito danas, kad je đavo pakleni upro sve sile, da najgorim lažima i prevarama zavede ljude na stranputicu. Stoga ako ikad, danas je potrebno utjecati se Duhu svetom i moliti sa sv. Crkvom: »Dođi Duše presveti — sa neba nas posjeti — zrakom svoje milosti. — Dođi srca svjetlosti!«

46

NAJKORISNIJI POSJET.

U životopisu crkvenog Naučitelja sv. Roberta Bellarmina († 1602) čitamo ovo. On je kao student morao svaki dan četiri puta proći ispred jedne crkve. I svakiput je, barem na jedan časak svratio u crkvu, da se pokloni Spasitelju u presv. Sakramentu. Jednog dana upitaše ga prijatelji, zašto on to čini, a Robert im je spremno odgovorio:

— Evo zašto! Kad ljudi na ulici sretnu kojeg prijatelja, odmah ga ljubezno pozdrave i zažele mu barem dobar dan. A mi nemamo boljeg prijatelja ni na nebu ni na zemlji od Sina Božjeg Isusa Krista. Jer on je iz ljubavi prema nama postao čovjekom i spasio nas od vječne propasti svojom mukom i smrću na križu. Stoga bi bilo veoma neuljudno, kad bih prošao kraj njega, a da ga ne pozdravim.

A to sa sv. Robertom govore svi ostali sveci i pravednici Božji. Evo na primjer šta mi pripovijeda jedan prijatelj o pok. Ivanu Merzu, onom uzor-mladiću i mužu naše starije generacije.

— Ja sam ga vrlo dobro poznavao, veli mi prijatelj, jer smo neko vrijeme zajedno studirali u Beču. Osim toga bili smo istomišljenici i članovi katoličkog akademskog društva »Domagoj«. Stoga smo često zajedno šetali. I evo šta sam opazio. Merz je kojiput, dok smo šetali, skinuo šešir i nekoga pozdravio, a da nitko nije kraj nas prošao. Kad je to opet jednom učinio, ja ga upitam, koga to pozdravlja. A on mi je odgovorio:

— Pa baš smo sada prošli ispred crkve te i te, pa sam pozdravio Spasitelja u presv. Sakramentu.

A ta crkva — veli mi prijatelj — bila je u drugoj ulici i mi je uopće nijesmo ni vidjeli... Dakle ni pok. Merz nije mogao

proći ispred crkve, a da bar iz daljine ne pošalje pozdrav Spasitelju.

A sada ispitajmo malo svoju savjest. I mi kao kršćani vjerujemo, da nam je Isus najbolji prijatelj. Pa odakle onda dolazi, da mnogi od nas svaki dan prolaze kraj koje crkve, a nikad im ne pada na pamet, da se malo svrate u crkvu i pozdrave toga najboljeg i najvjernijeg prijatelja. Pomisli, kako to mora biti žao našem božanskom Spasitelju!

A da nam ta Isusova žalost bude još jasnija, poslušajmo, šta nam veli jedan čovjek, koji je dulje vremena bio u zatvoru. Kad je pušten na slobodu, ljudi su ga pitali, šta mu je bilo najteže, dok je ležao u tamnici, a on im je bez promišljanja odgovorio: »Najteže mi je bilo, što su me i neki prijatelji zaboravili, pa me nijesu u zatvoru nikad posjetili, ili vrlo rijetko. To me je najviše boljelo!«

Ovom je čovjeku sličan naš božanski Spasitelj. Evo po čem! Njemu nije bilo dosta, da se za naše vječno spasenje dadne do krvi bičevati, trnjem okruniti i na križ razapeti, nego je na koncu ustanovio presv. oltarski Sakramenat, da može do konca svijeta prebivati u našoj sredini. Zato je dopustio, da ga zatvorimo u onu tamnicu svetohištva na našim oltarima, i odatle nam dovikuje one riječi, sv. evanđelja: »Dođite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti!«[1] Pa kako mu mora biti žao, ako ga ti vrlo rijetko ili možda nikad ne posjetiš u toj tamnici ljubavi.

Stoga nastoj, da ispraviš tu nepravdu, pa pođi za primjerom — ne velim sv. Roberta ili našeg Merza — nego za primjerom ostalih vjernih kršćana i češće posjeti Spasitelja u toj tamnici ljubavi. A Isus ti neće ostati dužan jer »štogod ti treba — veli sv. Bernard — naći ćeš kod njega. Ako si bolestan, on je liječnik — ako si zalutao, on je vođa — ako si žedan, on je vrelo — ako si u tminama, on je svjetlost — ako si žalostan, on je veselje — ako si zapušeno siroče, on je tvoj otac, tvoj prijatelj, tvoj brat i sve tvoje!«

A jednom, kad dođe suditi žive i mrtve, doviknut će i tebi one riječi sv. evanđelja: »Dođite blagoslovljeni Oca mojega, jer sam bio u tamnici i vi ste me pohodili!«[2]

47

KRISTOVA REVOLUCIJA

Jednog dana raspravljao Isus s nekim učiteljem Mojsijeva Zakona o prvoj zapovijedi Božjoj, u kojoj veli Bog: »Ljubi bližnjega svoga kao sama sebe!«[1] Učitelj ga je odmah upitao: »A tko je moj bližnji?« Mjesto odgovora na ovo pitanje Isus mu je stavio za uzor onog Samarjanina, koji je iskazao najveću ljubav jednom ranjenom Židovu, premda su Židovi bili zakleti neprijatelji Samarjanima. Na koncu reče Isus onom učitelju: »Idi, i ti čini tako!« Dakle Sin Božji traži od nas, da ljubimo sve ljude bez razlike, jer svaki je čovjek naš bližnji.

Ova zapovijed Isusova izazvala je pravu revoluciju ovdje na zemlji, koja još traje i trajat će do konca svijeta. Ali to nije revolucija bune i krvi, nego revolucija ljubavi. U toj su revoluciji sudjelovali i sudjeluju svi sveci i pravednici Božji. Pogledajmo samo nekoliko tih revolucionara Isusovih.

Godine 431. umro je u rimskom dradu Noli sv. Paulin. On je bio bogat čovjek i visoki činovnik u rimskom carstvu — konzul! Ali kad je postao kršćanin, odreče se zemaljskih časti i razdijeli svoj imetak siromasima, pa ode u pustinju, da provodi pokornički život. Kasnije postade svećenik i biskup.

Kad su Goti i za njima Vandali pljačkali po Italiji, sveti je biskup prodavao sve što je imao, da ublaži bijedu svojih sugrađana i otkupi što više robova. Jednog dana dođe mu neka siromašna udovica i poče gorko plakati, jer su joj sina jedinca prodali kao roba u sjevernu Afriku. Stoga plačući zamoli biskupa, da joj spasi sina.

Paulin nije imao ni prebijene pare, niti je imao što da proda. Ipak iza kratkog razmišljanja reče udovici: »Idi mirno kući,

gledat ću da ga spasim«. I evo šta je uradio. Iza nekoliko dana ode sam u Afriku. Ondje pronađe toga mladića i ponudi se njegovu gospodaru, nekom maurskom velikašu, da će mu služiti kao rob mjesto njega. Maurin pristade I tako se je sin povratio majci, a Paulin ostade kao rob u Africi.

Kad je onaj Maur saznao, tko je i šta je taj njegov novi rob, zadivio se je tolikoj ljubavi i pustio ga na slobodu. I tako se Paulin opet povrati u Nolu.

Kad čovjek ovo čita ili sluša, izgleda mu sve kao priča iz tisuću i jedne noći, i pita se u čudu: odakle tolika ljubav u srcu jednog čovjeka, koji je bio od tijela i krvi kao i mi? Evo odakle! Paulin je također čitao ono evanđelje o milosrdnom Samarjaninu i na koncu čuo riječi Isusove: »Idi, i ti čini tako!« pa je spremno odgovorio: Evo me Isuse, idem!

A takovih i sličnih revolucionara Kristove ljubavi puna je povijest sv. Crkve. Da spomenemo samo nekoliko svijetlih imena iz staroga doba i naših vremena. Sv. Melanija — Mustiola rimska — sv. Antun pustinjak — sv. Severin — sv. Josip Cottolengo — sv. Ivan don Bosco — Damjan Devesteur — P. de Smet — P. Judge i stotine drugih.

Ipak jednog od naših savremenika moramo posebno istaknuti. — Za vrijeme drugog svjetskog rata bio je zatvoren u zloglasnom logoru Oswiecim poljski franjevac Maksimilijan Kolbe. Jednog su dana u tom logoru nacisti postrojili deset zatvorenika, da ih strpaju u ćeliju smrti, gdje se je umiralo od gladi. Jedan od njih — Franjo Gajowniczek — kad su ga pozvali i stavili u red među tu desetoricu, glasno je zavapio: »Jadna moja ženo i moja djeco! Nikad vas više neću vidjeti!«

Kad je to čuo O. Maksimilijan, pristupi k nacistima i ponudi se, da njega bace u ćeliju smrti, a puste onoga oca obitelji. Nacisti prihvatiše njegovu ponudu i strpaše ga s drugom devetoricom u tu ćeliju, gdje su jedan za drugim od gladi umirali. Zadnji je umro O. Maksimilijan uoči Velike Gospe god. 1941. I tako postade jedan od najvećih revolucionara Kristove ljubavi.

Na koncu samo još nekoliko riječi. Kako bi bilo, da se i mi, bar izdaleka, pomiješamo među te revolucionare Isusove, pa u svagdanjem životu ljubimo svoga bližnjega i riječima i djelima. Da nikog ne osuđujemo, ne ogovaramo, ne mrzimo, da pri-

skočimo bližnjem u pomoć, kad je u nevolji itd. A da to lakše učinimo, sjetimo se onih riječi Isusovih: »Zaista vam kažem, štogod ste učinili jednome od ove moje najmanje braće, meni ste učinili. Radujte se i kličite, jer vas čeka velika nagrada na nebesima!«[2]

48

NAJBRŽI AVION.

Poznata je ona pripovijest o djedu, koji je umro u dubokoj starosti. Kad je ležao u zadnjoj bolesti, skupili se oko njega unuci i praunuci, pa ga među ostalim upitaše:

— Dido, koliko je tebi godina?

— Devedeset i pet djeco.

— Iiiiii! začude se djeca. Puno je to dido.

— Pa ipak draga djeco, odgovori im starac, cijeli moj život izgleda mi, kao da sam jučer na jedna vrata ove sobe unišao, a na druga evo danas izlazim. Sve je to vrlo brzo prohujalo.

Tako ovaj starac. A sigurno je i on, kad je bio dijete, to isto čuo od svoga djeda. A uvjeren sam, da su tako govorili i oni biblijski patriarsi, za koje veli sv. Pismo, da su živjeli 500 — 600 i više godina.

A tako to i mora biti, evo zašto. Sva stvorenja ovdje na zemlji od vremena do vremena stanu i miriju. Samo jedno stvorenje Božje nikad ne miruje i ne stoji, a to je vrijeme. I onda, kad se ti odmaraš, jedeš ili spavaš, vrijeme se ne odmara, ne jede i ne spava, nego juri i leti bez prestanka naprijed. A stvar koja nikad ne stoji, mora brzo proći.

Eto, to je onaj najbrži avion, koji nikad ne stoji, nego leti nesmiljenom brzinom i nosi čovjeka u život vječni. Zato nas dragi Bog bez prestanka opominje, da mislimo na to i uvijek imamo na pameti, kako će ovaj život sa svim svojim radostima i uživanjima, ali i sa svojim jadima i nevoljama vrlo brzo proći, a onda nas čeka sud Božji i vječni život. Među ostalim dovikuje nam po sv. apostolu Pavlu: »Braćo, vrijeme je kratko! Stoga oni

koji plaču, neka budu kao da ne plaču — i koji se vesele, kao da se ne vesele — i koji kupuju kao da ne posjeduju — i koji uživaju ovaj svijet, kao da ne uživaju! Jer prolazi oblik ovoga svijeta«.[1]

Ovu istinu o kratkoći vremena razumiju vrlo dobro svi ljudi, bili pravednici ili grešnici. Pa jedni i drugi povlače odatle praktičan zaključak za svoj život. Pogledajmo najprije, šta iz toga zaključuju grešnici. — Sv. Pismo opisuje nam u knjizi Mudrosti raskalašenike onoga doba, koji su na svojim pijankama među ostalim ovako pjevali:

— Kratak je život i nestat će ga poput magle! — Stoga dođite, uživajmo dobra, koja nam se nude! — Ovjenčajmo se ružinim pupoljcima, dok nisu uvenuli! — Ni jedan od nas neka ne propusti da uživa! — Jedimo i pijmo, jer sutra ćemo umrijeti![2]

Dakle i ti su raskalašenici dobro znali, da vrijeme strahovito brzo leti. I baš zato — vele oni — uživajmo sve radosti ovog života bez obzira, da li to Bog brani ili ne, jer sutra ćemo umrijeti!

Bože moj, kako je kriv i naopak ovaj zaključak! Svi su oni davno pomrli i njihova se griješna uživanja rasplinula »kao dim, koji se za čas pokaže i zatim ga nestane«.[3] A od svega je ostao samo »crv koji ne umire i oganj koji se ne gasi« kako kaže Isus u sv. evanđelju.[4] Zato i veli Duh sv. na koncu one njihove pjesme životu da se oni »ljuto varaju, jer ih je zloća zaslijepila«.[5]

Ali Božji pravednici nisu bili takovi luđaci, nego su iz brzine vremena i života povlačili posve drugi zaključak. Da spomenemo samo jednoga od njih, a to je sv. Toma More, veliki kancelar engleskog kraljevstva (†1535).

Poznata je stvar iz povijesti, da je engleski kralj Henrik VIII. radi žene otkazao poslušnost Namjesniku Kristovu sv. Ocu Papi, i proglasio sebe za poglavara engleske crkve. Stoga je tražio od svih svojih podanika, da potpišu izjavu, kojom se odriču Pape i priznaju kralja za vrhovnog poglavara crkve. Ali njegov kancelar Toma nije htio da to potpiše. Zato ga je Henrik bacio u zloglasnu londonsku tamnicu Tower, da malo o tom »promisli«.

Tu ga je posjetila njegova žena, pa ga plačući molila i zaklinjala, da potpiše onu izjavu i spasi sebe i cijelu obitelj. Među ostalim rekla mu je:

— Dragi Toma, mi bismo mogli dosta godina sretno poživjeti.

— A koliko nam godina obećaješ? upita ju Toma.

— Barem još 20 . . .

— Pa zar da ja radi tih 20 kukavnih godina, koje će prohujatti kao tren, izgubim vječni život na nebesima? Ne, ne, ne, i stoput ne! Zar ne vidiš draga ženo, da bi to bila prava ludost! — I Toma je junački izgubio glavu radi vjernosti Kristu i Stijeni Petrovoj. Zato ga mi danas slavimo na svojim oltarima kao mučenika Kristova.

A sada ne bi bilo zgoreg, da se svaki od nas upita sa sv. Tomom: koliko mi je godina preživjeti? Toga nitko ne zna osim Gosp. Boga. Ali kolikogod bilo, makar i 100, sve će to brzo prohujati, mnogo brže nego ti misliš. Stoga ne daj se prevariti, nego upotrijebi to vrijeme, da vjerno vršiš Božje zapovijedi i čuvaš se grijeha. Tako ćeš za ono malo godinica — ili možda mjeseci? — zaslužiti vječni život u slavi nebeskoj.

49

PRED OBELISKOM.

Pred crkvom sv. Petra u Rimu nalazi se ogromni trg. Nasred toga trga strši u vis veličanstveni obelisk. To je stup od granita visok 25 metara i pol, sav isklesan od jednog jedinog komada. Na stupu su zlatnim slovima uklesane ove riječi: »Krist pobjeđuje — Krist vlada — Krist zapovijeda!«

Svaki se čovjek, stojeći pred ovim stupom, mora duboko zamisliti. Evo zašto! Taj su obelisk — naravski bez onog natpisa na njemu — dovukli u Rim još rimski carevi iz egipatskog grada Heliopolisa i postavili u jedan cirkus. Dakle star je taj stup oko 2500 godina i nadživio je rimske careve. A znamo iz povijesti, da su ovi silnici, pred kojima je drhtala zemlja, upinjali sve sile, ne bi li s lica zemlje izbrisali Krista i njegovu Crkvu.

Ali nestalo je davno tih careva i njihova ogromnog carstva, a granitni se obelisk i danas koči na trgu sv. Petra, prkoseći zubu vremena... Pa dokle će tu stajati? Toga mi ne znamo. Možda će nadživjeti još mnoge careve i velikane ove zemlje. Međutim jedno znamo posve sigurno, da će jednom i njega nestati prema onim stihovima naše narodne pjesme: »Vrijeme kule niz kotare gradi, vrijeme gradi, vrijeme razgrađuje!« Doći će sigurno čas, kad će i ovaj ponosni spomenik biti samo hrpa kamenja, jer ništa ovdje na zemlji nije vječno.

Ali kad propane i ovaj nerazorivi obelisk, neće zato propasti ni jedno slovo od onih riječi, koje su na njemu uklesane: »Krist pobjeđuje — Krist vlada!« To nam jamči sam Bog, koji veli po svome apostolu za Krista: »On mora kraljevati, dok ne stavi pod svoje noge sve neprijatelje!«[1] A na drugom mjestu kaže Bog po svome anđelu Gabrielu: »On će kraljevati uvijeke i njegovu kraljevstvu neće biti kraja«.[2]

Tako Bog o Kristu. A cijela nam povijest dokazuje, da se ove riječi Božje ispunjaju pred očima cijelog čovječanstva. Mi smo na početku rekli, kako su svemoćni rimski carevi pokušali uništiti Krista i njegovu Crkvu. A bilo je takovih silnika u svim vremenima, pa i u novije doba. Uzmimo na primjer Napoleona Velikog, jednog od najjačih ličnosti svjetske povijesti. I on je u svojoj obijesti mislio, da se može takmičiti s Kristom, pa kao od šale razoriti njegovo kraljevstvo ovdje na zemlji, to jest Crkvu. Evo o tom jedne zgode iz njegova života.

Godine 1804. došao je Papa Pijo VII. u Pariz, da okruni Napoleon za cara. Napoleon je tom zgodom kušao na sve moguće načine nagovoriti Papu, da svoju residenciju prenese iz Rima u Pariz, jer ttako bi ga imao uvijek u svojoj vlasti. Ali Papa se je tome energično odupro, jer on kao nasljednik sv. Petra mora stolovati u Rimu.

To je svemoćnog Napoleona upravo razbjesnilo, pa evo šta je učinio. Na stolu pred Papom bila je mala slika Petrove crkve u Rimu. Nepobjedivi car, pjeneći se od bijesa, zgrabi tu sliku, razdere je u komadiće i baci na pod urlajući: »Evo, ovako ću ja i Crkva satrti!«

Ali Kristovo se kraljevstvo nije dalo satrti, nego se dogodilo baš obratno. Žrvanj povijesti satro je svemoćnog cara. On umire kao zarobljenik na otoku sv. Jelene, a njegovo ogromno carstvo — skoro cijela Europa! — raspalo se u komadiće poput one papirnate slike. Međutim Kristova Crkva i danas stoji, jača nego ikada, pa s križem u ruci privodi pod »slatki jaram« Kristov[3] nove narode i kontinente.

A bilo je takovih Napoleona i Napoleončića — kako smo rekli — dosta u povijesti. Pa ipak sve je pobijedio »Lav iz Judina plemena«[4] kako Duh sv. naziva Krista u knjizi Otkrivenja. Stoga držimo se čvrsto Isusa i njegove Crkve ovdje na zemlji, pa ćemo i mi pobijediti sve neprijatelje svoga spasenja i jednom s njim »kraljevati u vijeke vjekova«.[5]

50

DVIJE ISPOVIJEDAONICE.

Crkveni naučitelj sv. Alfonz Liguori (†1787) zamišlja ovaj vrlo čudnovati slučaj:

— Kad bi netko od nas, veli on, unišao u jednu crkvu i tu vidio dvije ispovjedaonice, jednu s desne drugu s lijeve strane. I recimo, u onoj desnoj sjedi sam Gospodin Bog, pa ispovijeda i oprašta ljudima grijehe. A u lijevoj sjedi najobičniji svećenik, koji također ispovijeda i dijeli oproštenje grijeha... Šta mislite, pita nas sv. Alfonz, u kojoj bi ispovjedaonici dobio čovjek veće oproštenje?

— Svakako u desnoj, gdje sam Bog oprašta grijehe! odgovara naša ljudska pamet.

— Tako je! veli sv. Alfonz. Zato bi se ljudi u masama tiskali oko te Božje ispovijedaonice ... Pa ipak svi bi se varali, nastavlja svetac. Jer isto oproštenje, što bi ga dobili od Boga u desnoj ispovjedaonici, možemo dobiti i u lijevoj, makar u njoj sjedio najobičniji svećenik. Nema ni jednog grijeha, što ga Bog oprašta ljudima, a da ga ne bi i svaki svećenik mogao oprostiti!

Eto, to je taj čudnovati upitnik sv. Alfonza o dvije ispovjedaonice. Ali ima mnogo nazovikršćana, a da ne govorimo o nekršćanima, koji će žestoko reagirati, ako im samo spomenete ove ispovjedaonice sv. Alfonza. — »Štaaaaa! — protestiraju oni — kako može griješni čovjek biti jednak Gospodinu Bogu! Mi smo svojim grijesima uvrijedili Boga i zato nam jedino On može oprostiti grijehe i nitko drugi!«

Pa da dokažu svoju tvrdnju, služe se ovom usporedbom. Dužnicima — vele oni — može oprostiti dug jedino onaj, kome su dužni i nitko drugi! A Spasitelj veli u sv. evanđelju, da su naši

grijesi veliki dug, upisan u knjigu Božje pravde. Zato nas je i učio, da jedino pred Bogom sklapamo ruke i molimo: »Otpusti nama duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim«.[1]

Šta ćemo na ovo reći? Ništa drugo nego, točno tako je! Jedini Bog može opraštati grijehe i nitko drugi! Ali s druge strane jasno je kao sunce, da Bog može ako hoće, i nekom drugom dati ovu vlast, kao što i vjerovnik može sâm oprostiti dug svojim dužnicima, a može ovlastiti i nekog drugog čovjeka, da mjesto njega oprosti.

I baš to je učinio Gospodin Bog, jer evo šta je rekao Sin Božji svojim apostolima i njihovim nasljednicima: »Primite Duha svetoga! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni!«[2] Dakle dao je svojim svećenicima vlast, da ljudima mjesto njega i u njegovo ime opraštaju grijehe. I ta je vlast neograničena, jer ne kaže Isus, kojima oprostite ovaj ili onaj grijeh, nego jednostavno: »Kojima oprostite grijehe!« Dakle sve bez razlike od najmanjeg do najvećeg!

Naravski, da dobijemo to oproštenje, traži Bog od nas, da se od svega srca kajemo za svoje grijehe. Ali isto tako traži, da ih u sv. ispovijedi ponizno otkrijemo njegovom svećeniku.

Na koncu samo još jedno pitanje. A zašto je dragi Bog to učinio? Stvar je jasna, samo zato, da možemo kadgod hoćemo i gdjegod hoćemo, bez ikakve poteškoće dobiti oproštenje grijeha. Stoga zahvalimo se od svega srca Ocu nebeskom na toj neshvatljivoj ljubavi i pridružimo se onim ljudima u sv. evanđelju koji su »slavili Boga, što je takovu vlast dao ljudima!«[3]

SADRŽAJ

(Sv. pismo citiramo po Vulgati)

Str.

1. Sretna nova! 5
   1. *Dan 7, 10*
   2. *Iz 57, 21*
   3. *Ps 118, 165*
   4. *Mt 11, 28—30*
   5. *Ps 33, 9*

2. Vika stvorenja 7
   1. *Mudr 13, 2*
   2. *Mudr 13, 5*
   3. *Lk 10, 27*
   4. *1. Kor 13, 4 sl.*

3. Korijen spasenja . . . 10
   1. *Mt 22, 37*
   2. *Mt 19, 19*
   3. *Žid 12, 7*
   4. *Ps 110, 10*
   5. *Prop 12, 13*
   6. *Iv 3, 18*

4. Vo iskrenu voskrese! . 12
   1. *1. Kor 15, 14*
   2. *Dj. ap 4, 33*
   3. *Mt 28, 12*
   4. *Lk 24, 34*
   5. *Mt 16, 18*

Str.

5. Ognjište ljubavi . . 15
   1. *Izr 30, 16*
   2. *Pjesma 8, 6*
   3. *Zid 4, 15*
   4. *Lk 12, 49*

6. Kristov ukor . . . 17
   1. *Mt 8, 26*
   2. *Ps 90, 4*
   3. *Iz 49, 15*
   4. *Iz 50, 2*
   5. *Dan 6, 16*
   6. *1. Petr 5, 7*

7. Ponosni vitez . . . 19
   1. *1. Iv 1, 8*
   2. *Otkr 20, 12*
   3. *Iv 20, 23*
   4. *Rim 8, 21*
   5. *Mt 9, 8*
   6. *Iv 5, 14*

8. U podzemnoj špilji . . 22
   1. *1. Iv 1, 5*
   2. *Iv 6, 12*
   3. *Job 12, 25*
   4. *Ps 81, 5*

Str.

5. *Mudr 13, 1*
6. *Ps 17, 29*
Ps 12, 4

9. Čudesni lanac . . . 24
1. *Mt 16, 18*
2. *Iv 14, 6*

10. Velepjesma Božjoj providnosti 26
1. *Mt 6, 28*
2. *Mt 6, 30*
3. *Mt 6, 26*
4. *1. Petr 5, 7*
5. *Ps 31, 10*

11. Jedna zagonetka . . 29
1. *Lk 15, 7*
2. *Lk 15, 5*
3. *Iv 10, 14*
4. *Sir 17, 21—23*
5. *Iz 1, 18*
6. *Mk 16, 9*
7. *Lk 7, 37—50*
8. *Mk 16, 9*
9. *1. Iv 1, 8*
10. *Iz 53, 6*

12. Udovi jednog tijela . 32
1. *1. Kor 12, 12 i 27*
2. *1. Kor 12, 21*
3. *Dj. ap. 12, 5*
4. *1. Kor 16, 1*
5. *2. Kor 8, 1*

13. Koga tražite? . . . 35
1. *Iv 18, 4*
2. *Mt 2, 11*
3. *Lk 2, 34*

Str.

4. *1. Kor 1, 23*
5. *Dj. ap 4, 11*
Lk 20, 18
6. *Ps 68, 33*

14. Središte povijesti . . 38
1. *Lk 2, 7*
2. *Mt 16, 13*
3. *Ef 2, 20*
4. *Lk 20, 18*

15. Pametna pokora . . 41
1. *Mk 7, 35*
2. *Mt 3, 6*
3. *1. Iv 1, 9*
4. *1. Iv. 1, 8*

16. Rosa Božje riječi . . 43
1. *Rim 10, 17*
2. *Ps 142, 6*
3. *5. Mojs 32, 2*
4. *Mk 16, 15*

17. Najteži dan u zatvoru 45
1. *Mt 5, 25*
2. *Zah 13, 29*
3. *Job 19, 21*
4. *Mt 25, 36 sl.*

18. Opasne iskre 47
1. *Sir 11, 34*
2. *2. Sam 11, 11*
3. *Ps 41, 4*
Ps 40, 5
4. *2. Sam 11, 2*
5. *Sir 19, 1*

19. Poslušajte bogataši! . 50
1. *Mt 19, 24*

Str.

2. *5. Mojs 15, 11*
3. *Tob 4, 7 sl.*
4. *Lk 19, 8*

20. Može on i kod kuće! . 53
1. *Lk 18, 1*
2. *Mt 18, 19*

21. Ne-otkrivena rana . . 56
1. *Iv 20, 23*
2. *1. Iv. 1, 9*

22. Najbrži nebeski konj . 58
1. *Iz 55, 8*
2. *Žid 12, 5*

23. Vječna je tvoja pravda! 61
1. *Žid 11, 36*
2. *1. Kor 4, 11*
3. *Ps 118, 137 sl.*
4. *Mt 13, 43*
5. *Mt 6, 4 sl*

24. Među ovcama . . . 64
1. *Iv 10, 14*
2. *Ez 34, 15*
3. *1. Petr 5, 8*
4. *Iv 8, 12*

25. Božja ludost 67
1. *Mt 7, 26*
2. *Mt 16, 18*
3. *Mt 5, 14*
4. *1. Kor, 1, 25 sl.*

26. Razlomljena tajna . . 70
1. *Iv 6, 50*
2. *Mt 19, 26*

Str.

27. Pismo s neba . . . 72
1. *Otkr 19, 6*
2. *2. Tim 3, 16*
3. *Lk 8, 5*

28. Korijen svih zala . . 74
1. *Lk 6, 20*
2. *Mt 19, 23*
3. *1. Mojs 8, 21*
4. *1. Tim 6, 10*
5. *Mk 12, 40*
6. *1. Tim 6, 9*

29. Slava Ocu i Sinu i Duhu svetom! . . . 76
1. *Iz 6, 3*

30. Isusova slabost . . 79
1. *Mt 26, 37*
Lk 22, 44
2. *Mt 26, 39—42*
3. *Otkr 1, 18*

31. Đavao kod ispovjedaonice . . . 82
1. *Iv 20, 23*
2. *Mk 1, 17*
3. *Lk 15, 7*
4. *Lk 15, 6*
5. *Izr 28, 13*

32. Među vama boravi . 84
1. *1. Tim 3, 15*
2. *Iv 1, 27*
3. *Dj. ap 4, 12*
4. *Dj. ap 4, 12*

Str.

33. Nije Bog škrt! 86
1. Mt 14, 13
2. Iv 2, 1
3. Ps 144. 15

34. Njegov uspon 89
1. Lk 14, 11
2. Jak 4, 6
3. Iv 13, 13

35. Treba li mijenjati ime? 91
1. Post 17, 15
2. Post 32, 29
3. Iv 1, 42
4. Lk 7, 37
5. Lk 18, 13
6. 1. Iv 1, 8
7. Ez 36, 26

36. Razbijeno ogledalo . 93
1. 1. Iv 3, 8
2. 1. Kor 6, 9
3. Sir 27, 5
4. Gal 6, 4

37. Najljepša uvertira . 96
1. Lk 18, 13
2. Lk 5, 5
3. Mt 16, 19
4. Mt 8, 8
5. Žid 9, 14

38. DA i NE 99
1. 2. Kor 1, 99
2. 4. Mojs 23, 19
3. 2. Petr 3, 4
4. Gal 4, 4
5. Dan 13, 35

Str.

6. Hab 2, 3
7. Lk 11, 9

39. Knjiga nad knjigama 101
1. Hab 1, 6
2. 2. Tim 3, 16

40. Nema onog glavnog! . 104
1. Rim 8, 32
2. Mk 8, 34
3. Rim 8, 32
4. 1. Kor 1, 18

41. Pred mramornom pločom 106
1. Iz 29, 13
2. 1. Iv. 3, 18
3. Mt 7, 21
4. Mk 3, 35

42. Idol svih vremena . . 109
1. Izl 32, 8
2. Izl 20, 2
3. Job 1, 21
4. Lk 12, 16
5. Mt 16, 26

43. Jedna obmana ljudskoga srca . . . 111
1. 1. Kor 2, 9
2. Rim 14, 17
3. Ps 31, 9
4. Mt 22, 29
5. 1. Iv 3, 2
2. Petr 1, 4
6. Otkr 21, 3

44. Božje spavanje . . . 113
1. Mt 8, 24

Str.

2. Ps 23, 26
3. Lk 18, 1
4. Lk 11, 5
5. Mk 10, 46

45. Duh istine 115
1. Iv 16, 13
2. Lk 18, 32
3. Lk 24, 26
4. 1. Kor 1, 23
5. Iz 11, 2
6. Mt 16, 18

46. Najkorisniji posjet . . 118
1. Mt 11, 28
2. Mt 25, 34—42

47. Kristova revolucija . 120
1. Lk 10, 25—37
2. Mt 25, 40
Mt 5, 12

Str.

48. Najbrži avion . . . 123
1. Kor 7, 29
2. Mudr 2, 1—9 — Iz 22, 13
3. Jak 4, 14
4. Mk 9, 47
5. Mudr 2, 21

49. Pred obeliskom . . . 126
1. 1. Kor 15, 25
2. Lk 1, 32
3. Mt 11, 30
4. Otkr 5, 5
5. Otkr 22, 5

50. Dvije ispovjedaonice . 128
1. Mt 6, 12
2. Iv 20, 22
3. Mt 9, 8

STVARNO KAZALO

Knjiga »Iz Božje riznice« označuje se rimskim brojem I
Knjiga »Ulje za svjetiljku« označuje se rimskim brojem II
Knjiga »Crtice i usporedbe« označuje se rimskim brojem III
Knjiga »Iz moje torbe« označuje se rimskim brojem IV
Knjiga »Čavli« označuje se rimskim brojem V
Knjiga »Sretna nova!« označuje se rimskim brojem VI

Arapski broj kraj rimskog označuje stranicu, na kojoj se nalazi dotična materija u toj knjizi.

Anđeli I, 40 — III, 213
Bijela kuga I, 27—42—85—88—93
Vidi: Djeca
Bludnost III, 37—49
Bog II, 167—208 — IV, 40—229 —240 — III, 58—60—62—81—260
Vidi: Priroda
Bogatstvo III, 110 — IV, 80 — VI. 50—74—109
Brak I, 15—23—68—69—97—113— IV, 105
Vidi: Križevi—Molitva
Bračni križevi I, 64—66—80
Crkva I, 128—134—141 — II, 236 — III, 103—128 — IV, 14 —67—146 — VI, 12, 32, 67
Čistilište I, 180 — II, 68 — IV, 42—110—225— V, 54—110 — VI, 45
Čudesa II, 19—38 — III, 44
Djeca I, 27—29—33—44—61—95 — II, 79—83
Vidi: Bijela kuga
Dobra djela I, 138—161—190 — III, 42 — II, 46—51—133 —139—145—182—126 — V, 64
Duh sv. III, 97—110 — IV, 164 — V, 9—24 — VI, 115
Đavao II, 114 — V, 122
Euharistija II, 17—112—157—159 214 — III, 83—86—106—145 175—227—242—247 — IV, 38—59—244 — V, 46 — VI, 70, 118
Farizeji vidi: Dobra djela
Gatanje II, 14—48—102

Grijeh II, 41 — III, 117 — IV, 85—168 — V, 69—87—124 —131 — VI, 22
Hodočašća II, 202
Ispovijed I, 146—176—198 — II, 192 — III, 29—67 — IV, 138 — V, 19—26—49 — VI, 19, 41, 56, 82, 128
Jezik IV, 218
Krist II, 86—88—184 — III, 14 —27—64—69—89—200 — IV, 9—45—93—133—242 — VI, 35, 38, 84, 106, 126
Križ II, 104 — III, 25 — V, 11—126 — VI, 104
Križevi I, 184 — II, 161, 230 — IV, 14—170—204 — V, 117 — VI, 58
Krštenje I, 31
Krunica III, 163—185—216
Krv Isusova III, 131 — IV, 21—65
Ljubav prema Bogu I, 126 — IV, 179 — II, 72—74—97—173 252 — V, 44—82—93 — VI, 7,15
Ljubav prema bliž. I, 204 — II, 36 — IV, 119—234 — VI, 120
Majka I, 38—47—57—59—71—73 76—80—107—202 — IV, 109 — V, 72
Marija I, 153
Milosrđe Božje IV, 31—85—97—123
Milost II, 23—76
Milostinja I, 140—218 — II, 92 262 — IV, 34—75—193
Mir I, 122—192
Misa I, 170—172—174—182 — II, 106—143—180 — III, 12—242 — IV, 53—131 — VI, 53, 96
Vidi: Nedjelja
Misije III, 94 — IV, 121—209 — V, 90
Misa I, 170—172—174—182 — II, 106 143—180 — III, 12—242 — IV, 53—131 — VI, 53, 96
Vidi: Nedjelja
Misije III, 94 — IV, 121—209 — V, 90
Molitva I, 35—78—109—168 — II, 56—81—135 — III, 177 — IV, 70—172—174—215 — V, 115—120 — VI, 113
Muka Is. II, 212—228 — III, 22 —73—224 — V, 37 VI, 79
Mučenici IV, 211
Nakana I, 103 — IV, 12—213
Vidi: Rad
Napasti II, 26—44 — IV, 62 — VI, 47
Nebo II, 123—131—171—205—216 — IV, 36—114—189 — V, 21—129 — VI, 111
Nedjelja III, 35—125—258
Vidi: Misa
Nerazrješivost braka I, 51—188
Obitelj I, 49—53—55—101
Odgoj I, 82—83—91—105—155

Odmor I, 222
Ogovaranje III, 210 — V, 76—79
Oholost — vidi: Poniznost
Opraštanje I, 204 — IV, 55 — III,
Opraštanje, I, 204 — IV, 55 — III, 151—153—197
Pakao II, 31 — V, 16—34
Papa II, 33—196 — III, 170137
Papa II, 33—196 — III, 17—137 VI, 24
Pastir Dobri II, 164—218 VI, 64
Pokajanje III, 115—196—204 — IV, 28—149—200 — V, 57—99 — VI, 29, 91
Pokora I, 163 — II, 108 — III, 53
Pomirenje — vidi: Opraštanje
Poniznost I, 186 — II, 21—III, 78—142—180 — IV, 77—143 186 — V, 40—59—84 — VI, 89
Poputbina I, 111—144
Potvrdi I, 210
Pouzdanje III, 207—218 — IV, 227
Primjer dobar I, 194 — II, 151 — IV, 50 — V, 62
Vidi: Odgoj
Priroda I, 130—149 — III, 202 — II, 28—61—129—137—153 —176
Propovijed II, 95—147—188—190 — III, 155 — IV, 17 — VI, 43
Providnost I, 119—136—196—200 — II, 221—234 — IV, 95 —99—158—196—207 — V, 96 VI, 17, 26
Psovka II, 70—116—120 — III, 40 —112 — IV, 91
Rad IV, 87—116 — V, 101
Vidi Nakana
Riječ Božja III, 32—160—239 — IV, 124—135—220 — VI, 72, 99, 101
Vidi: Propovijed
Sakramenti I, 165—208—214
Samosvladavanje I, 142—178 — II, 59
Savjest I, 151—220 — II, 199 — IV, 202
Ispitivanje III, 230
Seksus I, 9—11—17
Smrt I, 132—224 — III, 19—71 — II, 100—118—123—149 — IV, 24—48—73—83—112—161 —184—250 — V, 7
Srce Is. II, 169 — III, 149 — IV, 26—152
Sreća III, 189—191 — IV, 19—102 — V, 13 — VI, 5
Strah Božji II, 66 — IV, 176—232 — III, 51—221—236
Sudnji dan I, 136 — V, 107 — VI, 61
Svatovi I, 19—21
Sveci II, 63—110—155 — III, 233 —244—250 — IV, 223—237 — V, 51
Svećenik III, 47—55—75—92—172 IV, 246
Trojstvo II, 12 — V, 29—74 — VI, 76

Uskrs III, 89 — IV, 166
Uskrsnuće IV, 57—89
Veselje II, 54
Vjera I, 158 — II, 9—194 — V, 66—104—VI, 10, 93
Vlast III, 58
Vrijeme I, 124 — IV, 191 — VI, 123
Zahvalnost II, 90 — III, 122—256 — V, 31—42—46 — VI, 86
Zapovijedi III, 147—157—182—187—254 — IV, 181—198
Zavist II, 223 — V, 112
Zvanje I, 99—206
Žena I, 25

Opaska. Nekoji od ovih članaka već su tiskani u »Vjesniku đakovačke biskupije« god. 1956.

Odobrenjem Nadbiskupskog Duhovnog Stola u Zagrebu

Br. 1325/1980.

Izdaje i odgovara:

Mons. Ivan Vlašić — Zagreb, Tuškanac 56

Knjiga se može nabaviti kod Uprave Veritasa

4100 Zagreb, Miškinina 31 — Cijena 80 nd.

Na istoj adresi mogu se nabaviti i prije objavljene knjige istoga pisca:

ULJE ZA SVJETILJKU — cijena 25 nd

CRTICE I USPOREDBE — cijena 35 nd

IZ MOJE TORBE — cijena 35 nd

ZDRAVO, MILOSTI PUNA — cijena 35 nd

ČAVLI I EKSERI — cijena 45 nd

Tisak: A. G. Matoš, Samobor

DJELA MONS. IVANA VLAŠIĆA

Iz života, I., Zagreb, 1938. (rasprodano)

Iz života, II., Zagreb, 1940. (rasprodano)

Iz Božje riznice, Zagreb, 1967. (rasprodano)

Ulje za svjetiljku, Đakovo, 1972. (rasprodano)

Crtice i usporedbe, Đakovo, 1973. (35 d)

Iz moje torbe, Đakovo, 1975. (35 d)

Rajska Djevo, kraljice Hrvata, Zagreb, 1976. (rasprodano)

Zdravo, milosti puna, Zagreb, 1977. (35 d)

Čavli i ekseri, Zagreb, 1979. (45 d)

Sretna nova!, Zagreb, 1980. (80 d)

Knjige **Crtice i usporedbe, Iz moje torbe, Zdravo, milosti puna, Čavli i ekseri i Sretna nova!** mogu se po označenoj cijeni naručiti u Upravi Veritasa, Miškinina 31, 41000 Zagreb.